

Jaarverslag 2010

Van
Gogh
Museum

Amsterdam

2009-2014 Strategic Plan

The new 2009-2014 strategic plan came into effect in 2009. The last period of subsidy from the Dutch government (2005-2008) had come to an end, together with the museum's policy plan that was linked to it. The start of a new policy period and a changed subsidy system meant that the time had also come for a new strategic plan for the Van Gogh Museum. The museum's mission statement has been restated and clarified in this plan. The vision sets out the situation the museum is aiming to achieve.

Mission statement

The Van Gogh Museum makes the life and work of Vincent van Gogh and the art of his time accessible to as many people as possible in order to enrich and inspire them.

Vision

1. The Van Gogh Museum is one of the most respected and most accessible museums in the world. It is innovative, trend-setting, dynamic, of the highest standard and professional in all its activities.
2. The Van Gogh Museum excels in:
 - a. preserving and managing, researching and presenting the art and objects entrusted to the Van Gogh Museum;
 - b. enlarging the collection by means of new acquisitions and loans.
3. The Van Gogh Museum reaches as many people as possible worldwide, including non visitors, and forges a strong bond with its audience by offering a stimulating and enriching experience.
4. The Van Gogh Museum has access to ample resources and support and maintains a wide national and international network of partners.
5. The Van Gogh Museum is an attractive employer where talent and ideas can be developed in a professionally challenging environment.

This vision will be achieved by realizing the following six strategic objectives:

1. We want to be an innovative museum.
2. We want to be a widely accessible museum.
3. We want to express quality in all parts of the museum.
4. We want to build up an extensive network of partners and supporters.
5. We want to make a visit to the Van Gogh Museum a stimulating and enriching experience.
6. We want to be an attractive employer.

In the years to come these objectives will form the basis for the choices the Van Gogh Museum will make with regard to its programme and activities. The complete strategic plan 2009-2014 can be found on www.vangoghmuseum.com

Over the course of 2009 the Management Team identified a number of key areas the museum will address in the future. These are the reorganization of the permanent collection, the further development of the museum as a knowledge centre, the expansion of the network of partners and supporters, and organizational development.

Strategisch plan 2009-2014

In 2009 trad het nieuwe strategisch plan 2009-2014 in werking. De aanleiding hier voor was het aflopen van de laatste subsidieperiode van de Nederlandse overheid (2005-2008) en het daaraan gekoppelde beleidsplan van het museum. Met de ingang van een nieuwe beleidsperiode en een gewijzigd subsidiestelsel was ook het moment gekomen voor een nieuw strategisch plan voor het Van Gogh Museum. In dit plan is de missie van het museum opnieuw geformuleerd en daarmee verduidelijkt. In de visie wordt de gewenste situatie waar het museum naar streeft omschreven.

Missie

Het Van Gogh Museum maakt het leven en werk van Vincent van Gogh en de kunst van zijn tijd toegankelijk voor zoveel mogelijk mensen om hen te verrijken en te inspireren.

Visie

1. Het Van Gogh Museum is een van de meest gerespecteerde en meest toegankelijke musea ter wereld. Het is innovatief, toonaangevend, dynamisch, kwalitatief hoogstaand en professioneel in al zijn activiteiten.
2. Het Van Gogh Museum excelleert in:
 - a. het behoud en beheer van, het onderzoek naar, en de presentatie van de aan het Van Gogh Museum toevertrouwde kunst en objecten;
 - b. de verrijking van de collectie door nieuwe aanwinsten en bruiklenen.
3. Het Van Gogh Museum bereikt wereldwijd zoveel mogelijk mensen, ook niet-bezoekers, en bouwt een sterke band op met zijn publiek door het een inspirerende en verrijkende ervaring te bieden.
4. Het Van Gogh Museum beschikt over ruime middelen en steun en onderhoudt een breed nationaal en internationaal netwerk van partners.
5. Het Van Gogh Museum is een aantrekkelijke werkgever waar talent en ideeën zich binnen een professioneel uitdagende omgeving kunnen ontplooiën.

Deze visie zal invulling krijgen door het realiseren van de volgende zes strategische doelstellingen:

1. Wij willen een innovatief museum zijn.
2. Wij willen een breed toegankelijk museum zijn.
3. Wij willen in alle geledingen van het museum kwaliteit uitstralen.
4. Wij willen een uitgebreid netwerk van partners en steunverleners opbouwen.
5. Wij willen een bezoek aan het Van Gogh Museum een inspirerende en verrijkende ervaring maken.
6. Wij willen een aantrekkelijke werkgever zijn.

In de komende jaren zullen deze doelstellingen de basis vormen voor de keuzes die het Van Gogh Museum gaat maken met betrekking tot het programma en activiteiten. Het volledige strategisch plan 2009-2014 is te vinden op www.vangoghmuseum.nl

In de loop van 2009 heeft het Management Team een aantal speerpunten geformuleerd waarop het museum zich in de komende jaren gaat richten: de herinrichting van de vaste collectie, de verdere ontwikkeling van het museum als kenniscentrum, het uitbouwen van het netwerk van partners en steunverleners en de organisatorische ontwikkeling.

Jaarverslag 2010

Van
Gogh
Museum
Amsterdam

Geachte relatie,

Graag presenteren wij hierbij het Jaarverslag 2010 van het Van Gogh Museum en De Mesdag Collectie. Het mooie aan het maken van een jaarverslag is dat je weer even stil mag staan bij alles dat zich het jaar ervoor heeft afgespeeld. Je mag die momenten opnieuw vieren! Het jaar 2010 is voor het museum een zeer succesvol jaar geweest, met een veelvoud aan activiteiten waardoor het publiek de vele facetten van de kunst en het leven van Van Gogh en zijn tijdgenoten kon ontdekken en die ervaringen door te geven aan anderen.

Bijzonder was de restauratie van publiekslieveling *De slaapkamer*, wat een ware ontdekkingstocht was. Het werk hing niet op zaal, maar kon via de blog *Slaapkamergeheimen* op de voet worden gevolgd door tienduizenden liefhebbers en belangstellenden. Met de succesvolle tentoonstellingen *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit en Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto en film, 1875-1918* die georganiseerd werden in de Kurokawavleugel en de diverse presentaties in de vaste collectie in het Rietveldgebouw, zoomde het museum in op de verschillende aspecten in de 19de en begin 20ste eeuw.

Het Van Gogh Museum breidde zijn collectie uit met een aantal prachtige aanwinsten; *De Vrouw op de Champs-Élysées bij Nacht* van Louis Anquetin en werken van Camille Pissarro *Het Hooien*, *Éragny* en de gouache *Koeienhoedster bij ochtendzon*. Allen bijzondere nieuwe werken die onze collectie verlevendigen.

Onze bezoekers zijn van onschatbare waarde. Wij zijn dan ook bijzonder trots op het feit dat we in 2010 ruim 1,4 miljoen bezoekers in ons museum mochten ontvangen. Een prestatie die we zonder de inzet van alle betrokkenen niet hadden kunnen realiseren.

Het succes van ons museum danken wij tevens aan de intensieve samenwerking met verschillende uiteenlopende instellingen, organisaties en individuen. Samenwerkingspartners en steungevers die wij ook in dit Jaarverslag 2010 een bijzondere plek willen geven en willen bedanken voor hun vertrouwen en steun. Wij laten het verslag verder voor zich spreken en wensen u veel lees- en kijkplezier toe.

Met hartelijke groet,

Axel Rüger
Directeur

Rik van Koetsveld
Zakelijk directeur

Ella Hendriks, senior restaurator tijdens het restauratieproces van *De slaapkamer*

Bezoekers bij *De slaapkamer* op zaal

Inhoud

	Binnenzijde omslag: strategisch plan 2009-2014
5	2010 in vogelvlucht
7	Voorwoord Raad van Toezicht
8	Terugblik van de directie
10	Het Van Gogh Museum in 2010
28	Restauratie van een topstuk
34	Aanwinsten 2010
48	Financiële verslaglegging
66	Bijlagen
	Annual Report 2010
92	Supervisory Board foreword
94	Directors' foreword
96	The Van Gogh Museum in 2010

2010 in vogelvlucht

Het Van Gogh Museum verwerft een belangrijk werk van Louis Anquetin: *Vrouw op de Champs-Élysées bij nacht* (1890-1891). Anquetin wordt gezien als een pionier van het post-impressionisme.

In 2010 bezoeken 1.429.854 liefhebbers uit binnen- en buitenland het Van Gogh Museum in Amsterdam.

De Van Gogh Museumbus maakt na zes jaar zijn laatste rit. Sinds de start in 2004 zijn zo'n 15.000 leerlingen van basisscholen met deze omgebouwde, Amerikaanse schoolbus naar het museum afgereisd.

Het museum doet onderzoek naar de authenticiteit van *De molen Le blute-fin* en stelt vast dat het werk 'onomstotelijk' van de hand van Van Gogh is. Dirk Hannema, kunstverzamelaar en grondlegger van Museum de Fundatie in Zwolle, kocht het werk in 1975 voor een paar duizend gulden bij een kunsthandel in Parijs.

Door aanpassingen aan de klimaatkoeling bespaart het museum nu jaarlijks zo'n 350.000 kWh.

De Volpini-serie, het 'visitekaartje' van Paul Gauguin wordt tentoongesteld: elf zinkografieën die hij op advies van Theo van Gogh maakte om zijn schilderijen onder de aandacht te brengen. Naast deze prenten-serie zijn schilderijen van zijn hand en werken van zijn vrienden te zien in de tentoonstelling *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit*.

De bibliotheek van het museum verwerft twee belangrijke, 19de-eeuwse exemplaren van publicaties over het gebruik van lithografie als artistiek medium.

De museumdeuren blijven op dinsdag 13 juli 2010 dicht. Tienduizenden oranjepartijleden nemen die dag bezit van het Museumplein in Amsterdam voor de huldiging van de nummer twee van het Wereldkampioenschap voetbal.

De tentoonstelling *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918* waarop meer dan vijftig werken van veelal enorme afmetingen te zien zijn, is een absolute publiekstrekker. De tentoonstelling wordt in samenwerking met Foam Fotografiemuseum Amsterdam en EYE Film Instituut Nederland ondersteund door het online platform *Net Echt*, een site die uiteindelijk door meer dan 23.000 geïnteresseerden is bezocht.

In september 2010 start het museum met de *Van Gogh Museum Business Circle*, een netwerk van bedrijven, die jaarlijks een bijdrage leveren aan museale activiteiten en als dank daarvoor een aantal privileges genieten.

Dankzij de MuseumPlusBus – een gezamenlijk initiatief van zeven musea – genieten in 2010, 2.300 senioren van een bezoek aan het Van Gogh Museum.

De restauratie van *De slaapkamer* kan dankzij het gebruik van social media door het grote publiek op de voet worden gevolgd. De blog op de website krijgt in zeven maanden tijd 134.000 pageviews. Het schilderij wordt grondig gerestaureerd voor vertrek naar Japan, waar het een van de topstukken is van de tentoonstelling *Van Gogh: The adventure of becoming an artist*, die in zes maanden maar liefst 600.000 bezoekers trekt.

In de 'Gouden Boekjes'-reeks verschijnt *Vincent en Camille*, over de vriendschap tussen Van Gogh en het zontje van postbode Joseph Roulin.

Voorwoord Raad van Toezicht

Het jaar 2010 is voor het Van Gogh Museum een succesvol jaar geweest. De belangstelling voor het leven en werk van Van Gogh en het werk van zijn tijdgenoten, blijft een inspiratiebron voor veel mensen uit de hele wereld. Bijna 1,43 miljoen kunst- en cultuurliefhebbers uit binnen- en buitenland bezochten het museum. De inkomsten die gegenereerd worden uit de kaartverkoop beslaan 50% van het exploitatiebudget. Deze inkomsten vormen een belangrijke financiële bron om een ambitieus en aantrekkelijk programma te kunnen ontwikkelen en innovatieve activiteiten te organiseren passend bij een museum van de statuur en bekendheid als het Van Gogh Museum. Een uitgebreid overzicht van de tentoonstellingen, de themapresentaties, de publicaties, aanwinsten en educatieve programma's vindt u verderop in dit Jaarverslag 2010.

Vooraf met het oog op het cultuurbeleid als uitwerking van het regeerakkoord, zijn de partners en sponsors, belangrijker dan ooit voor het museum. Wij willen daarom graag van de gelegenheid gebruik maken om ook dit jaar grote dank uit te spreken voor de genereuze bijdragen die wij hebben mogen ontvangen. Wij danken de leden van *The Yellow House* en de *Van Gogh Museum Business Circle* voor hun vertrouwen, steun en de financiële stimuli.

In het bijzonder danken wij de Rabobank voor de samenwerking die, na vijf jaar, in 2010 eindigde. Het Van Gogh Museum beschouwde deze samenwerking als bijzonder vruchtbaar en constructief. Toonaangevende projecten met als hoogtepunten de *Van Gogh Museumbus*, de *Van Gogh Museum Vrijdagavond* en diverse tentoonstellingen waaronder *De keuze van Vincent* (2003), *Beestachtig mooi* (2005) en *Rembrandt-Caravaggio* (2006) werden door de steun van de Rabobank werkelijkheid.

Met de bijzonder genereuze steun van de BankGiro Loterij, Vereniging Rembrandt, haar Claude Monet Fonds, Prins Bernard Cultuurfonds en VSBfonds, kon het museum zijn collectie uitbreiden met onder andere belangrijke werken van Louis Anquetin en Camille Pissarro.

Door de investeringen van onze *Partner in Science* Shell en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, kon in 2010 het onderzoek naar de 'praktijken' van Vincent van Gogh verder onder de loep worden genomen. Wij danken beide partners voor deze support. De Mondriaan Stichting, SNS Reaalfonds, Stichting Harten Fonds, Stichting De Gijselaar-Hintzenfonds en de J.E. Juriaanse Stichting danken wij voor hun financiële bijdrage aan het onderzoek naar de betekenis van vrouwelijke kunstenaressen in de 19de eeuw dat het Van Gogh Museum/De Mesdag Collectie samen met Paleis Het Loo en de Rijksdienst voor Kunst-historische Documentatie uitvoeren. Dit onderzoek vormt de basis voor de in 2012 geplande tentoonstelling *Penseelprinsessen* die plaats zal vinden in De Mesdag Collectie Den Haag.

De Vincent van Gogh Stichting, onze grootste bruikleengever, willen wij hartelijk danken voor hun vertrouwen, de nauwe samenwerking en bijdrage aan het onderzoek naar de prentencollectie van het museum.

Bijzonder is ook de steun van adviesbureau M&I/Partners. Het museum kreeg waardevolle adviesuren geschonken om zo de eigen informatie-structuur te analyseren en de digitalisering van de collectie verder te brengen.

De Turing Foundation willen wij bedanken voor de financiële steun om het initiatief Museumpleinbus verder te ontwikkelen zodat de bus begin 2012 kan gaan rijden. Dankzij de steun van de Turing Foundation krijgen innovatieve maatschappelijke projecten een kans.

Een derde belangrijke bron van inkomsten, genereert het museum ook in 2010 uit de succesvolle commerciële verkoop van producten via de museumwinkel, de groothandel, de online-shop en distributeurs in vele landen.

Tenslotte is de rijksbijdrage van het Ministerie van OCW een belangrijke steunpilaar voor het museum. Ondanks de neergaande trend in de hoogte van deze bijdrage, blijft deze rijksbijdrage van essentieel belang voor het museum.

In 2010 kwam de Raad van Toezicht meerdere keren bij elkaar, onder meer om samen met de directie van het Van Gogh Museum in detail te spreken over de bedrijfsvoering. Dit jaar nam de heer Ewald Kist afscheid als voorzitter van de Raad van Toezicht. Namens de directie en de leden van de Raad van Toezicht van het museum danken wij hem voor zijn intensieve jarenlange steun. De Raad van Toezicht werd uitgebreid met twee nieuwe leden: de heer Robbert Dijkgraaf en mevrouw Joanne Kellerman. Op deze plek heten wij hen van harte welkom.

Tot slot willen wij graag de directie van het Van Gogh Museum hartelijk danken voor de prettige samenwerking in 2010 en danken wij alle medewerkers van het museum voor hun toewijding, inspanningen en deskundigheid waardoor 2010 wederom een succesvol jaar werd voor het Van Gogh Museum.

Namens de leden van de Raad van Toezicht,
James Cuno, Robbert Dijkgraaf, Joanne Kellerman en Peter Tieleman,

Trude Maas – de Brouwer
Voorzitter Raad van Toezicht

Terugblik van de directie

Met trots en tevredenheid kijken wij terug op een dynamisch 2010. Met ingehouden adem volgden wij de bezoekcijfers vanaf de eerste week nauwlettend. Ook omdat wij de gevolgen van de economische crisis, en de afslankende maatregelen die wij dientengevolge moesten doorvoeren in 2009, nog vers in ons geheugen hadden. Tot onze grote opluchting, vonden vele cultuurliefhebbers uit de hele wereld vanaf die eerste week hun weg naar ons museum. Gedurende het hele jaar hebben wij met het totale team hard gewerkt aan tal van, en uiteenlopende, activiteiten om zo de bezoekers en alle mensen die onze gemeenschappelijke passie voor Vincent van Gogh delen, een memorabele ervaring mee te geven. We voelen het dan ook als een zeer groot compliment dat bij de afsluiting van kalenderjaar 2010, ruim 1,4 mensen ons museum hebben bezocht.

De verschillende activiteiten die wij ontwikkelden – presentaties in de vaste collectie, nieuwe aanwinsten, tentoonstellingen, exposities in het buitenland, onderzoeken, publicaties, de winkelproducten – zijn erop gericht om het verhaal over het leven en werk van Vincent van Gogh, en de kunst van zijn tijdgenoten verder te vertellen, wereldwijd. Het fascineert ons iedere dag, die aanhoudende aandacht voor Van Gogh en ons museum. Die aandacht vormt de motor achter ons streven om niet alleen de verhalen via de werken in het museum te vertellen, maar ook daarbuiten.

In 2010 werden in dat licht een aantal innovatieve activiteiten ontwikkeld. Zo kon het publiek de restauratie van publiekslieveling *De slaapkamer* op de voet volgen via de weblog *Slaapkamergeheimen*. Parallel aan de themapresentatie *Buiten schilderen: mythe en realiteit*, konden belangstellenden via de blog *Van Goghs atelierpraktijk*, de resultaten van het grootscheepse onderzoek naar de werkwijze van Van Gogh volgen. Onderzoek dat wij met *Partner in Science* Shell en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verrichten. Met Google werkten we aan het *Art Project*, een online platform met collecties van zeventien geselecteerde musea, waaronder het Van Gogh Museum. Dit project werd in februari 2011 gepresenteerd in Londen aan de wereldwijde pers. Onze conservatoren werd, tijdens *Ask a curator day*, via Twitter het hemd virtueel van het lijf gevraagd.

In ons museum boden wij het publiek een rijk en gevarieerd programma met presentaties in de vaste collectie zoals de hierboven genoemde themapresentatie *Buiten schilderen: mythe en realiteit*, als onderdeel van *Van Goghs atelierpraktijk*. Het Rijksmuseum was voor het laatst te gast met ditmaal een presentatie van de werken van *Jacques Villon*. De afgelopen jaren heeft het Rijksmuseum delen van de eigen papiercollectie gepresenteerd in ons museum. Wij zijn blij dat wij op deze manier onze collegae aan het Museumplein

hebben mogen ondersteunen en wij verheugen ons zeer op de heropening van het Rijksmuseum in 2013. Onze collectie werd in 2010 uitgebreid met een aantal mooie werken. Zo presenteerden wij in mei het aangekochte doek *Vrouw op de Champs-Élysées bij nacht* van Louis Anquetin en konden we eind 2010 twee prachtige werken aankopen van Camille Pissarro: het schilderij *Het Hooien, Éragny* en de gouache *Koeienhoedster bij ochtendzon*.

In de Kurokawavleugel organiseerden wij twee tentoonstellingen; in het voorjaar opende de tentoonstelling *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit*. In het najaar vond de tentoonstelling *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto en film, 1875-1918* plaats. Parallel hieraan was in het Rietveldgebouw de presentatie *Van Gogh en het naturalisme* te zien. Onze presentaties en tentoonstellingen werden omlijst met uiteenlopende educatieve middelen om ons publiek mee te nemen in het verhaal dat wij willen doorvertellen.

Onze missie is om het leven en werk van Van Gogh zo breed mogelijk toegankelijk te maken voor een wereldwijd publiek. Onderdeel van dit streven is dat wij eveneens tentoonstellingen organiseren in het buitenland. In het najaar van 2010 ging een deel van de Van Gogh werken uit onze vaste collectie naar Japan. De tentoonstelling *Van Gogh: The adventure of becoming an artist* opende in Tokyo en reisde vervolgens door naar Fukuoka en Nagoya. Het net gerestaureerde doek *De slaapkamer* reisde mee naar Japan, maar niet nadat we het doek tijdens de Uitmarkt presenteerden aan het publiek in Nederland.

Ons museum groeit nog ieder jaar, in aantal bezoekers, in activiteiten die wij ontwikkelen, in onderzoeken die wij opstarten. Sinds de opening van ons museum in 1973 is er dan ook veel veranderd. Een grotere complexere organisatie vraagt om een andere manier van structureren, samenwerken en organiseren. Intern is er daarom in 2010 veel aandacht geweest voor het ontwikkelen van een nieuwe organisatiestructuur die per 1 januari 2011 werd ingevoerd.

Iets waar onze bezoeker nauwelijks iets van heeft gemerkt, maar waar achter de schermen heel hard aan is gewerkt, was de eerste fase van het grotere onderhoudsplan gericht op het verbeteren van de conditie van onze gebouwen. In januari 2010 werd hiermee, in nauwe samenwerking met de Rijksgebouwendienst, een vliegende start gemaakt. Niet alleen werden het Rietveldgebouw en de Kurokawavleugel minuscule onder handen genomen. Ook de kunststoplag werd aangepakt. Eind 2010 beschikte het museum daardoor over state-of-the-art depots. Een belangrijke voorwaarde om het behoud en beheer van de collectie op hoog niveau vorm te kunnen blijven geven. De genoemde

bouwkundige aanpassingen zijn noodzakelijk om de kwaliteit van het museum te verbeteren om zo de druk van een groeiend aantal bezoekers ook in de toekomst tegemoet te kunnen treden en de veiligheid van publiek, medewerkers en kunst blijvend te garanderen.

Wij zijn ons ook dit jaar, met het oog op de bezuinigingen in de komende jaren, zeer bewust van het feit dat een groot deel van het programma en de activiteiten die wij ontwikkelen niet mogelijk zouden zijn zonder de steun van een grote groep supporters. In dat licht verwelkomden wij nieuwe leden in *The Yellow House* en werd de *Van Gogh Museum Business Circle* opgericht: Van Gogh netwerken voor particulieren en bedrijven die op een eigen manier bijdragen aan de exploitatie van onze activiteiten. Tijdens het directiediner in oktober 2010, mede verzorgd door Hotel Okura Amsterdam en Vranken-Pommery, konden wij alle mensen die ons museum zo intensief ondersteunen, bedanken. Speciale dank gaat uit naar onze Raad van Toezicht, de Vincent van Gogh Stichting en het Ministerie van OC&W. Speciale dank gaat ook uit naar de BankGiro Loterij. Als beneficiënt mogen wij al geruime tijd rekenen op een aanzienlijke

financiële bijdrage waarmee wij ons aankoopbeleid vorm kunnen geven. Verder gaat onze bijzondere dank uit naar al die mensen die, uit naam van verschillende bruikleengevers, onderzoeksinstituten en universiteiten, stichtingen, fondsen, sponsors, particulieren en bedrijven, met raad, daad, kennis, kunde en financiële middelen ook in 2010 aan onze zijde hebben gestaan.

Tot slot willen wij als directie stilstaan bij de mensen die ook dit jaar er voor hebben gezorgd dat ons museum staat als een huis. Wij realiseren ons iedere dag dat dit uitsluitend mogelijk is door de niet aflatende inzet van al onze medewerkers. Hartelijk dank hiervoor.

Axel Rüger
Algemeen directeur
Van Gogh Museum Amsterdam

Rik van Koetsveld
Zakelijk directeur
Van Gogh Museum Amsterdam

Het Van Gogh Museum in 2010

Het Van Gogh Museum kan tevreden terugkijken op het jaar 2010. Uitstekende bezoekersaantallen, de aanschaf van een aantal waardevolle kunstwerken, waaronder *Vrouw op de Champs-Élysées bij nacht* van Louis Anquetin, de realisatie van diverse presentaties in de vaste collectie en grote tentoonstellingen die zeer in de smaak vielen bij publiek en pers, zoals *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit en Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918*. Een in het oog springende activiteit in 2010 was de restauratie van een van Van Goghs bekendste en geliefdste werken: *De slaapkamer*. Voorafgaand aan een reis naar verschillende musea in Japan, werd het doek tussen mei en begin oktober grondig schoongemaakt en gerestaureerd. Het gehele restauratieproces kon op de voet worden gevolgd dankzij een blog op de website van het museum. Veel fans maakten grif gebruik van deze nieuwe online tool.

In dit jaaroverzicht passeren dit project en vele andere activiteiten van het Van Gogh Museum in 2010 de revue.

Bezoekersservice

De Infobalie in het museum is een belangrijke vraagbaak voor bezoekers. De vragen die onze bezoekers stellen zijn zeer gevarieerd.

Top 10 meest gestelde vragen

- Mag ik fotograferen in het museum?
- Waar zijn de brieven, tekeningen en Japanse prenten van Van Gogh?
- Waar hangt *Starry night* en waar hangt *Terrace of a café at night* (Place du Forum)?
- Aan welke ziekte(s) leed Van Gogh? Welk oor sneed Van Gogh af en waarom? Waar zijn de zelfportretten met verbonden oor van Van Gogh?
- Hoeveel versies van de *Zonnebloemen*, *De slaapkamer*, *De zaaier* en *De aardappeleters* zijn er en waar zijn de andere versies?
- Waarom is maar een beperkt aantal werken gesigeneerd door Van Gogh? Zijn alle schilderijen van Van Gogh in het museum echt? Wat is het duurste schilderij van Van Gogh?
- Waarom hangen de schilderijen van Van Gogh achter glas?
- Wanneer is het Van Gogh Museum geopend en wie is de architect? Wanneer is de tentoonstellingsvleugel geopend en wie is de architect?
- Hoeveel bezoekers heeft het museum per jaar?
- Waar is de winkel en waar zijn de toiletten?
- Waar hangt *de Schreeuw / the Scream*? (Dit is een werk van Edvard Munch, niet van Van Gogh.)

Leukste vraag

- What's the meaning of the word "stitching" on the text labels?
Stichting Van Gogh Museum wordt door buitenlandse bezoekers vaak gelezen als "Stitching".

Leukste anekdote

- Zeer geëmotioneerde bezoeker uit Australië die bij de Infobalie kwam melden dat vandaag, met haar bezoek aan het Van Gogh Museum, a dream had come true.....

De bezoekers

Voor het Van Gogh Museum zijn bezoekers van onschatbare waarde, vanzelfsprekend. Ruim 1,4 miljoen mensen uit binnen- en buitenland kwamen naar Amsterdam voor een bezoek aan het museum. Dit zijn gemiddeld 4.000 mensen per dag. Om goed te kunnen blijven inspelen op de wensen van zijn gasten, verricht het museum in

samenwerking met TNS NIPO ieder jaar publieksonderzoeken. De resultaten van dit tevredenheidsonderzoek geven een duidelijk beeld van wie de bezoekers zijn en de waardering die zij hebben voor de dienstverlening van het museum; voor de tentoonstellingen en presentaties in de vaste collectie, de programmering van de *Vrijdagavond*, het museumcafé, het winkelaanbod en de overige diensten.

Deze onderzoeksresultaten vormen het uitgangspunt voor continue verbeteringen aan processen, dienstverlening en programmering. Zo wordt bijvoorbeeld veel aandacht besteed aan de route binnen het museum, het managen van bezoekersstromen en de inrichting van het gebouw en de collectie, opdat er ook bij grote bezoekersaantallen voldoende gelegenheid is de werken goed te bezichtigen.

Tijdelijke tentoonstellingen en vaste collectie in 2010

Het Van Gogh Museum ontwikkelde in 2010 een gevarieerd programma voor bezoekers. Met twee tijdelijke tentoonstellingen en diverse presentaties in de vaste collectie, zoomde het Van Gogh Museum in op verschillende aspecten van kunst uit de 19de en begin 20ste eeuw. Grote publiekstrekkers waren onder meer de voorjaartentoonstelling *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* en de najaartentoonstelling *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918*.

Het jaar opende met de tentoonstelling *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit*. Een tentoonstelling die voor het eerst diepgaand inzoomde op de zogenoemde Volpini-serie,

de serie prenten waarmee Paul Gauguin exposeerde in het Café des Arts van de heer Volpini, tijdens de Wereldtentoonstelling van 1889 in Parijs. Deze serie van elf zinkografieën op kanariegeel papier, kan worden gezien als Gauguins 'visitekaartje' en geeft een belangrijk overzicht van de dierbare thema's van het werk van de kunstenaar: van de exotische landschappen van Martinique tot scènes uit Bretagne en Arles. Naast de zinkografieën werden schilderijen getoond die Gauguin en vrienden als Émile Bernard en Louis Anquetin exposeerden in het Parijse Café des Arts en ook werken die een duidelijk verband hebben met deze Volpini-serie. De circa 60 werken die in de tentoonstelling te zien waren, kwamen veelal uit internationale collecties. Sleutelstukken waren *Wees mysterieus* (Musée d'Orsay, Parijs), *Dansende Bretonse meisjes* (National Gallery,

Washington), *Zelfportret* (Poesjkin Museum, Moskou), *Is er nieuws* (Gemäldegalerie Neue Meister, Dresden) en *Spinnend Bretons meisje* dat in 2006 door het Van Gogh Museum is aangekocht. De tentoonstelling kwam tot stand in samenwerking met The Cleveland Museum of Art. Er verscheen een mooie tentoonstellingscatalogus van de hand van Heather Lemonedes, Belinda Thomson, Agnieszka Juszcak e.a. waarin voor het eerst een volledige reconstructie wordt gegeven van de Volpini-tentoonstelling in Parijs.

In het Rietveldgebouw was vanaf het begin van 2010 de presentatie *Buiten schilderen: mythe en realiteit* te zien. Tijdens deze jaarlijks terugkerende presentatie – over onderwerpen uit het grootschalige onderzoeksproject *Van Goghs atelierpraktijk* – stond het schilderij *Rotsen bij Villerville-sur-mer* van

Inrichting van de tentoonstelling *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918*.

Charles-François Daubigny (1817-1878) uit de collectie van De Mesdag Collectie Den Haag centraal. Volgens zijn biografie zou Daubigny dit werk volledig in de buitenlucht hebben geschilderd, waardoor hij werd beschouwd als een voorloper van de impressionisten. Na nauwkeurig technisch onderzoek kon deze stelling naar het land der fabelen worden verwezen. De schilder maakte het doek in zijn atelier en bewerkte het nog eens tweemaal.

Sinds de start van de verbouwing in 2005 is het Rijksmuseum te gast in het Van Gogh Museum met een jaarlijks wisselende presentatie. In juli opende, voor de laatste maal, *Rijksmuseum te gast: Jacques Villon*. De presentatie toonde een selectie werken van de 'onbekende' broer van Marcel Duchamp, Gaston Duchamp, die als pseudoniem

de naam Jacques Villon gebruikte. Villon werkte als schilder en graficus en werd aanvankelijk sterk beïnvloed door kunstenaars als Henri de Toulouse-Lautrec, Kees van Dongen en Vincent van Gogh. Uiteindelijk ontwikkelde hij een geheel eigen stijl. Het merendeel van de tentoongestelde werken kwam uit de privécollectie van de heer en mevrouw Vossen-Delbrück. Deze collectie is geschonken aan het Rijksprentenkabinet, een onderdeel van het Rijksmuseum Amsterdam.

Begin oktober opende de tentoonstelling *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918*, samengesteld door gastconservator Gabriel P. Weisberg. Deze tentoonstelling gaf een overzicht van de naturalistische schilderkunst in relatie tot fotografie en film. Onder de meer dan 50 doeken van gigantisch

formaat, bevonden zich werken van Albert Edelfelt, Léon Lhermitte, Károly Ferenczy, Jules Bastien-Lepage, Fernand Pelez en Thomas Anshutz. In het laatste kwart van de 19de eeuw was het naturalisme een van de dominante stromingen in de schilderkunst. Deze fotografische schilderijstijl was grensoverschrijdend en waaierde uit over heel Europa en de Verenigde Staten. Kunstenaars namen thema's uit het dagelijkse leven zoals arbeid, jeugd en religie en trachtten de werkelijkheid zo dicht mogelijk te benaderen. Na de tentoonstellingsperiode in Amsterdam zijn de werken in 2011 te zien in het Ateneum Art Museum, Finnish National Gallery of Art in Helsinki, de partner waarmee de tentoonstelling werd gerealiseerd. Ter gelegenheid van de tentoonstelling verscheen een catalogus van de hand van gastconservator Prof. Gabriel P. Weisberg, waaraan werd bijgedragen door David Jackson, Willa Silverman en Maartje de Haan. De vormgeving van deze catalogus door Janpieter Chielens van Tijdsbeeld/Piece Montée werd bekroond met de prijs voor de Best Vormgegeven Boeken van Vlaanderen 2010.

Om alle facetten van het naturalisme te kunnen belichten, bundelden het Van Gogh Museum, Foam_Fotografiemuseum Amsterdam en EYE Film Instituut Nederland hun krachten in het online platform *Net Echt*. Het resultaat: in het Van Gogh Museum de genoemde tentoonstelling met het accent op de verhouding tussen naturalistische schilderkunst, film en fotografie en in Foam_Fotografiemuseum twee tentoonstellingen met werk van Joan Fontcuberta en Johan van der Keuken, beiden met hun visie op de werkelijkheid. EYE Film Instituut Nederland ten slotte presenteerde een programma met films, lezingen en installaties over het naturalisme in meer dan 100 jaar filmgeschiedenis. Via www.net-echt.info konden bezoekers informatie vinden over de programmering van de drie organisaties, de blog volgen over aan het naturalisme

gerelateerde onderwerpen – ‘geopend’ door Amsterdam burgemeester Van der Laan – en participeren in de levendige discussies online. Met de presentatie *Vincent van Gogh en het naturalisme* die in dezelfde periode werd gehouden in het Rietveldgebouw, won de tentoonstelling *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto en film, 1875-1918* nog eens extra aan diepgang. Van Gogh was een groot bewonderaar van de naturalistische kunstenaars. Hij verzamelde prenten van deze meesters, die hij nauwgezet bestudeerde en ook dienden als inspiratiebron. Een selectie van deze prenten werd in deze presentatie getoond samen met werken van Van Gogh zelf, waarin hij het leven van alledag weergaf.

De Mesdag Collectie Den Haag – de nieuwe naam van het Haagse Museum Mesdag – werd in 2010 verbouwd en was derhalve gesloten voor publiek.

In de aanloop naar de heropening in mei 2011 werden in het Rietveldgebouw van het Van Gogh Museum de mooiste stukken tentoongesteld uit de indrukwekkende collectie van kunstenaar en kunstliefhebber Hendrik Willem Mesdag. Te zien waren werken van onder meer Gustave Courbet, Théodore Rousseau, Jacob Maris en Jozef Israëls, kunstenaars die Vincent van Gogh ook zeer bewonderde.

Museumcollectie

De vaste collectie van het Van Gogh Museum wordt gevormd door het werk van Vincent van Gogh en tijdgenoten (periode 1830-1914). Vele van deze werken zijn in permanente bruikleen van de Vincent van Gogh Stichting. Het museum beschouwt het beheren, conserveren en presenteren van deze werken als een kerntaak, maar streeft er ook naar een breed overzicht te tonen van de westerse kunst uit de 19de en begin 20ste eeuw. Door middel van aanwinsten wordt de collectie versterkt.

Met trots presenteerde het museum in mei 2010 het aangekochte werk *Vrouw op de Champs-Élysées bij nacht* van Louis Anquetin (1961-1932), een waardevolle aanvulling op de collectie. Met dit spannende werk laat het museum de bezoeker kennis maken met de kenmerkende nachtelijke en zondige kant van de Parijse cultuur om zo de leefwereld van Van Gogh en de artistieke context beter inzichtelijk te maken. De aankoop was mogelijk door de steun van de BankGiro Loterij, de Vereniging Rembrandt (mede dankzij het Prins Bernhard Cultuurfonds) en het VSBfonds.

Eind 2010 kocht het museum twee bijzondere pointillistische werken van Camille Pissarro (1831-1903): het schilderij *Het Hooien, Éragny* (1887) en de gouache *Koeienhoedster bij ochtendzon* (1887).

Van Gogh bewonderde Pissarro, die van groot belang is geweest voor de modernisering van zijn kleurgebruik en experimenteerdrijf met de pointillistische schildertechniek in Parijs. De verwerving van de twee werken van Pissarro was mede mogelijk door de steun van de BankGiro Loterij, de Vereniging Rembrandt en haar Claude Monet Fonds en het VSBfonds.

Registrar Adrie Kok aan het werk

Deze en andere belangrijke aanwinsten die in 2010 aan de collectie zijn toegevoegd, zijn vanaf pagina 34 afgebeeld en worden daar uitgebreid beschreven.

Naast aanwinsten vormen langdurige bruiklenen een belangrijke bron voor musea om de collecties te verrijken of tijdelijk aan te vullen. Het Van Gogh Museum leende in

2010 diverse bruiklenen aan tentoonstellingen over de hele wereld. De belangrijkste in 2010 was *Van Gogh: The adventure of becoming an artist*, de tentoonstelling in Japan met topstukken van Vincent van Gogh uit de collecties van het Van Gogh Museum en Kröller-Müller Museum.

Het jaar 2010 door de ogen van Adrie Kok, medewerker van de afdeling Registratie.

“Als een spin in het web”

Zo omschrijft Adrie Kok zijn werk als registrar van het Van Gogh Museum. Adrie houdt zich bezig met het plannen, coördineren en uitvoeren van alle logistieke processen die te maken hebben met de ‘bewegingen’ van kunstobjecten, zowel binnen als buiten de muren van het museum. Het accent ligt op inkomende bruiklenen voor grote tentoonstellingsprojecten, zoals in 2010 *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto’s en film, 1875-1918*. Adrie: “Naast dit traject van de inkomende bruiklenen, coördineren we dan ook zaken als decorbouw, schilderwerk en verlichting. Kortom: we zorgen ervoor dat alle werkzaamheden van de museumafdelingen die met de tentoonstelling te maken hebben en die van de bedrijven die wij inhuren, naadloos op elkaar worden afgestemd”.

Adrie wordt ook geregeld ingezet als koerier om kunstwerken te begeleiden als deze op reis gaan of zijn geweest voor een tentoonstelling. Dat het begeleiden van een transport soms een groot avontuur is, ervoer Adrie afgelopen winter nog, toen de tentoonstelling *Illusie en werkelijkheid* na Amsterdam doorreisde naar het Finse Helsinki. Een acht uur durende reis per truck naar Lübeck en vervolgens een boottocht van meer dan een etmaal naar Helsinki, alles bij temperaturen van -25°C, maakt het een spannende en barre aangelegenheid. “Hoe meer we richting Finland kwamen, des te meer ijs er in de zee lag. Het lawaai van brekend ijs was oorverdovend en eerlijk gezegd heb ik toen toch een aantal malen aan de Titanic moeten denken”, lacht hij.

Op dit moment is Adrie druk met de voorbereidingen voor de 2011 najaarstentoonstelling *Snapshot. Schilders en fotografie, 1888-1915*. “Qua aantallen bruiklenen - het gaat om meer dan 300 objecten - en inrichtingsplannen een groot en ontzettend inspirerend project. Daarnaast is het ook logistiek heel uitdagend, omdat de tentoonstelling na Amsterdam doorreist naar een aantal locaties in de Verenigde Staten”.

Toch zijn het echt niet alleen de grote tentoonstellingen en spectaculaire transporten die het werk van een registrar zo bijzonder maken, vindt hij. “We helpen ook bij zogenoemde ‘verhangingen’ op zaal. En dan blijft het altijd weer een bijzondere ervaring om met een ‘Van Gogh’ in je handen te staan”.

Senior restaurator Ella Hendriks tijdens het restauratieproces van *De slaapkamer*

Beheer en behoud van de collectie

Het spreekt voor zich dat het Van Gogh Museum veel aandacht, tijd en energie besteedt aan het behoud van zijn collectie. Want wat mooi is, moet ook in de toekomst mooi en zichtbaar blijven. Collectiebeheer is een proces waarin restauratoren, conservatoren, conserveringsdeskundigen en zelfs bètawetenschappers hun expertise bundelen om optimale resultaten te behalen.

In het vernieuwde, in 2010 gepresenteerde plan voor collectiebeheer, is een restauratieplanning opgenomen en wordt bekeken welke werken op korte, middellange en lange termijn behandeld moeten worden. Het accent ligt hierbij op preventieve conservering op basis van een risicoanalyse – hoe kunnen problemen worden voorkómen – en op het plannen van behandelingen op basis van onderzoek naar de actuele conditie van de collectie.

Detail van *De slaapkamer*. Ontdekking van krantenletters en papiervezels in de verf

Het jaar 2010 door de ogen van Ella Hendriks, senior restaurator van het Van Gogh Museum.

“Restaureren van een doek, is één grote ontdekkingsreis”

Als buitenstaander zou je denken dat een tot in detail bestudeerd werk als *De slaapkamer* bij een restauratieproces geen echte geheimen meer prijsgeeft. Maar senior restaurator Ella Hendriks zegt anders: “Zoals wel vaker bij restauraties, ontdekten wij ook bij dit werk tot dan toen onbekende details. De mooiste ontdekking waren de kleine plekje waar de originele kleur bewaard is gebleven, omdat ze niet zijn blootgesteld aan licht. Deze plekje vonden we onder oude stopsels, retouches en onder de lijst. Het zijn deze kleuren geweest die als leidraad hebben gediend om een digitale kleurenreconstructie van het werk te maken, zoals het er oorspronkelijk heeft uitgezien. En pas dan zie je hoe ongelooflijk krachtig het is en veel meer lijkend op een platte en decoratieve Japanse prent”. Bijzonder was zeker ook de ontdekking van de in de verf zichtbare krantenletters en papiervezels. Ella: “Wij vermoeden dat deze afkomstig zijn van de kranten waarmee Van Gogh het door water beschadigde doek heeft ingepakt om zo de afbladderende verf te fixeren”.

Restaureren betekent ook het maken van soms lastige keuzes: wat doen we wel, wat doen we niet en hoe pakken we het aan? Ella: “Zo hebben we bij de restauratie van *De slaapkamer* besloten om de oude, vergeelde vernislaag te verwijderen, echter met uitzondering van het vermiljoen van de beddensprei, want daar was de verf niet bestand tegen oplosmiddelen. In dit geval hadden we dus eigenlijk geen keuze, want de veiligheid van het schilderij staat uiteraard altijd voorop. Maar deze beslissing had wel consequenties voor de vervolgstadia van de behandeling. Zo was het nodig om een matterende vernis aan te brengen om de verschillen in glans op te heffen.”.

Heeft de respons via de blog nog leuke reacties opgeleverd? Ella: “Absoluut, het is ontzettend leuk om te merken hoe intens sommigen dit proces hebben gevolgd. Een van de aardigste vragen vond ik wel of ik door het langdurige en intense contact met het schilderij een ‘gevoel van rust en ontspanning’ over mij heen kreeg, zoals het werk bedoeld was uit te stralen.”

De restauratie van het doek *De slaapkamer* vormde een van de belangrijke activiteiten in 2010. Het schilderij werd, voorafgaand aan een tentoonstellingsreeks in Japan, onder leiding van senior restaurator Ella Hendriks

grondig schoongemaakt en gerestaureerd. Dit restauratieonderzoek heeft onder meer bijgedragen aan een groter inzicht in de kleurveranderingen die in de loop der tijd zijn opgetreden. In samenwerking met

 Het vernieuwde depot

 Onderzoek verborgen tekeningen onder verflagen met behulp van infrarood

Prof. Roy Berns van het Munsell Laboratory in Rochester (New York) is een digitale reconstructie van de oorspronkelijke kleuren gemaakt zodat er nu een goed idee bestaat van hoe het schilderij er oorspronkelijk heeft uitgezien.

Naast *De slaapkamer* werd in de aanloop van de heropening van museum De Mesdag Collectie, een groot aantal werken uit de collectie van dit museum behandeld. De Mesdag Collectie Den Haag valt sinds 1999 onder het beheer van het Van Gogh Museum.

Onderzoek

Het Van Gogh Museum is zeer actief op het gebied van wetenschappelijk onderzoek. Doel: het verwerven en beschikbaar stellen van kennis van de 19de-eeuwse kunst in het algemeen en die van het leven en werk van Vincent van Gogh in het bijzonder. De resultaten van de uiteenlopende onderzoeksprogramma's worden gebruikt in tentoonstellingen, publicaties en educatieve programma's van het museum. De onderzoeksactiviteiten vinden veelal plaats in samenwerking met nationaal en internationaal erkende onderzoeksinstituten en partners.

Van Goghs atelierpraktijk

In het onderzoeksproject *Van Goghs atelierpraktijk*, dat sinds 2003 loopt, verricht het Van Gogh Museum in nauwe samenwerking met *Partner in Science Shell* en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (voormalig Instituut Collectie Nederland), minutieus onderzoek naar de werkwijze en inspiratiebronnen van Van Gogh en zijn tijdgenoten en wordt onderzocht waar de kunstenaar zijn kennis en ideeën omtrent de schilderspraktijk opdeed.

Dit omvangrijke onderzoeksproject, waaraan in totaal meer dan dertig onderzoekers van binnen en buiten het museum werken, zal naar verwachting in 2013 worden afgerond. De resultaten worden dan aan het grote publiek gepresenteerd. Tot die tijd is het project te volgen via de in 2010 speciaal ontwikkelde weblog: www.vangoghsatelierpraktijk.nl. In de vorm van blogposts, foto's en video's laten kunsthistorici, restauratoren en technisch/natuurwetenschappelijk onderzoekers van de drie partners zien welke vragen zij zich stellen, welke hoogwaardige technieken worden ingezet en welke antwoorden dat oplevert. Door de resultaten te combineren, worden verrassende inzichten verkregen in de werkwijze van Van Gogh en hetgeen daarop van invloed was. Een overzicht van alle onderzoekspublicaties

en de -bijdragen die vanuit het Van Gogh Museum zijn geleverd aan externe onderzoeken, is te vinden vanaf pagina 72 van dit jaarverslag.

Een ontdekking

Bijzonder was de ontdekking van een 'nieuw' werk van Vincent van Gogh: *De Molen Le Blute-fin*. Na uitgebreid onderzoek kon het museum bekend maken dat het werk 'onomstotelijk' van de hand van de meester zelf is. Het schilderij is in 1975 voor een paar duizend gulden gekocht door Dirk Hannema (1895-1984). Naast kunstverzamelaar was Hannema de grondlegger van Museum de Fundatie in Zwolle, waar het werk nu te bewonderen is. Naar aanleiding van deze ontdekking verscheen een speciale publicatie van de hand van senior restaurator Ella Hendriks en senior onderzoeker Louis van Tilborgh.

Het Van Gogh Museum kreeg in 2010 in totaal 158 zogenoemde authenticiteitsaanvragen. Acht schilderijen en zes tekeningen werden aan een gedetailleerd onderzoek onderworpen.

Prijswinnaar

Op 10 juni 2010 ontvingen het Van Gogh Museum en het Huygens

Instituut-KNAW de European Heritage Award en de Grand Prix voor het *Van Gogh Brievenproject*. Elk jaar worden de European Heritage Awards uitgereikt door de Europese Commissie en Europa Nostra aan projecten die Europa's gezamenlijke erfgoed onderhouden en behouden. De winnaars van 2010 werden gekozen uit bijna 140 projecten, afkomstig uit 26 landen. In de categorie "research" was het *Van Gogh Brievenproject* één van de vier laureaten. Bovenop de Award ontving het *Brievenproject* ook de Grand Prix. De wereldwijde reputatie van de correspondentie van Van Gogh berust op haar grote waarde als 'document humain' en op de enorme rijkdom aan biografische en kunsthistorische gegevens. De 902 brieven, ongeveer 820 van en 80 aan Van Gogh, vormen het verhaal van Van Goghs zoektocht naar zijn bestemming.

Bibliotheek en documentatie

In totaal registreerde de bibliotheek 491 aanwinsten. De belangrijkste zijn: André Mellerio, *La Lithographie Originale en Couleurs*, 1898 (wat geldt als een van de belangrijkste, kritische studies over lithografische kunst in de 19de eeuw) en F. Duchatel,

Traité de Lithographie Artistique, 1893, de eerste technische handleiding voor artistieke lithografie. Deze 19de-eeuwse publicaties over het gebruik van de (kleuren)lithografie als artistiek medium worden op pagina 44 en 45 beschreven. In 2010 werd onderzoek gedaan ter voorbereiding van tentoonstellingen, artikelen, scripties, masterscripties, excursies en rondleidingen.

Tevens waren er in totaal 42 boeken te zien in de tentoonstellingen *Buiten schilderen: mythe en realiteit*, *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918* en *Vincent van Gogh en het naturalisme*.

Publicaties

Het Van Gogh Museum geeft jaarlijks een reeks publicaties uit waarmee de kennis over Van Gogh, zijn werk en de kunst van zijn tijd voor een breed en zeer uiteenlopend publiek toegankelijk wordt gemaakt. Het boekenprogramma is gevarieerd en omvat tentoonstellingscatalogi, wetenschappelijke uitgaven, programma's voor scholen en museumboeken, die in samenwerking met

gerenommeerde uitgevers in verschillende talen worden verkocht over de hele wereld.

Speciaal voor de jongste kunstliefhebbers kwam het museum in 2010 met de publicatie *Vincent en Camille* in de wereldberoemde Gouden Boekjes-reeks, de klassieke serie kinderboekjes met de kenmerkende gouden rug. Het boek over het zoontje van de postbode dat op bezoek gaat bij Vincent in zijn atelier in Arles, kwam tot stand in samenwerking met uitgeverij Rubinstein. René van Blerk – educator van het Van Gogh Museum – schreef de tekst en de eigenzinnige tekeningen zijn van de hand van illustrator Wouter Tulp. Voor klein én groot verscheen in samenwerking met uitgeverij Ludion *Het Kleine Van Gogh Museum*, een abc-darium voor een eerste kennismaking met het werk van Van Gogh.

In het kader van de tentoonstellingen *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* en *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918*, gaf het museum twee tentoonstellingscatalogi uit.

Kinderen van het Ronald McDonald Vu Huis in het kinderatelier van het Van Gogh Museum

De MuseumPlusBus brengt senioren naar de deelnemende musea

Vincent van Gogh. De brieven (2009) was een van de tien informatieve boeken die op Wereld Boeken Dag 2010 werden bekroond met het 'Lintje van de Boekverkooper'. De jaarlijkse prijs voor kwalitatief en inhoudelijk hoogstaande non-fictie werd toegekend door een vakjury van boekverkoopers.

Educatie

Het Van Gogh Museum wil zijn collectie, tentoonstellingen en onderzoeken wereldwijd toegankelijk maken voor een zo breed mogelijk publiek. Omdat dit publiek zo divers is, werkt het museum

constant aan het samenstellen van de meest ideale mix van educatieve activiteiten en producten om bezoekers te informeren, te inspireren en met hen een wisselwerking tot stand te brengen. Het educatieve programma speelt zich niet alleen binnen de muren van het museum af, maar ook daarbuiten.

Omdat liefde voor kunst en cultuur niet vroeg genoeg bijgebracht kan worden, ontwikkelt het Van Gogh Museum programma's en activiteiten specifiek voor de jeugd. In respons op de grote vraag naar lesmateriaal voor kleuters, lanceerde het

museum in 2010 het lespakket *Camille en het gele huis*, voor de groepen 1 en 2 van het basisonderwijs. Met behulp van een plaatjesboek, een CD en een handleiding voor docenten kunnen de jongste scholieren alvast kennis maken met het leven en het werk van Vincent van Gogh.

Meer dan 2.000 kinderen kwamen buiten onderwijsverband naar het museum om een kinderworkshop te volgen, waarbij zij zelf aan de slag konden in het atelier. Ook de kinderaudiotour en de speurtochten door het museum waren onverminderd populair. De maand oktober was *Familiemaand*. In de weekenden werden die maand activiteiten georganiseerd voor de hele familie zoals rondleidingen, speurtochten en (schilder) workshops. Het verschijnen van het Gouden Boekje *Vincent en Camille* werd tijdens de *Familiemaand* uitvoerig gevierd tijdens voorleesmiddagen.

Na jaren van trouwe dienst maakte de Van Gogh Museumbus eind 2010 zijn laatste rit. Sinds de start in 2004 zijn meer dan 15.000 scholieren uit het basisonderwijs voor een bezoek naar het Van Gogh Museum gebracht. Het project, mogelijk gemaakt dankzij de bijdrage van hoofdsponsor Rabobank, was uniek in zijn soort. In dit laatste jaar werden onder meer kinderen uit

 Shayne McCreddie tijdens de *Vrijdagavond*

het speciaal onderwijs genodigd. In december 2010 kondigde de Turing Foundation aan het Museumpleinbus-initiatief van het Stedelijk Museum, Rijksmuseum Amsterdam en het Van Gogh Museum te willen ondersteunen. De bus vervoert basisschoolleerlingen uit de Randstad naar het Museumplein voor een bezoek aan een van de drie museale instellingen. Een bezoek dat omlijst wordt met een passend en kleurrijk educatief programma op locatie. De Museumpleinbus gaat naar verwachting eind 2011 van start met een pilotproject.

Niet alle scholen zijn in de gelegenheid naar het museum te komen. Daarom is er veel aandacht voor activiteiten die het mogelijk maken om vanuit het klaslokaal kennis te

kleinkunstprogramma te gaan kijken". Soms is het enthousiasme van Shayne net iets te groot. "Ik deed zelf mee aan mijn eigen bedacht spel waarin bezoekers elkaar aan de hand van foto's in het museum moesten zien te vinden. Toen ik na veel sluipwerk mijn nietsvermoedende 'slachtoffer' eindelijk aantikte, hebben we van zenuwen en enthousiasme zo hard gelachen dat we door de bewaking van zaal zijn gestuurd vanwege het rumoer".

nemen van de collectie en de vele projecten van het Van Gogh Museum. Zo werd in 2010 onder meer lesmateriaal ontwikkeld over de honderden brieven van Vincent van Gogh. Dit lesmateriaal werd online aangeboden via de website van het museum.

Dankzij de MuseumPlusBus konden in 2010 ruim 13.500 senioren genieten van een volledig verzorgd cultureel evenement. De MuseumPlusBus bestaat sinds 2008 en

Het jaar 2010 door de ogen van *Vrijdagavond*-programmeur Shayne McCreddie.

"Op vrijdagavond buzzt het in Van Gogh"

Er is heel wat creativiteit en inventiviteit nodig om een gevarieerd programma op te stellen voor de *Vrijdagavond*, de avond waarop het museum tot 22 uur 's avonds is geopend.

Verantwoordelijk voor deze avondprogrammering is Shayne McCreddie, die duidelijk veel plezier beleefd aan de samenstelling hiervan. "We proberen een programma aan te bieden dat waar mogelijk aansluit bij de tentoonstellingen of de vaste collectie. En binnen deze doelstelling willen we natuurlijk altijd iets bijzonders brengen. Zo heeft de samenwerking met het Augmented Reality lab van de Koninklijke Academie Beeldende Kunst in Den Haag, geleid tot prachtige interactieve programma's. Zo kon in het kader van de restauratie van *De slaapkamer* het publiek met een virtuele 'spuitbus' verschillende verflagen van het doek 'wespuiten'".

Laat Shayne zich bij het ontwikkelen van de avondprogrammering leiden door haar persoonlijke smaak? "Nee, dat zeker niet. Maar het is wel zo dat ik zelf soms verrast word door het programma en het effect dat het heeft op het publiek. Zo is het optreden van Truth is Created, met zang, viool en gitaar, midden tussen de schilderijen, voor mij een persoonlijke hoogtepunt. Toen de eerste noot klonk, bleek de akoestiek in de zaal fantastisch te zijn. Het was voor publiek en muzikanten een bijzondere, intieme ervaring en het geheel voegde een extra dimensie toe aan de werken die er hingen. En soms kom ik via de *Vrijdagavond* in contact met iemand, waarvoor ik een persoonlijke interesse krijg. Neem Suzanne Mateysen. Voor het Van Gogh Museum stelde zij samen met Allerd van Breemen en Renee van Bavel een muzikaal programma samen met werken van onder meer Queen en Wagner, die zij vonden passen bij het leven en lijden van Van Gogh. Mateysen weet variatie en humor in haar stem te leggen. Ik vind haar een groot talent en kan echt iedereen aanraden eens naar haar

is een initiatief van zeven musea: Hermitage Amsterdam, Kröller-Müller Museum, Cobra Museum voor Moderne Kunst, Joods Historisch Museum, Mauritshuis, Rijksmuseum Amsterdam en Van Gogh Museum. Dankzij de financiële steun van de BankGiro Loterij is deelname gratis. Van de 13.500 passagiers, kwamen er ruim 2.300 naar het Van Gogh Museum. In totaal waren dit zo'n 60 busritten. Veel belangstelling was er voor de *Vrijdagavond*.

Het museum is dan open tot 22 uur en de bezoekers krijgen een gevarieerd programma gepresenteerd dat deels aansluit bij de tentoonstellingen of de vaste collectie van het museum en daar deels los van staat. Zo werden in het kader van de tentoonstelling *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* de nieuwste interactieve kunsttechnologische installaties gedemonstreerd door de opleiding Media Technology van de Universiteit Leiden, het Augmented Reality Lab van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag en de faculteit Kunst, Media en Technologie van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht. De tentoonstelling *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918* bood eveneens een uitstekend platform voor boeiende bijeenkomsten tijdens de *Vrijdagavond*. Onderwerpen als beeldmanipulatie en de hedendaagse beeldcultuur kwamen aan bod. De programmering van de *Vrijdagavond* is

sinds 2004 mogelijk dankzij de steun van Rabobank. Deze sponsoring eindigde in 2010, maar als gevolg van het succes van *Vrijdagavond* blijft het museum in 2011 en verder doorgaan met dit concept.

Illusie en werkelijkheid in film en fotografie was het centrale thema tijdens de Museumn8 op 6 november, waaraan het Van Gogh Museum traditiegetrouw ook in 2010 weer deelnam. Volgens diezelfde traditie was de

belangstelling voor dit bijzondere evenement enorm. Dat illusie en realiteit vrijwel naadloos in elkaar kunnen overlopen, bewees onder meer Planet Streetpainting, die een in krijt uitgevoerde 3D-illusie tekende op de museumvloer. De Amsterdamse groep Fata 'el moustache' Morgana, DJ Mickster en de workshops animatie en stuntvechten trokken in 2010 ook veel publiek tijdens de *Vrijdagavond*.

De stand op de Uitmarkt 2010 met als thema de restauratie van *De slaapkamer*

Communicatie

Door het genereren van (vrije) publiciteit krijgt het museum de gelegenheid zijn collectie, tentoonstellingen en overige activiteiten onder de aandacht te brengen van het grote publiek. Om zoveel mogelijk mensen te bereiken in binnen- en buitenland, zet het museum een rijk gevarieerde range aan online en offline communicatiekanalen in.

De communicatie rond de tentoonstelling *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* leverde zo'n 1.000 Nederlandse en 700 buitenlandse mediacontacten op en droeg daarmee in belangrijke mate bij aan het succes hiervan. Dit was zeker ook het geval bij *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918*.

Naast vele mediacontacten werd in het kader van deze tentoonstelling ook een persreis naar Helsinki georganiseerd.

In 2010 bezochten circa 1,1 miljoen mensen de website van het Van Gogh Museum, daarnaast had het aantal fans op Facebook een spectaculaire stijging met 330% (december 2010: 11.500 fans). Het websitebezoek via de mobiele telefoon is eveneens sterk gestegen: dit percentage lag bijna 220% hoger dan in 2009. Het mag duidelijk zijn dat social media een steeds grotere rol spelen in onze communicatie, iets wat ook blijkt uit de tienduizenden lezers van de blog *Slaapkamergeheimen* en de meer dan 100.000 downloads van de iPhone applicatie *Yours, Vincent*, over de brieven van Vincent van Gogh.

De restauratie van *De slaapkamer* was een uitgelezen gelegenheid om ook op communicatief gebied initiatieven te ontpoelen. Het schilderij vormde het centrale thema op de Uitmarkt (op de informatiemarkt in het museumkwartier) en op de Uitmarkt junior, waar kinderen elk een klein stukje van

De slaapkamer mochten naschilderen. Gedurende het hele restauratieproces kon de voortgang dag en nacht worden gevolgd via de speciaal ontwikkelde blog *Slaapkamergeheimen*.

Veel belangstelling was er ook voor de in 2010 gelanceerde blog www.vangoghsatelierpraktijk.nl, een samenwerkingsverband van het Van Gogh Museum, *Partner in Science* Shell en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Tussen de start in maart en het einde van het jaar bezochten ruim 3.500 unieke bezoekers de blog, die in totaal ruim 11.500 pagina's bekeken.

Communicatie via Twitter neemt in snel tempo toe. In september nam het Van Gogh Museum deel aan de 'Ask a curator'-dag. Tijdens deze internationale vraag- en antwoordsessies konden geïnteresseerden via dit medium vragen stellen aan conservatoren van vele musea wereldwijd. Een selectie van de vaak verrassende vragen die aan het Van Gogh Museum werden gesteld – zoals: is er iets bekend over de familie die is geportretteerd in *De aardappeleters?* – is te vinden op de website van het museum, onder Het Museum/Van Gogh Museum 2.0.

Bij de presentatie van het Gouden Boekje *Vincent en Camille* was er een druk bezochte

bijeenkomst voor pers, relaties en groep 3 van een Amsterdamse basisschool.

Dieuwertje Blok las voor uit een reuzenversie van het boekje, waarna de winnaars van een door NRC Handelsblad, uitgeverij Rubinstein en het Van Gogh Museum georganiseerde tekenwedstrijd, de eerste exemplaren van *Vincent en Camille* kregen uitgereikt. Daarnaast hadden zij de eer dat hun eigen kunstwerk in het museum werd geëxposeerd.

Affiches voor de tentoonstelling
Van Gogh: The adventure of becoming an artist
in Japan

Marketing

Met tentoonstellingen, presentaties van de vaste collectie en museumactiviteiten een zo groot mogelijk publiek in binnen- en buitenland bereiken; dat is de taak van de afdeling Marketing van het museum. Er werden aansprekende resultaten geboekt, met name voor wat betreft de operationele marketing-activiteiten voor de tentoonstellingen *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* en *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918*.

De succesvolle samenwerking met partners Het Parool, NS, KLM/Airfrance, VSBfonds, Thalys, Vrije Academie, Stadsschouwburg Amsterdam, Foam Fotografiemuseum Amsterdam, EYE Film Instituut en de Uitmarkt resulteerde in een gezamenlijk mediabereik van zo'n 25 miljoen kunst- en cultuurliefhebbers in binnen- en buitenland.

Vanwege de tentoonstelling *Van Gogh: The adventure of becoming an artist* in Japan was de buitenlandpromotie vooral gericht op Japan. Via het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) Japan en in samenwerking met onder andere KLM/Air France en Thalys, werd een promotiecampagne gevoerd die de aandacht trok van maar liefst

7,5 miljoen mensen. De tentoonstelling was ook een goede aanleiding voor het organiseren van een sales missie en een trade evenement in het Tokio Art Center, waar het Kröller-Müller Museum en het Van Gogh Museum, organisatoren van de tentoonstelling, gezamenlijk als gastheer optraden.

Voor het eerst in de geschiedenis werd het Van Gogh Museum in 2010 als 'product' gepromoot op de Russische markt. Tijdens een samen met het NBTC uitgevoerde sales missie werden in Moskou en St. Petersburg waardevolle contacten gelegd met meer dan 40 reisorganisaties en -bureaus.

Partners en sponsors

Om tentoonstellingen, presentaties en activiteiten te kunnen realiseren, zoekt het Van Gogh Museum actief naar samenwerking met corporate en particuliere sponsors die het museum structureel of op projectbasis ondersteunen. Tegenover deze financiële steun staan waardevolle tegenprestaties, zoals vergroting van de naamsbekendheid van de sponsor via verschillende communicatiekanalen en de mogelijkheid om in het museum exclusieve relatieontvangsten te organiseren. Ondanks het feit dat ook in 2010 de effecten van de economische crisis merkbaar waren, ontving het Van Gogh Museum genereuze steun van diverse vaste partners en sponsors.

De bijdragen van de BankGiro Loterij, de Vereniging Rembrandt (mede dankzij het Prins Bernhard Cultuurfonds) en het VSBfonds waren onmisbaar bij de aankoop van het schilderij van Louis Anquetin, *Vrouw op de Champs-Élysées bij nacht*. De twee werken van Camille Pissarro: het schilderij *Het Hooien, Éragry* en de gouache

Koeienhoedster bij ochtendzon werden aangekocht mede met de steun van de BankGiro Loterij, de Vereniging Rembrandt en haar Claude Monet Fonds en het VSBfonds

Grote dank gaat uit naar de Vincent van Gogh Stichting, *Partner in Science* Shell en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), partners van het Van Gogh Museum. De Vincent van Gogh Stichting ondersteunt onder meer het onderzoek naar de prentencollectie; Shell is, evenals de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, nauw betrokken bij *Van Goghs atelierpraktijk*, het kunsthistorisch en technisch/natuurwetenschappelijk onderzoek.

De steun van verschillende fondsen voor de tentoonstelling *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918* was erg belangrijk voor de realisatie. Het Prins Bernhard Cultuurfonds en de BankGiro Loterij leverden een substantiële bijdrage aan de hoge transport- en verzekeringskosten van deze tentoonstelling en ook de Turing Foundation en de Gemeente Amsterdam droegen hieraan genereus bij. Het VSBfonds gaf financiële steun aan het online platform *Net Echt*, een samenwerking van het Van Gogh Museum, Foam Fotografiemuseum Amsterdam en EYE Film Instituut Nederland, en leverde daarmee een substantiële bijdrage aan de promotiecampagne rond deze tentoonstelling.

In september 2010 startte het museum met het opzetten van een netwerk voor bedrijven. Tegen het eind van het jaar hadden zich inmiddels twaalf zogeheten Corporate Patrons verbonden aan deze *Van Gogh Museum Business Circle*. Ook *The Yellow House* – het netwerk voor particulieren – mocht zich verheugen in een toenemende belangstelling. Het Van Gogh Museum wil in dit kader de leden

van de *Van Gogh Museum Business Circle* en *The Yellow House* bedanken voor hun betrokkenheid en ondersteuning.

Eind december 2010 kwam tot onze spijt een einde aan de innovatieve en zeer gewaardeerde samenwerking met Rabobank. De bank was sinds 2004 partner van het Van Gogh Museum en heeft zich in de afgelopen jaren onder meer verbonden aan belangrijke tentoonstellingen als *Barcelona 1900*, *Rembrandt - Caravaggio* en – in 2009 – het *Van Gogh brievenproject*, rondom de brieven van Vincent van Gogh. Ook was het mede dankzij Rabobank, dat in 2002 het schilderij *De pier van Boulogne-sur-Mer* van Edouard Monet kon worden aangekocht. Rabobank was ook in 2010 sponsor van de programmering van de *Vrijdagavond* en de

Museumbus, waarmee de afgelopen jaren honderden kinderen naar het Van Gogh Museum zijn gebracht.

Mede op initiatief van de Turing Foundation zal vanaf 2012 de Turing Museumpleinbus gaan rijden die kinderen van basisscholen uit Amsterdam en omgeving naar het Van Gogh Museum, het Rijksmuseum Amsterdam en het Stedelijk Museum brengt, waar de drie musea een gezamenlijk, educatief programma gaan aanbieden.

Het Van Gogh Museum/De Mesdag Collectie verricht samen met Paleis Het Loo en de Rijksdienst voor Kunsthistorische Documentatie onderzoek naar de betekenis van vrouwelijke kunstenaressen in de 19de

eeuw. Dit onderzoek, dat is gestart in 2008 en in 2012 wordt afgerond met twee tentoonstellingen, is mogelijk dankzij de Mondriaan Stichting, het SNS Reaalfonds, Stichting Harten Fonds, Stichting De Gijselaar-Hintzenfonds en de J.E. Juriaanse Stichting.

M&I/Partners, adviseurs voor management en informatie, ondersteunde het museum op een bijzondere wijze met het beschikbaar stellen van gratis expertise en adviesuren die worden ingezet bij het opstellen van een plan met betrekking tot het informatiemanagement.

Vranken-Pommery zette verschillende belangrijke ontvangsten in het museum luister bij met hun feestelijke champagne Vranken Cuvée Demoiselle. Het jaarlijkse galadiner werd tevens ondersteund door Hotel Okura Amsterdam.

Op 22 maart 2010 bereikte ons het bericht dat Bert Heemskerk (67), voormalig voorzitter van de Raad van Bestuur van onder meer Rabobank, was overleden. Het Van Gogh Museum denkt met warme gevoelens terug aan een bijzondere man, met wie wij een bijzondere band hadden.

Wij willen al onze partners, sponsors en donateurs bijzonder bedanken voor hun steun die voor ons van zo groot belang is bij de realisatie van onze doelstellingen en activiteiten.

De eigen organisatie

Het jaar 2010 stond voor de museumorganisatie vooral in het teken van het Organisatie Ontwikkeltraject (OOT). Het Van Gogh Museum is sinds de oprichting in 1973, sterk gegroeid. Om zijn doelstellingen – kwalitatief en kwantitatief – blijvend te realiseren, ontwikkelde het museum nieuwe activiteiten en andere producten. Een veranderend aanbod en wijzigingen in de activiteiten vragen om een andere organisatiestructuur. Het Van Gogh Museum streeft ernaar om in alle lagen van de organisatie kwaliteit en professionaliteit uit te stralen. Dat is ook vastgelegd in het Strategisch plan 2009-2014 (zie hiervoor ook de binnenzijde van het omslag van dit jaar-verslag). Belangrijke randvoorwaarden hiervoor zijn een transparante en efficiënte organisatie die werkt met eenduidig geformuleerde resultaten, heldere processen, duidelijk belegde verantwoordelijkheden en structuren.

Het Organisatie Ontwikkeltraject (OOT) werd in het leven geroepen om genoemde randvoorwaarden te vertalen in concrete acties. Een belangrijke peiler is de herinrichting van de

organisatie waardoor het mogelijk wordt de doelstellingen zo efficiënt en effectief mogelijk te realiseren. De nieuwe organisatiestructuur werd op 1 januari 2011 van kracht.

Huisvesting

In de Kurokawavleugel heeft in het verslagjaar groot onderhoud plaatsgevonden, waardoor de veiligheid van bezoekers en kunst verder is verbeterd. Ook zijn kunstgerelateerde werkzaamheden logischer gehuisvest, waardoor het aantal ‘kunstbewegingen’ binnen het museum aanzienlijk is verminderd en er dus efficiënter kan worden gewerkt. In het Rietveldgebouw zijn eveneens extra veiligheidsvoorzieningen getroffen en is de gevel gerenoveerd. Tijdens de renovatiewerkzaamheden werden ook de depots van het museum verbouwd en opnieuw ingericht. Aan het eind van 2010 beschikte het museum daardoor over state-of-the-art opslagvoorzieningen.

Groene Denktank

In 2010 is de zogenoemde *Groene Denktank* gevormd van waaruit een plan is opgesteld waarmee concreet invulling wordt gegeven aan het onderwerp ‘duurzaamheid’. Op het gebied van energiebeheer zijn de eerst stappen gezet: door aanpassingen in

het klimaat-koelsysteem wordt nu jaarlijks naar schatting 350.000 kWh bespaard, een hoeveelheid die overeenkomt met het elektriciteitsverbruik van ruim 100 huishoudens.

Fotostudio

In het najaar verhuisde de fotostudio naar een ruimte in de Kurokawavleugel, die voldoet aan de nieuwste eisen voor fotografie en nabewerking. Er zijn in 2010 in totaal ruim 600 werken gefotografeerd. Van elk werk worden zo’n twintig opnamen gemaakt, zodat de voor Van Gogh zo karakteristieke verfstreken goed kunnen worden gedocumenteerd. Zo’n 60 procent van de museumcollectie is inmiddels digitaal vastgelegd.

Beveiliging

Een toename van het aantal bezoekers maakt dat er hogere eisen worden gesteld aan de beveiliging. In 2007 werd gestart met het project Implementatie Beveiliging, dat in 2010 werd afgerond. De structuur en de besturing van de afdeling zijn nu optimaal en effectief, al zal het onderwerp beveiliging altijd hoog op de strategische agenda blijven staan.

Hoofd Beveiliging Dick Drent werd onderscheiden met de prestigieuze *Award for Security and Protection*, hem toegekend door de ARCA, de Vereniging voor Onderzoek naar Misdaden tegen de Kunst. Drent ontwikkelde een model voor museumbeveiliging met nieuwe beveiligings- en bewakingsmethoden dat wereldwijd kan worden ingezet en aangepast aan de specifieke wensen van de verschillende musea.

Technologische ontwikkelingen

De snelle technologische ontwikkelingen bieden ook het Van Gogh Museum nieuwe mogelijkheden om producten en diensten beter, sneller en eenvoudiger aan te bieden aan een nog bredere groep geïnteresseerden. In 2010 is veel werk verricht om informatie over de collectie vanuit de vele, bestaande bronnen toegankelijk te maken via één nieuw Collectie-Informatie-Systeem (CIS). Tevens werd de nieuwe Adlib Bibliotheek applicatie in gebruik genomen, die koppelingen legt tussen bibliotheekitems en collectie-items en betere functionaliteiten biedt voor de wetenschappelijke gebruiker. Met de implementatie van een Data-Asset-Management systeem (DAM) heeft het museum nu de beschikking over een beheersysteem voor digitale afbeeldingen en bestanden met betrekking tot de collectie-objecten.

Dit CIS/DAM digitaliseringsproject werd begeleid door adviesbureau M&I/Partners. Ter gelegenheid van hun 25-jarig bestaan stelde M&I/Partners enkele honderden gratis adviesuren ter beschikking aan het museum, die worden ingezet bij het formuleren van een visie op online collectiebeheer, kennisverspreiding en interactie met de verschillende doelgroepen.

Huisstijl

Met de vormgeving van dit jaarverslag laat het Van Gogh Museum de nieuwe huisstijl zien die officieel op 1 juni 2011 werd gepresenteerd. Omdat een huisstijl

naadloos moet aansluiten bij de identiteit van de organisatie, was die van het Van Gogh Museum toe aan een 'update'. In de nieuwe, visuele stijl van het museum komen alle unieke kenmerken van het Van Gogh Museum samen: de collecties, de topstukken die geliefd zijn bij het publiek, de toonaangevende tentoonstellingen, de wetenschappelijke inzichten, de onderzoeken, de passie voor Vincent van Gogh en alles wat het museum van hem en zijn tijd weet.

Van Gogh Museum Enterprises BV

Op 1 januari 2010 vond de daadwerkelijke integratie plaats tussen de moederonderneming Van Gogh Museum Enterprises BV (VGME) en de voormalige dochteronderneming BV 't Lanthuys, waarvan al in 2008 de aandelen waren verworven. In dit integratiejaar boekte VGME een prima resultaat.

VGME is verantwoordelijk voor het onderhoud en de exploitatie van de merken van het Van Gogh Museum, het afsluiten van contracten met reisorganisaties, hotels en (inter)nationale verkeersbureaus en de ontwikkeling, productie en verkoop van producten, gerelateerd aan de collectie en de tentoonstellingen van het museum.

Via VGME werden in de voorverkoop bijna 124.000 tickets verkocht en via de website ruim 40.000. Ook de verkoop van producten via de museumwinkel, de groothandel, de online-shop en distributeurs in vele landen liep uitstekend. Veel belangstelling was er voor het speciale assortiment rond de tentoonstellingen *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* en *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918*.

Het assortiment producten werd in 2010 verder uitgebreid, onder meer met Van Gogh Artbikes en Amandelbloesem-lunchboxes. Bestaande artikelen als mokken, posters en tassen bleven onverminderd populair.

De Mesdag Collectie

In Den Haag werd de laatste hand gelegd aan de verbouwing van Museum Mesdag, een onderdeel van het Van Gogh Museum. Het 19de-eeuwse museum bewaart de kunstcollectie van de Haagse zeeschilder Hendrik Willem Mesdag (1831-1915) en zijn vrouw, de kunstenares Sientje van Houten. In mei 2011 opende het museum de deuren weer voor het publiek onder een nieuwe naam: De Mesdag Collectie Den Haag.

De collectie van Mesdag omvat hoofdzakelijk Nederlandse en Franse schilderijen en tekeningen van de Haagse School en de School van Barbizon, die inspiratoren waren voor Vincent van Gogh.

Na voltooiing van de verbouwing werd begonnen met het project Herinrichting Museum Mesdag, waarin met name de toekomst van het museum centraal staat. Naast het besluit om de naam te wijzigen in De Mesdag Collectie, is een nieuw business model geïntroduceerd aan de hand waarvan de commerciële mogelijkheden van het museum ten volle kunnen worden benut. De Mesdag Collectie is inmiddels verrijkt met een museumwinkel en de fraaie stijkamers worden verhuurd als sfeervolle locaties voor evenementen. Sinds 1999 valt het museum onder beheer van het Van Gogh Museum.

Restauratie van een topstuk

Veel aandacht was er in 2010 voor een schilderij dat niet voor het publiek te zien was. Althans: het werk hing niet in de museumzaal, maar werd toch bewonderd door tienduizenden liefhebbers en belangstellenden. Wij hebben het hier over de restauratie van *De slaapkamer*, een van de bekendste en meest geliefde werken van Vincent van Gogh. Hij maakte het schilderij in 1888, toen hij woonde in het gele huis in het Zuid-Franse Arles, een periode die gezien kan worden als het hoogtepunt van zijn kunstenaarsloopbaan.

In 2010 werd *De slaapkamer* in bruikleen gegeven voor een tentoonstellingenreeks in Japan. Hieraan voorafgaand werd het schilderij grondig schoongemaakt en gerestaureerd. Het hele restauratieproces was via de blog op de website van het museum op de voet te volgen.

Drie slaapkamers

De slaapkamer - La Chambre à Arles (Slaapkamer in Arles) – is de naam van elk van drie haast identieke schilderijen die Vincent van Gogh maakte. De drie versies hangen in verschillende musea: het Van Gogh Museum in Amsterdam, Arte Institute of Chicago in Chicago en Musée d'Orsay in Parijs.

De eerste versie, die in het bezit is van het Van Gogh Museum, werd al tijdens het leven van Vincent van Gogh vooral door vocht flink beschadigd. Hij dekte het doek destijds zelfs af met kranten om te voorkomen dat de verf zou gaan bladderen. Broer Theo moedigde Vincent aan het tafereel nogmaals te schilderen, een verzoek

waaraan hij gehoor gaf. Een derde, wat kleinere versie maakte hij enige tijd later voor zijn zus Willemien.

Vincent van Gogh (1853-1890)
De slaapkamer, Arles, oktober 1888,
Van Gogh Museum, Amsterdam,
(Vincent van Gogh Stichting)

1- **Vincent van Gogh**
Schets van Vincent's slaapkamer in Arles
Arles, 16 oktober 1888
Van Gogh Museum, Amsterdam

2- Detail achterraam, na verwijdering vernis

3- Lege lijst van *De slaapkamer*

4- Detail na schoonmaak vlak voor retouchering

De laatste keer dat het werk onder handen werd genomen was in 1931. Maar om het schilderij voor de toekomst te behouden, was een nieuwe restauratie absoluut noodzakelijk. Eerst werd – met behulp van de modernste apparatuur en technieken – de conditie van het schilderij vastgesteld. Naast beschadigingen werd ook duidelijk dat het schilderij in de loop van de jaren sterk is verkleurd. En het waren juist die kleuren die

Van Gogh met grote zorgvuldigheid had uitgekozen. Zo schrijft hij in een brief aan zijn broer Theo: “Ik heb een absolute rust willen uitdrukken met al die verschillende tonen.” Tijdens het zeven maanden durende restauratieproces werd elke millimeter van *De slaapkamer* onder handen genomen. Oude, vergeelde vernislagen werden verwijderd en retouches zorgden voor heldere en intensere kleurvlakken. De restauratie bracht ook een

aantal nieuwe details aan het licht die door eerdere behandelingen van het schilderij verborgen waren. Zo bleken de muren van oorsprong lila te zijn in plaats van blauw, is op de vloer het binnenvallende licht vanuit de luiken weer te zien en zijn er krantenletters gevonden op de rode beddensprei – afkomstig van de kranten waarmee Van Gogh het doek ooit afdekte.

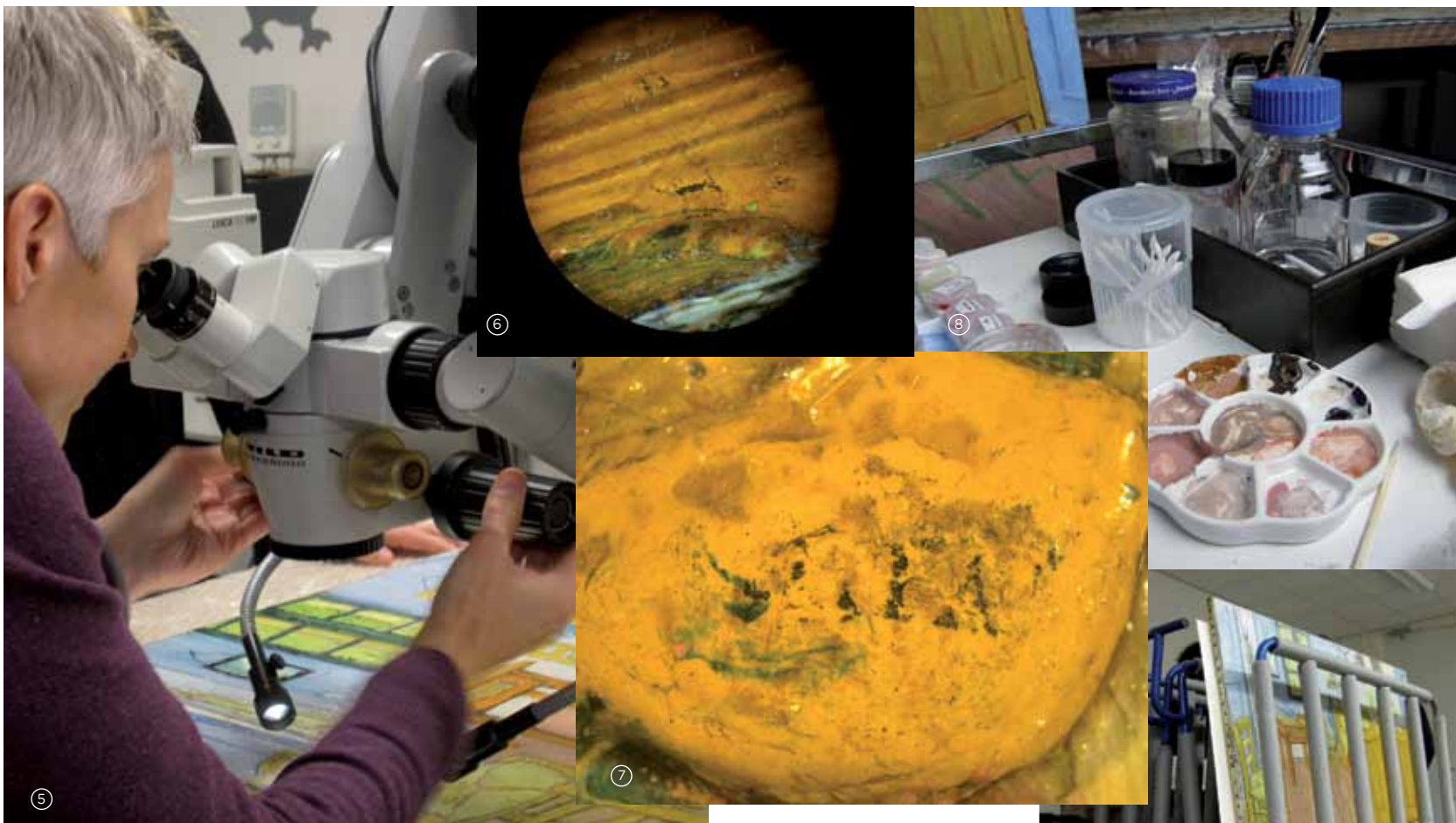
5- Microscopisch onderzoek

6- Door het oog van de microscoop

7- Zichtbare krantenletters in de verf

8- Retoucheermaterialen

9- Met een speciale kar werd *De slaapkamer* veilig vervoerd van museumzaal naar restauratieatelier

De restauratie van *De slaapkamer* vond weliswaar plaats achter gesloten deuren, maar dankzij de blog op de website van het museum was het hele proces stap voor stap te volgen. Senior restaurator Ella Hendriks en haar team deden verslag van hun werkzaamheden, maakten het publiek deelgenoot van de dilemma's waarvoor zij zich soms geplaagd zagen en beantwoordden vragen die via de blog werden gesteld. Door een restauratie

toegankelijk te maken voor het publiek, wordt niet alleen betrokkenheid gecreëerd, maar is het ook duidelijk met hoeveel zorg en liefde het museum met zijn collectie omgaat.

Wat werd er zoal geblogd?

De respons op het project *Slaapkamergeheimen* was overweldigend. In zeven maanden tijd kreeg de blog bijna 134.000 pageviews. Dat zijn zo'n 640 pageviews per dag van 265 bezoekers, die gemiddeld drie minuten op de blog doorbrachten. En velen die de restauratie volgden, lieten zich niet onbetuigd en blogden hun eigen commentaren en vragen. Een kleine greep:

Since I am part Dutch heritage and feeling such artistry from such a great artist, you must feel a million times more since you are actually saving his paintings for the future!!
September 3, 2010, Carole

Thanks for sharing this extraordinary project, so interesting and informative. It's a wonderful idea. As a passionate of art, Van Gogh is one of my favorite artists and here in my country in Mexico,

it is not easy to see much of his art. But through this blog we can enjoy and learn.

July 30, 2010, Carlos

Fascinating process, thank you for sharing. Perhaps I missed it, but which solvents are being used in the cleaning process?

June 17, 2010, Stuart

Reading about the restoration process, the painting's social context and physical history has been fascinating. Thank you for the opportunity to see what happens beyond the museum gallery spaces. Now that you have thoroughly studied Van Gogh's canvas, paint, varnishes and frame choices, are there plan to restore other Van Goghs using the knowledge you have gained?

June 5, 2010, Linda

Naast alle blog-activiteiten stond het restauratieproces ook op zaal centraal tijdens speciale rondleidingen, zondag-lezingen en de *Vrijdagavond*. Tijdens een van deze avonden konden de bezoekers met behulp van Augmented reality – het zo realistisch mogelijk toevoegen van computergemaakte beelden aan de echte beelden – zelf ontdekken wat er onder de oude vernislaag verborgen lag en werd met een virtuele spuitbus *De slaapkamer* in verschillende gedaanten op een beeldscherm getoverd: in strijklucht, röntgen en infrarood.

Het schilderij vormde ook het centrale thema op de Uitmarkt en op de Uitmarkt junior, waar kinderen elk een klein stukje van *De slaapkamer* mochten naschilderen. Alle stukjes tezamen vormen het complete

schilderij, dat vervolgens online te bewonderen was. Het kinderkunstwerk zelf werd cadeau gedaan aan een kinderziekenhuis.

Aanwinsten 2010

Louis Anquetin (1861-1932)

Vrouw op de Champs-Élysées bij nacht, 1890-1891

Olieverf op doek, 82 x 100 cm, s 518 S/2010

naar elkaar seinden met minieme gebaartjes van lippen en tong. Dit kan een verklaring zijn voor de subtiel ontblote tanden en raadselachtige glimlach die schuilgaan onder de voile.

Het pikante motief sluit aan bij de voorkeur van veel moderne kunstenaars in het Parijse fin de siècle om het nachtleven en 'zondige' vrouwen weer te geven.

Tegenwoordig is de Franse kunstenaar Louis Anquetin voor velen misschien een onbekende naam, maar in zijn eigen tijd werd hij gezien als de grootste belofte van zijn generatie en maakte hij deel uit van de kring waarin ook Vincent van Gogh zich bewoog. Anquetin was een van de voortrekkers van het post-impressionisme en heeft grote invloed uitgeoefend op zijn directe artistieke kring en op de generaties na hem, zoals Les Nabis. Het jaar 1891 was zeer succesvol voor hem. Hij toonde tien werken op de *Salon des Indépendants*, de belangrijkste tentoonstelling voor moderne kunstenaars.

De doorgaans meedogenloze Parijse critici waren positief over zijn werk en hadden vooral oog voor één schilderij: het door het Van Gogh Museum verworven *Vrouw op de Champs-Élysées bij nacht*.

Op het schilderij flaneert een dame in de gloed van de straatverlichting alleen over een boulevard. Een in schaduw gehulde man kijkt haar na terwijl ze passeert. Het schilderij past waarschijnlijk in een groep werken van Anquetin over de wereld van de lesbische relaties waarin vrouwen in rijtuigen eenzame dames oppikken voor een avontuurtje. Een eigentijdse bron beschrijft dat deze vrouwen

Albert Besnard (1849-1934)
La prostitution, circa 1886

Ets en droge naald op papier, 31,2 x 24,5 cm, p 2532 S/2010

la prostitution

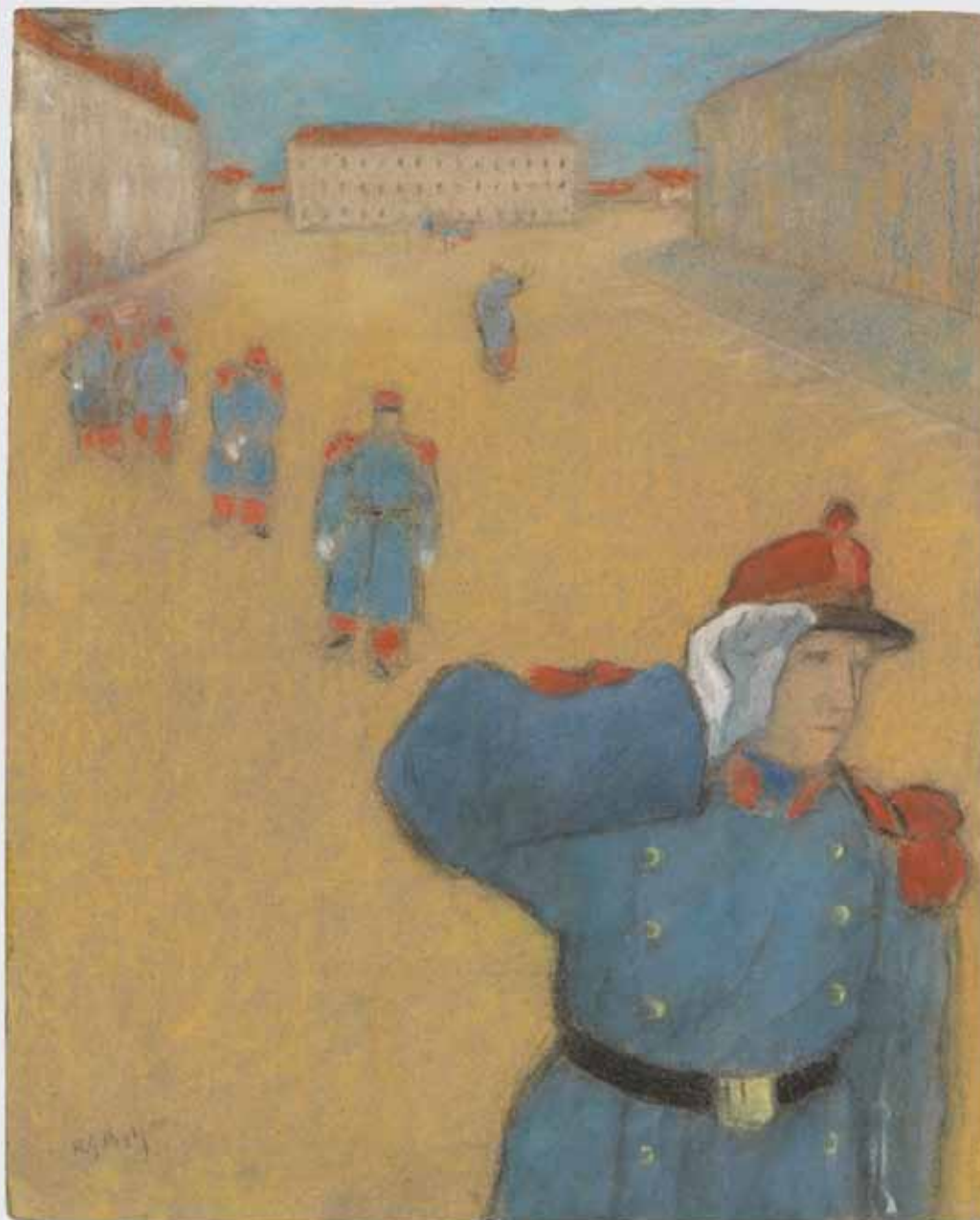
Albert Besnard

Ook Albert Besnards *La prostitution* past binnen deze categorie, al lijkt het net als *Vrouw op de Champs-Élysées bij nacht* op het eerste gezicht een weergave van een 'gewoon' straatfereel te zijn. Een eenzame, opgetutte vrouw dwalend over de nachtelijke boulevards betekende in 19de eeuw echter altijd meer dan een onschuldige passante. Dat het hier een prostituee betreft, blijkt ook uit de blikken die worden uitgewisseld met de schimmige mannen rechts en links van haar.

De prent is onderdeel van de serie *La femme* waarin Besnard verschillende aspecten van het leven van de moderne vrouw in kaart bracht. Dankzij de aankoop van *Vrouw op de Champs-Élysées bij nacht* en *La prostitution* kan het museum de bezoeker de kenmerkende nachtelijke kant van de Parijse cultuur tonen en Van Goghs leefwereld en artistieke context beter inzichtelijk maken.

Henri Gabriel Ibels (1867-1936)*De kazerne, circa 1895*

Pastelkrijt op papier, 41 x 33 cm, d 1165 S/2010

In 2000 werd een collectie verworven van ruim 800 Franse prenten uit de periode 1890-1905. Met zo'n 130 lithografieën is Ibels hierin een van de best vertegenwoordigde prentmakers. Hij maakte echter niet alleen prenten in oplage, maar eveneens schilderijen en zelfstandige tekeningen, zoals deze pastel. Ibels behoorde tot de kunstenaarsgroep Les Nabis, net als Pierre Bonnard, Maurice Denis, Paul Sérusier en Edouard Vuillard van wie het museum een aanzienlijk aantal werken bezit. Zij streefden naar het integreren van kunst en dagelijks leven en lieten zich inspireren door de vormentaal van de Japanse prentkunst met z'n vlakke composities, grote kleurvlakken en abrupte afsnijdingen. Deze kenmerken zijn duidelijk zichtbaar in *De kazerne*, dat vooral een spel is van kleuren en vlakken: de kleuren van de uniforms komen terug in de bebouwing en de lucht, en de diagonaal van soldaten creëert een ritmisch patroon op het verder welhaast lege plein.

De types die in het werk van Ibels figureren, vormen een afspiegeling van de verschillende bevolkingsgroepen en klassen van laat 19de-eeuws Parijs: de bourgeoisie, de arbeider, de hoer, de circusartiest, et cetera. De soldaten in blauw-rood uniform in *De kazerne* verwijzen naar de prominente positie die het leger destijds innam in de nieuwe metropool Parijs. Door de industrialisatie was de bevolkingsdichtheid van met name de lagere klassen zo enorm toegenomen dat de autoriteiten alles op alles zetten om de nieuwe massa in bedwang te houden. Het leger was een van de middelen om gezag uit te stralen en rellen te voorkomen. Aangezien het motief van soldaten ook regelmatig voorkomt in Ibels' grafische oeuvre en het museum nog geen uitgewerkte tekening van hem bezat, is deze pastel een waardevolle aanvulling op de collectie.

Edouard Vuillard (1868-1940)

proefdruk voor *Sur le Pont de l'Europe* uit het album *Paysages et Intérieurs*, 1899

Kleurenlithografie en lithografisch krijt, 31 x 35 cm, p 2548 S/2010

Behalve de definitieve afdrukken van prenten verzamelt het museum sinds enkele jaren ook ontwerptekeningen en proefdrukken om het artistieke proces en het technisch procedé zichtbaar te maken. In 2000 verwierf het Van Gogh Museum de definitieve afdruk en een proefdruk van *Sur le Pont de l'Europe*, en in het decennium dat volgde kocht het museum nog meer proefdrukken en de ontwerp-tekening van deze prent. De reeks illustreert de zoektocht van de kunstenaar naar de juiste kleurcombinaties en dessins in de kleding, wat goed te zien is aan het jakje van het meisje links: in de ontwerp-tekening was het zwart, in een van de eerste proeven blauw en in de recentelijk aangekochte proef een grijsig lila (blauw over roze). De meest recent aangekochte proefdruk wijkt nauwelijks af van de definitieve afdruk: Vuillard gaf hierin slechts nog de laatste kleine correcties aan door met zwart krijt een aantal gebieden te omcirkelen.

Sur le Pont de l'Europe behoort tot het album *Paysages et Intérieurs* dat wordt beschouwd als Vuillards belangrijkste lithografische werk en waarvan het Van Gogh Museum een exemplaar bezit. Het album bestaat uit twaalf kleurenlithografieën met voorstellingen van het dagelijkse leven op straat en intieme huiselijke taferelen. De prenten tonen treffend de spanning tussen het gebruik van vlakken en patronen enerzijds en figuratie anderzijds die typerend is voor Vuillards werk. Hij maakte het album in opdracht van galeriehoudster en uitgever Ambroise Vollard en in samenwerking met meesterdrukker Auguste Clot.

Théophile Alexandre Steinlen (1859-1923)

Bladmuziek (1889) voor o.a. *Venise en rêve* van Adolphe David

Kleurenlithografie, p 2536 s/2010

Eind 19de eeuw ontstonden in Parijs allerlei uitgaansgelegenheden waar artiesten en musici van uiteenlopend pluimage optraden. De muziek die er ten gehore werd gebracht, van chansons tot licht klassiek, was enorm populair waardoor een levendige markt ontstond voor bladmuziek. Het werd uitgegeven in losse bladen, luxe albums of als deel van muziektijdschriften en werd aan de man gebracht tijdens concerten, door straatverkopers of via advertenties in dagbladen. Om de aantrekkelijkheid van de bladmuziek te vergroten liet de uitgever de omslag voorzien van artistiek hoogwaardige illustraties door eigentijdse kunstenaars. Net als affiches en theaterprogramma's uit de late 19de eeuw wordt ook deze veelvoorkomende vorm van gebruiksgrafiek actief verzameld door het Van Gogh Museum. In 2010 werd de collectie aangevuld met zes geïllustreerde omslagen van Steinlen, die wordt beschouwd als pionier in het illustreren van moderne bladmuziek. Tussen 1889 en 1895 ontwierp hij maar liefst 150 omslagen in een toegankelijke realistische beeldtaal die aansluit bij het karakter van de muziek. De recentelijk aangekochte bladmuziek, uitgegeven door het tijdschrift *La semaine artistique & musicale*, zijn pianocomposities van eigentijdse componisten zoals Francis Thomé en Cécile Chaminade. Zij werden bekend met hun salonmuziek: korte, luchtige stukken die werden gespeeld in deftige horecagelegenheden en waarin de musicus zijn virtuositeit aan het publiek kon tonen.

Henri de Toulouse-Lautrec (1864-1901)*La Reine de Joie, 1892*

Kleurenlithografie, 136 x 93 cm, p 2550 S/2010

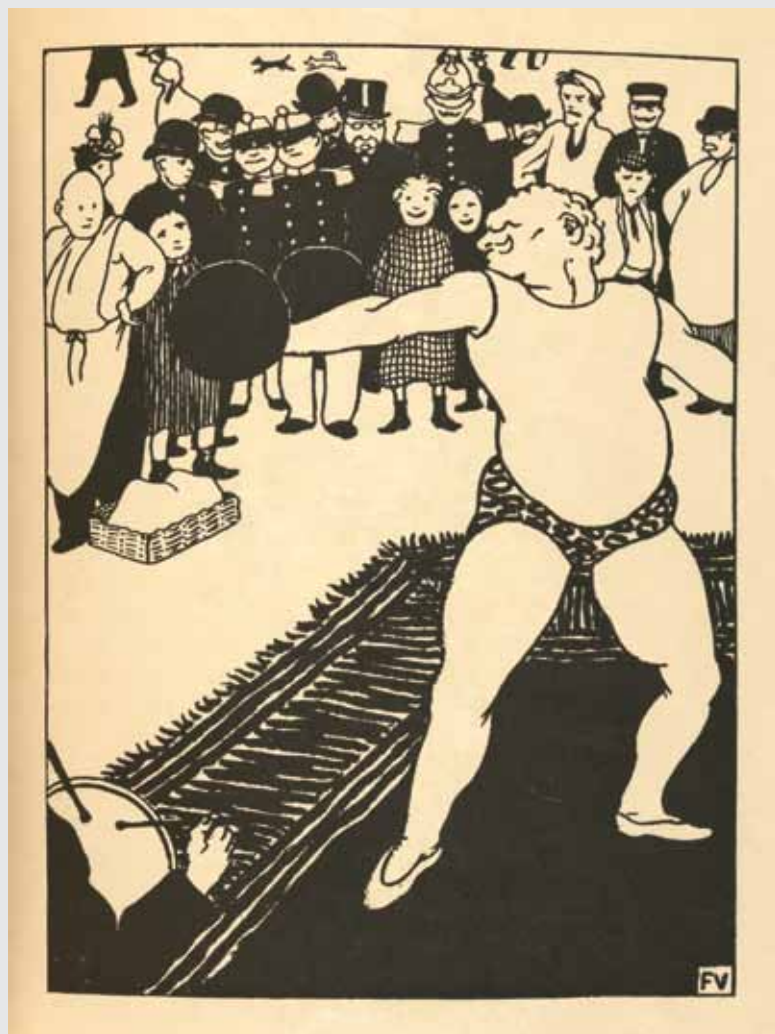
Een belangrijk aandachtspunt binnen het aankoopbeleid van werken op papier, is het uitbreiden van de collectie laat 19de-eeuwse affiches. Met name Henri de Toulouse-Lautrec is van grote waarde geweest in de ontwikkeling van het moderne affiche tot zelfstandige kunstvorm. Zijn affiches worden gekenmerkt door een aan de Japanse prentkunst ontleende geabstraheerde lijnvoering, grote egale kleurvlakken en vet aangezette contouren. Het werk laat verder een opvallende grafische eenheid zien tussen beeld en tekst en bezitten zijn figuren een grote mate van expressiviteit en eigenheid.

Met *La Reine de Joie* ontwierp Toulouse-Lautrec in 1892 een van zijn meest besproken affiches. De kleurenlithografie was bedoeld als promotiemiddel voor de gelijknamige, erotisch getinte roman van Victor Joze, een naturalistische schrijver van twijfelachtige reputatie en tevens vriend van de kunstenaar, waarin de Parijse prostituee H el ene Roland de hoofdrol speelt. Op het affiche is te zien hoe zij de veel oudere, vermogende bankier Baron Olizac de Rozenfeld verleidt. De tafelgenoot rechts kijkt met gepaste bescheidenheid de andere kant op. De publicatie van *La Reine de Joie* veroorzaakte de nodige opschudding in fin de siècle Parijs. Op last van de bankier Baron Alphonse de Rothschild, die zich had herkend in de mannelijke hoofdpersoon, werd zowel het affiche als de roman uit de openbare ruimte verbannen. De nog aanwezige voorraad affiches werd opgekocht door de Parijse prentenhandelaar Edmond Sagot, die ze opnieuw aan de man bracht.

Met de aankoop van *La Reine de Joie* is het Van Gogh Museum erin geslaagd de groep affiches van Toulouse-Lautrec aan te vullen met een in uitstekende conditie verkerend exemplaar van de aankondiging van de roman van Joze.

Félix Vallotton (1865 - 1925)

kunstenarsboek *Les Badauderies Parisiennes*,
Les Rassemblements, physiologie de la rue, 30 houtsneden,
 Les Bibliophiles Indépendants/Floury, Parijs 1896

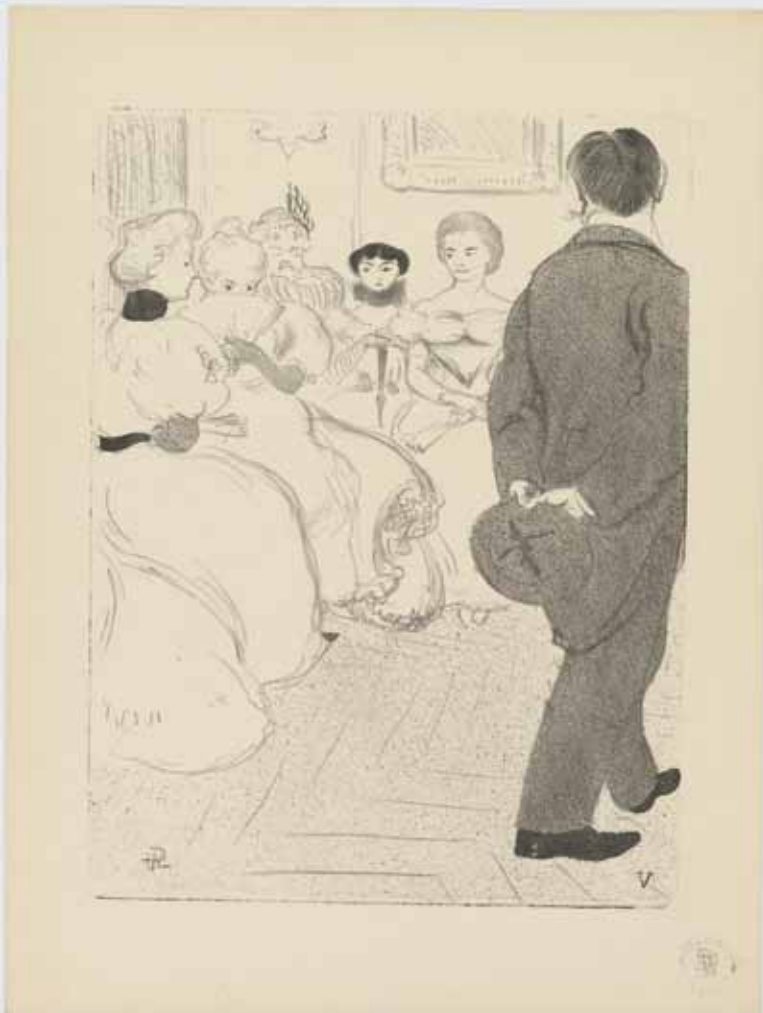
Félix Vallotton dankt zijn grote roem aan zijn houtsneden, die hij goeddeels in een bestek van acht jaar maakte, tussen 1891 en 1899. Het overgrote deel daarvan maakte hij als boek- en tijdschrift-illustraties, wat zijn voornaamste bron van inkomsten was. Dat hij een volwaardig inkomen kreeg uit zijn werk als illustrator is opmerkelijk, aangezien hij voornamelijk voor anarchistische en sociaal bewogen publicaties werkte. Veel van de houtsneden die Vallotton vervaardigde zijn dan ook kritisch en geëngageerd van aard, in tegenstelling tot de neutralere lithografieën die hij in dezelfde periode maakte. De maatschappijkritische toon van Vallottons werk zal een reden geweest zijn voor schrijver en bibliofiel Octave Uzanne (1852-1931) om de kunstenaar te vragen dertig houtsneden te maken voor een boekuitgave.

Het Van Gogh Museum kocht het boek *Les Badauderies Parisiennes*, *Les Rassemblements* aan, een van de belangrijkste werken die Vallotton maakte. De 30 prenten tonen het begrip samensholing (rassemblement) op steeds een andere manier, waarbij vooraanstaande schrijvers – zoals Tristan Bernard en Jules Renard – teksten schreven over ‘de fysiologie van de straat’. Vallotton maakte de prenten voor het boek van Uzanne, waarna verschillende schrijvers er teksten bij schreven. Deze volgorde van werken was ongebruikelijk, normaliter zouden de houtsneden gediend hebben als illustratie bij de tekst. De straatscènes van Vallotton kenmerken zich door het gegeven dat er weinig diepte gesuggereerd wordt en de naïef ogende figuren die hij in het beeld stapelde. Veel van de elementen die voor andere kunstenaars hulpmiddelen waren om diepte te suggereren, zoals de straatstenen, gebruikte Vallotton als decoratief element.

Hermann-Paul (1864 - 1940)

Prentserie *Images pour les Demoiselles*
(tien lithografieën en een omslag), 1896

Lithografie, 42 x 32.5 cm, p2554S/2010

De Parijse kunstenaar Hermann Paul René Georges, die zich Hermann-Paul liet noemen, werkte met name als prentmaker. In zijn eigen tijd was hij beroemd door de vele, vaak satirische tijdschrift-illustraties die hij maakte in bladen als het literaire *Gil Blas* en het meer toegankelijke *Le Cri de Paris*. Door het actuele karakter van dergelijke publicaties heeft de bekendheid van Hermann-Paul bij een groot publiek niet beklifd. Dat Hermann-Paul nog steeds enige bekendheid geniet dankt hij vooral aan het gegeven dat hij ook artistieke prenten maakte. In samenwerking met de beroemde avant-gardistische kunsthandelaar Paul Durand-Ruel (1831-1922) verschenen Hermann-Pauls prenten in albums en werden ze getoond op tentoonstellingen.

In de jaren 1890 wonnen zogeheten prentsuites hand over hand aan populariteit. Daarbij werd een reeks prenten in beperkte oplage uitgegeven. Het Parijse bourgeoisleven was met name een dankbaar onderwerp voor prentmakers. Hermann-Pauls prenten verbeelden niet zonder meer wat de kunstenaar zag maar bevatten een maatschappijkritische ondertoon. Zo schreef een criticus in 1896 dat Hermann-Paul niet alleen de lelijkheid wilde tonen maar ook wilde doordringen tot de onwaardigheid van de bourgeoisie.

Het Van Gogh Museum verwierf de prentsuite *Images pour les Demoiselles* van Hermann-Paul uit 1896 met daarin tien prenten over eigentijdse stedelingen. De lithografieën laten zien hoe de kunstenaar de burgerlijke maatschappij van eind 19de eeuw op de hak nam. Zo komen thema's als verleiding, gezag en al dan niet gepast gedrag voor. De afgebeelde personen zijn vaak niet zozeer karikaturaal als wel stereotiep. Zonder zijn kritiek zwaar aan te zetten leverde Hermann-Paul toch commentaar op de fatsoenscultuur zoals de bourgeoisie voorstond, maar niet altijd naleefde. Mogelijk wilde de kunstenaar de in de titel benoemde jongedames hiervoor waarschuwen.

Camille Pissarro (1830-1903)*Het Hooien, Éragny, 1887*

olieverf op doek, 55 x 66 cm, s 520 s/2010

Recentelijk heeft het Van Gogh Museum zijn bescheiden groep pointillistische werken weten uit te breiden met twee zeldzame werken van Camille Pissarro: het schilderij *Het Hooien, Éragny* en de gouache *Koeienhoedster bij ochtendzon*. Het verwerven van deze werken maakt het mogelijk om een belangrijke – tot nu toe ontbrekende – schakel in Van Goghs Parijse experimenten in kleur en techniek aan het publiek te tonen.

Van Goghs verblijf in Parijs (1886-1888) veroorzaakte een radicale omslag in zijn werk. Geïnspireerd door de Franse moderne kunst experimenteerde hij met heldere kleuren en nieuwe schildertechnieken, waaronder het pointillisme. Deze stijl bestaat uit systematisch

aangebrachte kleine verftoetsen in verschillende kleuren die, van enige afstand bekeken, een geheel vormen. Dit had tot doel de intensiteit van de weergave van licht en kleur te vergroten. Van Gogh beschouwde het pointillisme als de belangrijkste ontwikkeling in de kunst van het moment, maar stond zichzelf vrijheden toe in de toepassing ervan. Anders dan het systematische pointillisme van grondleggers Georges Seurat en Paul Signac, koos Van Gogh in zijn toepassing voor een minder wetenschappelijke benadering van de techniek waarbij hij de verf gevarieerd en vrij opbracht. Zo wisselde hij lange en korte streken met elkaar af. Hierbij volgde Van Gogh het voorbeeld van de ervaren Camille Pissarro die hij had ontmoet in november 1886 en die uitgroeide tot een soort mentor.

Camille Pissarro (1830-1903)*Koeienhoedster bij ochtendzon, 1887*

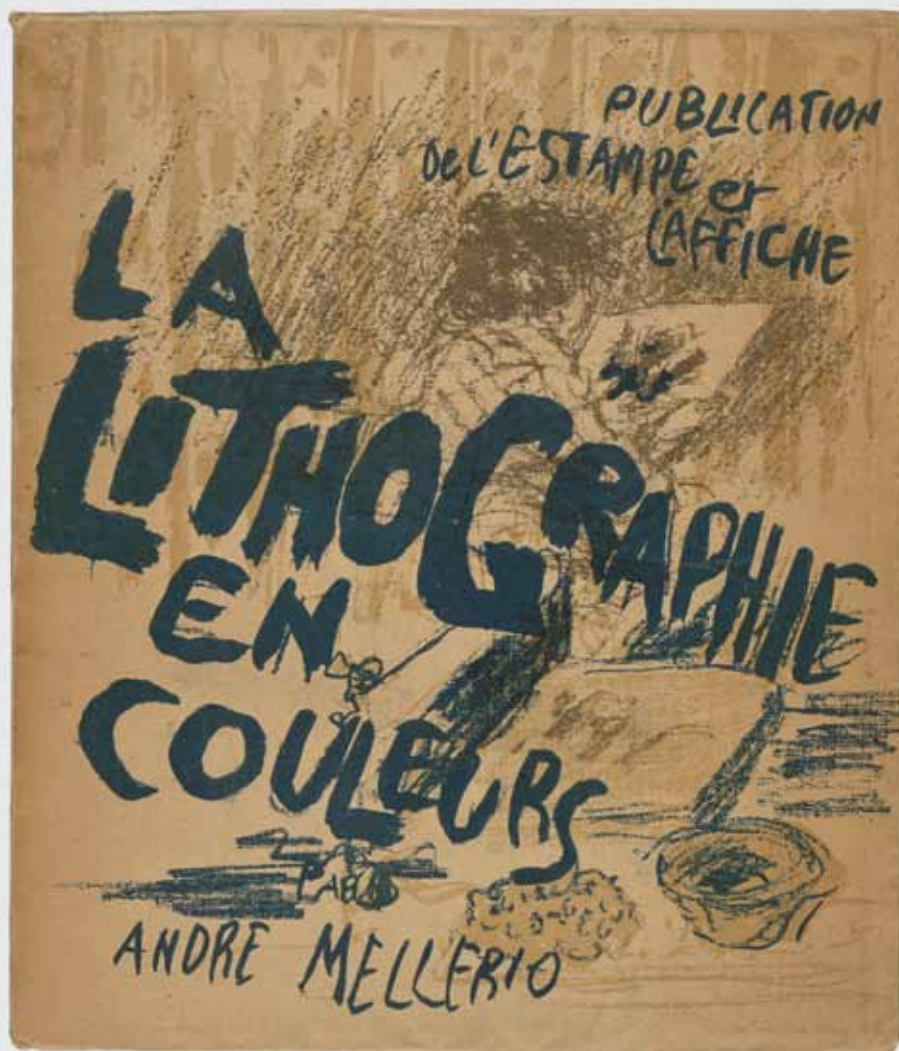
Potlood en dekkende waterverf op papier, 20 x 26,5 cm, d 1166 s/2010

De relatie tussen Van Gogh en Pissarro werd verder versterkt door Theo van Goghs activiteiten als promotor van Pissarro's pointillistische werken, waar de handelaar in de zomer van 1887 mee begon. Een van de eerste doeken die Theo in deze periode direct van Pissarro kocht én met succes doorverkocht is het door het Van Gogh Museum verworven *Het Hooien, Éragny*. Op dit schilderij verbeeldde de kunstenaar de bedrijvigheid tijdens het hooiseizoen in het landelijke Éragny, waar hij samen met zijn gezin van het voorjaar van 1884 tot aan zijn dood in 1903 woonde. De verschillende hooimijten en boerenfiguren zorgen voor een dynamische compositie, die wordt versterkt door de levendige verfstreken in de lucht. Pissarro's sterke gevoel voor kleurcontrasten is

goed te zien in de uitvoering van de hooibalen op de voorgrond. Op de gouache is een koeienhoedster in de vroege ochtendzon te zien. Pissarro heeft het pointillé overtuigend ingezet om de lichteffecten rondom de vrouw weer te geven. Het waren effecten als deze die Vincent van Gogh zo in Pissarro's werk bewonderde.

André Mellerio,
La Lithographie Originale en Couleurs/
L'Estampe et l'Affiche, Parijs 1898
 Omslag en binnenwerk

Aanwinsten bibliotheek

Lithografie is een van de meest succesvolle druktechnieken van de 19de eeuw. Hoewel de lithografie al eind 18de eeuw werd uitgevonden, duurde het nog decennia voordat de nieuwe druktechniek ook door kunstenaars werd ontdekt. Naast de introductie van de

driekleuren lithografie door kunstenaar lithograaf Jules Chéret in 1869, de uitvinding van fotomechanische druktechnieken voor boek- en tijdschrift-illustraties en gebruiksgrafiek als affiches en theaterprogramma's en de stijgende populariteit van de Japanse prentkunst in de tweede helft van de 19de eeuw stimuleerden

ook publicaties over de lithografie het gebruik van de (kleuren)lithografie als artistiek medium. In 2010 verwierf de bibliotheek twee belangrijke 19de-eeuwse exemplaren hiervan: *Traité de Lithographie Artistique* van Duchatel uit 1893 en *La Lithographie Originale en Couleurs* van Mellerio uit 1898.

De bekendste toepassing van de lithografie is de affichekunst. Door de komst van de persvrijheid in Frankrijk begin jaren tachtig en het eenvoudiger worden van het opstarten van kleine bedrijven, zoals drukkerijen, ontstond het juiste klimaat waarin de afficheproductie explosief kon groeien.

Midden jaren tachtig verschenen de eerste kritische studies over de poster, onder andere van Ernest Maindron, van wie de museumbibliotheek enkele jaren

geleden twee standaardwerken verwierf. Ook werden exposities rond dit nieuwe fenomeen georganiseerd en organiseerde de kunstenaar lithograaf zich in 1884 in de Société des Artistes Lithographes Français. Deze ontwikkelingen zorgden voor een brede verspreiding en erkenning van de lithografische poster als kunstvorm. Maar ondanks dit succes duurde het nog tot in de jaren negentig voordat de lithografie als zelfstandige kunstvorm doorbrak.

Het jaar 1891 zag het ontstaan van de handel in affiches en daarmee ook van de verkoop-catalogus hiervan. Onder kunstenaars herleefde de grafiek, niet alleen als middel om hun werk te reproduceren en te verspreiden, maar ook als artistiek medium. Vanaf dat moment groeide de markt en nam het aantal prentenuitgevers en -handels die samenwerkten met gerenommeerde kunstenaars als Toulouse-Lautrec, Steinlen en Willette gestaag toe.

De in 1893 door Duchatel uitgebrachte *Traité de Lithographie Artistique* was de eerste technische handleiding over artistieke lithografie. De instructie is geïllustreerd met litho's van twaalf kunstenaars. Een deel is gewijd aan het drukproces, waarbij Duchatel ter illustratie vier voorbeelden van verschillende drukgangen voor één affiche afbeeldde. Het boek bevat praktische tips, bijvoorbeeld voor het direct tekenen op steen, en voorbeelden van litho's op verschillende soorten papier. Geen van de in het boek afgebeelde voltooid litho's, waarvan een aantal aan Duchatel werd opgedragen, kan avant-gardistisch worden genoemd. Maar het handboek zal de toepassing van de lithografie door de avant-garde zeker hebben gestimuleerd. Een nieuwe versie van de handleiding verscheen in 1907, voorzien van nieuwe prenten en van een andere titel: *Manuel de Lithographie Artistique pour l'Artiste & l'Imprimeur*. Deze tweede editie, waarvan de museumbibliotheek ook een exemplaar bezit, verscheen pas nadat de lithografische productie over haar hoogtepunt heen was.

Het tijdschrift *L'Estampe et l'Affiche* bracht in mei 1898 het boek *La Lithographie Originale en Couleurs* uit. In deze visionaire studie over de artistieke litho beperkte schrijver en kunstcriticus Mellerio zich hoofdzakelijk tot de nichemarkt van in beperkte oplage geproduceerde kleurenlitho's, die hij 'originele litho's' noemde, waarmee hij de prenten onderscheidde van posters, ofwel "fresco's van de massa". De grootste verdienste van de originele litho was dat de druktechniek kunst bereikbaar maakte voor een groot publiek. Een jaar eerder had de schrijver in *L'Estampe et l'Affiche* al zijn eerste ideeën uiteengezet over de groeiende waarde van de litho als artistiek expressiemiddel. In *La Lithographie Originale en Couleurs*, waarvoor de kunstenaar Pierre Bonnard twee originele litho's vervaardigde, werkte de auteur zijn voor die tijd revolutionaire opvattingen verder uit. Hij beschreef de ontwikkeling van de litho van reproductiemethode tot zelfstandige kunstvorm en onder welke condities deze nieuwe kunst kon ontstaan. Voorts besprak hij de verscheidenheid onder de kunstenaars die de lithografie eigen hadden gemaakt, gevolgd door een kritische analyse van het werk van die kunstenaars die in zijn visie representatief waren voor renaissance van de lithografie. De echte uitdaging voor de kunstenaar die gebruik maakte van het nieuwe medium, lag volgens Mellerio in de abstractie. Kunstenaars die met een eenvoud aan middelen de juiste balans tussen kleur en lijn wisten te bereiken waren in zijn opinie het meest succesvol. Mellerio wist niet alleen de kunstenaars die de litho tot kunstvorm hadden verheven op waarde te schatten, ook prenthandelaren en -uitgevers als Vollard die met hen samenwerkten en publicaties over lithografie kregen in *La Lithographie Originale en Couleurs* de erkenning die zij verdienden. Het boek van Mellerio geldt nog steeds als een van de belangrijkste kritische studies over de lithografische kunst van de 19de eeuw.

F. Duchatel,
Préface de Leonce Bénédite, *Traité de
Lithographie Artistique*, Parijs 1893

Financiële verslaglegging

De directie en de Raad van Toezicht van de Stichting Van Gogh Museum bieden u hierbij het (geconsolideerde) financieel jaarverslag over 2010 aan, inclusief de hierin opgenomen jaarcijfers van de tot de verslaggevende eenheid behorende entiteiten. Dit zijn:

de Stichting Van Gogh Museum (hierna: VGM), bestaande uit het Van Gogh Museum in Amsterdam en het Museum Mesdag in Den Haag;

Van Gogh Museum Enterprises B.V. (hierna: VGME), een dochteronderneming waarin VGM een belang van 100% heeft. In deze onderneming zijn de commerciële activiteiten van VGM ondergebracht. Op 1 januari 2010 heeft een fusie plaatsgevonden van de 'oude' Van Gogh Museum Enterprises B.V. en haar dochteronderneming B.V. 't Lanthuys. In 2008 zijn alle aandelen verworven van B.V. 't Lanthuys.

PP10 B.V. (hierna: PP10), een joint venture tussen VGM en de Stichting Het Rijksmuseum Amsterdam. Het belang in PP10 is gelijkelijk verdeeld over de twee aandeelhouders. Vanaf 1 augustus 2009 zijn in deze onderneming de activiteiten ondergebracht op het gebied van de meldkamers en de alarmopvolging van de beide aandeelhouders. De jaarcijfers van PP10 zijn volgens de methode van proportionele consolidatie opgenomen in dit financieel jaarverslag;

de Stichting Van Gogh Museum Nieuwe Vleugel, waarvan de jaarcijfers geheel zijn samengevoegd.

Gang van zaken in het verslagjaar

Algemeen

Het verslagjaar 2010 heeft een positief financieel verloop gehad, ondanks enkele turbulente ontwikkelingen, zoals de huisvestingsproblemen en het Organisatie Ontwikkeltraject. In de toelichting op het resultaat over 2010 geven wij hierover meer details. Het verslagjaar is afgesloten met een positief exploitatieresultaat van ruim € 910.000,-. Voor een meer accuraat inzicht in het financiële resultaat moet wel rekening worden gehouden met het surplus aan subsidie (onderdeel huren) voor Museum Mesdag (€ 52.000,-). In de paragraaf 'Mutaties in diverse onderdelen van het eigen vermogen' wordt deze post verder toegelicht. Na aftrek van deze post komt het 'netto' positieve exploitatieresultaat uit op ruim € 858.000,-. In de begroting over 2010 was uitgegaan van een sluitende begroting. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat van het in deze begroting 2010 opgenomen 'Projectfonds' ultimo 2010 ruim € 574.000,- nog niet was gebruikt.

Bezoekcijfers

De begroting van 2010 ging uit van 1.300.000 bezoekers. Uiteindelijk bezochten in 2010 1.432.585 bezoekers ons museum. Een bijzonder goed resultaat, zeker gezien de huisvestingsproblematiek, waarmee we in 2010 zijn geconfronteerd (zie verderop in dit verslag). Museum Mesdag is in mei 2008 gesloten in verband met een grootscheepse verbouwing. Het museum ging op 12 mei 2011 weer open voor het publiek.

Tentoonstellingen

In 2010 werd in het Van Gogh Museum - naast de presentatie van de vaste collectie opnieuw een aantal belangrijke tijdelijke tentoonstellingen georganiseerd, die stuk voor stuk hebben bijgedragen aan het goede bezoekersaantal in het verslagjaar. De belangrijkste grote tentoonstellingen in 2010 waren:

- *Van Goghs brieven. De kunstenaar aan het woord* (9 oktober 2009 t/m 3 januari 2010)
- *Alfred Stevens* (18 september 2009 t/m 24 januari 2010)
- *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* (19 februari t/m 6 juni 2010)
- *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1975-1918* (8 oktober 2010 t/m 16 januari 2011)

Een overzicht van de overige tentoonstellingen vindt u in het inhoudelijke jaarverslag over 2010.

Resultaat 2010

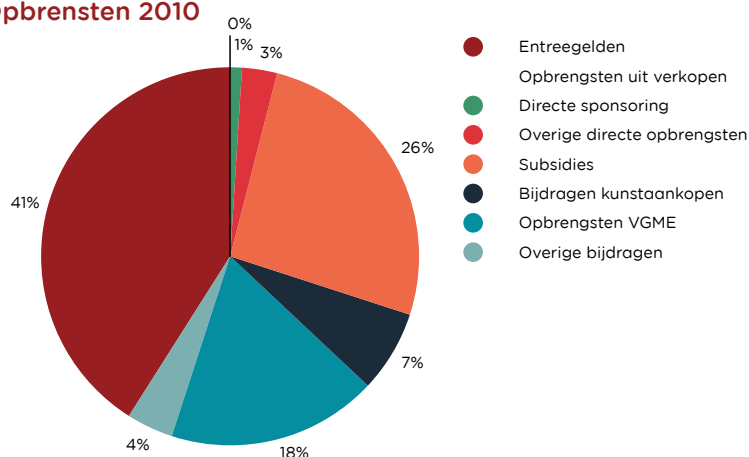
De verhouding tussen onze eigen inkomsten en structurele subsidies van de overheid is sinds een aantal jaar circa 75% / 25%. De belangrijkste eigen inkomsten zijn de entreegelden en de commerciële inkomsten (in 2010 respectievelijk circa 41% en 23%). De totale overheidsgerelateerde inkomsten vertegenwoordigden over 2010 een aandeel van bijna 27%, waarvan bijna 20% structureel en ruim 7% incidenteel. Het voordeel van deze financiële structuur is dat VGM relatief onafhankelijk is van de overheid. Het nadeel is dat wij meer last ondervinden van economisch zwaardere tijden dan collega-musea, die voor het grootste deel met overheidsmiddelen worden gefinancierd. Door dit atypische karakter van onze financiële huishouding is het nodig om heel gericht en frequent, de entreegelden en de commerciële inkomsten – onze belangrijkste financiële 'kritische succesfactoren' – te monitoren. Op het moment dat wij verwachten dat deze inkomsten niet langer worden behaald, moeten wij snel maatregelen nemen om op onze kosten te bezuinigen.

Zoals eerder aangegeven bedraagt het geconsolideerde positieve 'netto' resultaat over 2010 ruim € 858.000,- (over 2009 ruim € 455.000,-).

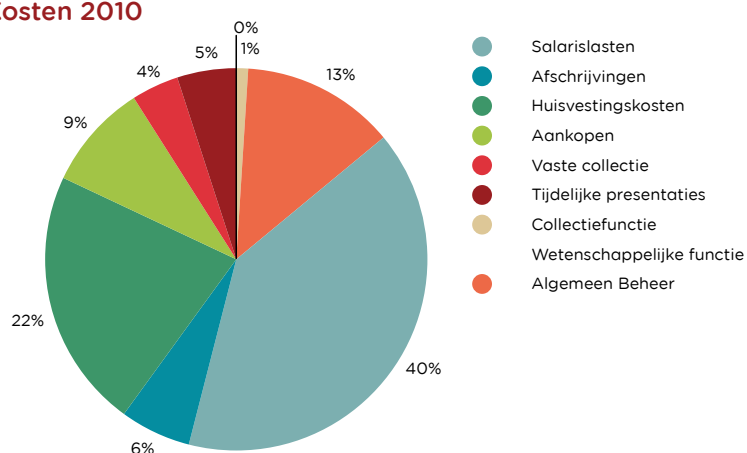
Het positieve resultaat van VGME, de dochteronderneming van VGM, bedraagt ruim € 1.792.000,- (over 2009 ruim € 1.304.000,-). In de begroting was uitgegaan van een positief resultaat van € 1.454.000,-. Zoals eerder vermeld, is op 1 januari 2010 de integratie geëffectueerd tussen de 'oude' moederonderneming VGME en de voormalige dochteronderneming B.V. 't Lanthuys, waarvan al in 2008 alle aandelen zijn verworven. Dat het in 2010 behaalde resultaat de begroting in positieve overtreft, is dan ook zeer verheugend. Als we kijken naar de omzet dan is deze positieve afwijking met name te danken aan de gunstige ontwikkeling van de inkoopwaarde. Hierdoor is de brutomarge ongeveer € 269.000,- hoger dan begroot. Kijkend naar de kostenkant dan zien we weliswaar een soms grillig patroon in de afwijkingen bij de kostensoorten die het gevolg zijn van de integratie, maar die op totaalniveau per saldo wel gunstig uitpakken. In totaliteit liggen de kosten ongeveer € 71.000,- lager dan begroot. Het resultaat van VGME komt – conform de gemaakte afspraken – geheel ten goede aan VGM en is als zodanig opgenomen in de geconsolideerde cijfers.

Ten slotte is (bij wijze van proportionele consolidatie) het negatieve resultaat over 2010 van ruim € 102.000,- van PP10 opgenomen.

Opbrengsten 2010

Kosten 2010

Baten

De bezoekerlijfers lieten in 2010 weer een normaal seizoenspatroon zien en waren daarmee opnieuw redelijk voorspelbaar. Dit in tegenstelling tot 2009 waarin we met name in de eerste maanden van het jaar veel last hadden van het teruglopende inkomende toerisme in Amsterdam. In 2010 was het inkomende toerisme weer redelijk op niveau, maar hadden we te maken met een beperking in de capaciteit als gevolg van de noodzakelijke verbouwingen in het Rietveldgebouw en de Kurokawavleugel. Ondanks deze beperking en dankzij een goed crowd-management hebben we een uitstekend bezoekersaantal van 1.432.585 gerealiseerd. Dat is ruim 10% beter dan begroot en 'maar' ruim 1% lager dan 2009. De *baten uit entreegelden* zijn in 2010 ruim € 1.500.000,- hoger uitgevallen dan begroot.

Bij de *sponsorinkomsten* was in 2010 de druk van de economische omstandigheden nog wel erg merkbaar. De in 2010 gerealiseerde sponsorinkomsten kwamen voort uit bestaande afspraken met de Rabobank inzake de Vrijdagavond-openstelling en de Museumbus. Voor het overige liepen de opbrengsten uit andere sponsorwervende activiteiten – zoals *The Yellow House* en de *Van Gogh Museum Business Circle* – nog niet in de pas met de gemaakte plannen en de daaruit begrote inkomsten. In totaal werd bijna € 400.000,- aan sponsorinkomsten gerealiseerd ten opzichte van een begroting van bijna € 1 miljoen.

Deze onderschijding werd voor een belangrijk deel gecompenseerd door de diverse *Bijdragen uit private middelen* en de *Bijdragen uit VSBfonds*. Naast de jaarlijkse bijdrage van de BankGiro Loterij van

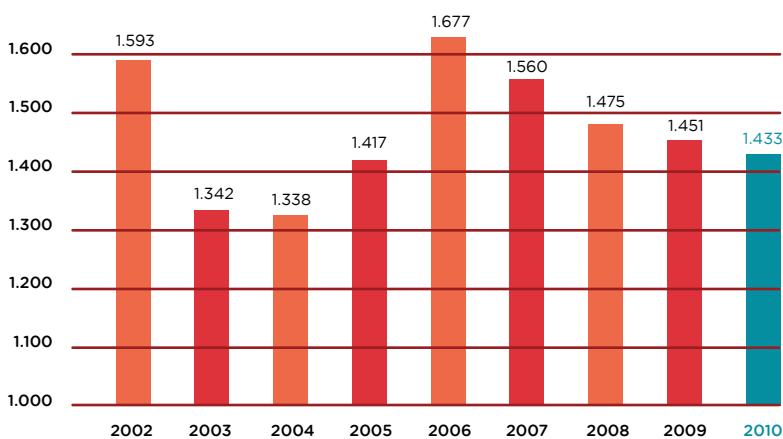
ruim € 2,1 miljoen, werden voor zowel kunst aankopen als voor tentoonstellingsactiviteiten substantiële bijdragen ontvangen van de Vereniging Rembrandt, de Turing Foundation, het Prins Bernhard Cultuurfonds en het VSBfonds. Daarnaast werden van diverse fondsen bijdragen van beperktere omvang verworven. In totaal bedroegen deze baten ruim € 3 miljoen, terwijl hiervoor ruim € 2,2 miljoen was begroot.

Het achterblijven van de *Overige directe inkomsten* is met name het gevolg van het feit dat de (verkochte) avondontvangsten ruim € 90.000,- opleverden, terwijl € 233.000,- was begroot. Ook deze tegenvallende inkomsten zijn te wijten aan de economische situatie, waardoor bedrijven/partners bezuinigden op dit soort uitgaven. Ook het nettoresultaat van de in samenwerking met het Kröller-Müller Museum in Japan georganiseerde tentoonstelling is naar beneden bijgesteld. In verband met de huidige situatie in Japan hebben wij voorzichtigheidshalve rekening gehouden met extra kosten voor bijvoorbeeld het retourtransport van de kunst.

De *baten uit subsidie OCW* zijn veel hoger dan begroot. Dit komt vooral door twee incidentele subsidies. Allereerst een additionele subsidie van € 2.000.000,- voor een aantal urgent op te lossen knelpunten op het gebied van onze huisvesting. Verder hebben wij een subsidie van € 594.000,- ontvangen ten behoeve van brandveiligheidsmaatregelen in de Kurokawavleugel.

Voor de volledigheid melden wij nu alvast dat wij ook over 2011 een vergelijkbare subsidie zullen ontvangen van € 822.000,- ten behoeve van brandveiligheidsmaatregelen in het Rietveldgebouw. Ten aanzien van onze reguliere subsidiebatens zijn we in de loop

Bezoekersaantallen 2002 t/m 2010 (x1.000)

van 2010 geconfronteerd met het besluit van het ministerie om over 2010 geen bijstellingen toe te kennen voor prijs- en loonontwikkelingen. Met uitzondering overigens van een klein percentage (0,277%) voor de prijsontwikkeling van de huisvesting. Bij het opstellen van de begroting 2010 was nog uitgegaan van het toekennen van deze indexeringen.

Lasten

Het turbulente karakter van het jaar 2010 kwam het meest duidelijk tot uitdrukking in de post *Salarislasten en inhuur personeel*. Met name de huisvestingsproblematiek heeft een aanzienlijke en bij het opstellen van de begroting onvoorziene invloed gehad op de aard en de omvang van de personele kosten. De voortdurende verbouwingsactiviteiten hebben vooral invloed gehad op de (extra) gevraagde personele capaciteit. In eerste instantie van de afdelingen Facilitair Bedrijf en Beveiliging, maar zeker ook van de afdeling Publieksbegeleiding en Registratie. Voor een deel kon deze extra capaciteit worden opgevangen binnen het eigen personeelbestand, maar in veel gevallen was dit niet mogelijk en moest extern personeel worden ingehuurd. Het was overigens wel mogelijk om een deel van deze extra kosten te dekken met de additionele subsidie voor knelpunten in onze huisvesting.

Verder maakten personele ontwikkelingen en/of werkdruk op diverse afdelingen (bijvoorbeeld Directie, P&O, ICT en Communicatie) het noodzakelijk om extra personele capaciteit in te huren. Er is geprobeerd dit zoveel mogelijk in te vullen vanuit tijdelijke dienstverbanden, maar in sommige gevallen moest toch externe inhuur plaatsvinden.

Ten slotte zijn wij in de loop van 2010 geconfronteerd met de eerste personele consequenties van de invoering van onze nieuwe organisatiestructuur per 1 januari 2011. De hiermee samenhangende kosten hebben wij ten laste van 2010 gebracht.

Dat de *Huisvestingskosten* hoger zijn uitgevallen dan begroot heeft een aantal oorzaken. Allereerst liggen de huurlasten boven de begroting. Dit wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de kosten van de extra ruimte in het kantoorpand Stadhouderskade. Omdat de huisvesting van medewerkers in het pand Museumplein 4 onder druk staat, zal een deel van hen begin 2011 ook op de Stadhouderskade worden gehuisvest. Verder zien we een materiële overschrijding ten opzichte van de begroting inzake de huur van Paulus Potterstraat 10. De begroting was gebaseerd op dat deel van de locatie dat in gebruik is door onze afdeling Beveiliging; de kosten voor dit deel liepen vrijwel in de pas met de begroting. De overschrijding wordt veroorzaakt door de (proportionele) consolidatie van PP10. Deze kosten maken in onze begroting deel uit van de fee die wij betalen voor de dienstverlening van PP10; in de (proportionele) consolidatie moeten deze kosten echter weer onder de juiste noemer gepresenteerd worden. De andere majeure overschrijding ten opzichte van de begroting 2010 is de post *Overige huisvestingskosten*. Deze overschrijving van ongeveer € 1,8 miljoen is terug te voeren naar de kosten die verband houden met de knelpunten in onze huisvesting. Een belangrijk deel van deze kosten, die worden betaald uit de eerder vermelde additionele subsidie, zijn opgenomen in deze post.

De kosten voor *Algemeen Beheer* vallen in totaliteit lager uit dan begroot. De 'meevallers' ten opzichte van de begroting – kosten automatisering en kosten VGME – zorgen voor dekking van de overschrijding van de kosten van adviseurs. Zoals gezegd zijn deze kosten het gevolg van de ontwikkelingen op het gebied van de huisvestingsproblematiek en het Organisatie Ontwikkeltraject. Verder hebben deze kosten betrekking op de meer reguliere ondersteuning van de afdelingen P&O, Facilitair Bedrijf en ICT. Voor de volledigheid merken wij op dat een deel van de extra advieskosten op het gebied van huisvesting wordt gedekt uit de additionele subsidie.

Mutaties in de diverse onderdelen van het eigen vermogen

Voor de verantwoording van de subsidie van het Ministerie van OCW geldt onder andere als voorwaarde dat de jaarrekening wordt ingericht conform de bepalingen van het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instelling 2009-2012. Het ministerie past stringente regels toe voor de rubricering van het eigen vermogen. Zo moeten bepaalde onderdelen van het eigen vermogen worden onderscheiden in bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen.

In de vorige subsidieperiode van 2005-2008 is op grond van de toen geldende regelgeving het *Bestemmingsfonds OCW* opgebouwd van ruim € 825.000,-. Eind 2009 heeft het ministerie ons geïnformeerd dat dit bedrag mag worden gebruikt voor de financiering van activiteiten die rechtstreeks voortvloeien uit het doel waarvoor de subsidie is verstrekt. In de begroting 2011 hebben wij een aantal specifieke activiteiten opgenomen, die bekostigd zullen worden met de middelen uit dit bestemmingsfonds.

In de huidige subsidieperiode geldt eveneens de regel dat een subsidiebedrag dat in enig verslagjaar niet is besteed aan het doeleinde waarvoor de subsidie is verstrekt, moet worden toegevoegd aan een bestemmingsfonds. Ook in 2010 hebben wij voor Museum Mesdag een additionele huurvergoeding van € 52.000,- ontvangen ter compensatie van de hogere huur na van de verbouwing. Omdat deze huurverhoging in 2011 ingaat is het in 2010 ontvangen bedrag toegevoegd aan het *Bestemmingsfonds OCW 'Verbouwing Mesdag'*. Bij de vaststelling van de begroting 2009 is besloten het positieve resultaat als gevolg van de sluiting van Museum Mesdag (vanwege de subsidie voor de exploitatiebijdrage) te reserveren voor activiteiten in het kader van de heropening/herinrichting van het museum. Op grond van dit besluit is eind 2010 € 205.000,- toegevoegd aan de Bestemmingsreserve *'Museum Mesdag'*.

In 2011 zal de verdere implementatie van het Organisatie Ontwikkeltraject vorm krijgen en daarmee van invloed zijn op de uitvoering van onze werkzaamheden. Om de financiële gevolgen van eventuele, nu nog onvoorziene omstandigheden op te vangen is besloten uit het resultaat over 2010 de *Bestemmingsreserve Organisatie Ontwikkeltraject* te vormen. Ultimo 2010 is deze bestemmingsreserve gevormd ter hoogte van een bedrag van € 400.000,-.

In tegenstelling tot 2009 bood het resultaat over 2010 geen ruimte om vanuit eigen middelen een substantiële bijdrage te doen aan het *Aankoopfonds*. Daardoor vond geen verdere groei van dit fonds plaats, iets wat wel noodzakelijk is om de komende jaren voldoende financiële armslag te hebben om te kunnen anticiperen op de mogelijkheden die zich voordoen in de markt van de door ons gewenste categorie aankopen. Wel zijn in 2010 de financiële uitgangspunten van ons aankoopbeleid (in het verlengde van het collectiebeleid) verder uitgewerkt.

Op basis van deze uitgangspunten bedraagt de minimaal gewenste omvang van ons Aankoopfonds € 10 miljoen.

De in het bovenstaande genoemde verplichte en vrijwillige vermogensmutaties resulteerden in een bedrag van ruim € 3.000,-, dat kon worden toegevoegd aan de *Algemene reserve*. Na deze toevoeging bedroeg de Algemene reserve op het einde van het verslagjaar ruim € 10.202.000,-, waarmee de (financiële) continuïteit van VGM op korte en middellange termijn is gewaarborgd.

Toekomstverwachtingen

Begroting 2011

Naast de bekostiging van onze programmering en de activiteiten van onze 'staande' organisatie, staat de begroting 2011 in het teken van twee belangrijke, interne ontwikkelingen. Dit zijn de implementatie van de per 1 januari 2011 ingevoerde nieuwe organisatiestructuur (als majeur onderdeel van het Organisatie Ontwikkeltraject) en de inspanningen om zowel onze museale als de kantoorhuisvesting in lijn te brengen met de daaraan te stellen eisen. Beide ontwikkelingen leiden tot een hoger kostenniveau. Echter, dit moet voor een deel worden beschouwd als 'investeringen', die in de toekomst meer efficiency en/of meer inkomsten moeten gaan genereren.

Tegenover dit hogere kostenniveau staat een stijging van de structurele inkomsten, met name dankzij het hogere aantal begrote bezoekers (in de begroting 2011 wordt uitgegaan van 1.350.000 bezoekers) en de geformuleerde doelstellingen voor fondsenwerving (in totaal ruim € 1,1 miljoen). Helaas is deze stijging onvoldoende om de toename van de kosten in 2011 geheel te compenseren en dus een sluitende exploitatie van de 'staande' organisatie te realiseren. De oplossing hiervoor is gevonden in twee richtingen: de bekostiging van de heropening van Museum Mesdag met de hiervoor gevormde *Bestemmingsreserve Museum Mesdag* en de bekostiging van een aantal specifieke activiteiten in 2011 met de middelen uit het in de subsidieperiode 2005-2008 gevormde *Bestemmingsfonds OCW*.

Op basis van deze oplossingsrichtingen kon over 2011 een sluitende begroting worden gerealiseerd. Daardoor moeten we in staat zijn het voor de ontwikkeling van het museum cruciale jaar 2011 ook in financieel opzicht goed door te komen.

Voor het overige is ook in de voorliggende jaarrekening 2010 waar mogelijk rekening gehouden met de kosten van de genoemde ontwikkelingen.

Begroting 2011 (in duizenden euro's)**Baten**

Directe opbrengsten	16.506
Indirecte opbrengsten	311
Subsidies en bijdragen	
Subsidies OCW inzake CuNo	6.656
Subsidies gemeenten	–
Overige subsidies en bijdragen	2.865
Totale baten	26.338

Lasten

Personeelslasten	– 12.744
Afschrijvingen	– 2.215
Huren, services en overige huisvestingskosten	– 5.944
Aankopen	– 2.000
Overige lasten	
Publieksfunctie	
Vaste collectie	– 1.640
Tijdelijke presentaties	– 2.203
Collectiefunctie	– 346
Wetenschappelijke functie	– 298
Algemeen beheer	– 2.371
Totale lasten	– 29.761

Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	– 3.423
Rentebaten/lasten	510
Buitengewone baten/lasten	1.778
Bijdrage deelneming	2.507
Projectfonds	– 729
Mutatie aankoopfonds	–
Exploitatieresultaat	– 1.135

Resultaatbestemming

t.l.v. Bestemmingfonds OCW	725
t.l.v. Bestemmingsreserve Museum Mesdag	410

Exploitatieresultaat na resultaatbestemming	–
--	----------

Op deze manier hebben wij voor 2011 gezocht naar een zo goed mogelijke balans tussen de extra kosten die noodzakelijk zijn om de aangeduide ontwikkelingen in goede banen te leiden en de doelstellingen die nodig zijn om in de toekomst weer te komen tot een gezonde en dus sluitende exploitatie van de 'staande' organisatie.

Subsidierelatie met het Ministerie van OCW

In december 2010 heeft de Staatssecretaris in een brief aan de Tweede Kamer een ingrijpende wijziging van de uitgangspunten voor het Cultuurbeleid aangekondigd. Deze wijziging betreft een beperking van de rol van de overheid (lees: bezuiniging). De brief is een uitwerking van het Regeerakkoord 2010 waarin het Kabinet aangeeft meer ruimte te willen geven aan samenleving en particulier initiatief en de overheidsbemoeienis te beperken. Bij verstrekking van subsidies wordt voortaan eerst gekeken naar de mogelijkheden eigen inkomsten te verwerven. Er komt dus meer aandacht voor de verdien capaciteit van cultuur. Bij de toekomstige beoordeling van subsidieaanvragen zullen in beginsel vijf criteria toegepast worden:

- publiek: de instelling trekt voldoende bezoekers;
- ondernemerschap: eigen inkomsten staan in verhouding tot de subsidie;
- participatie en educatie: instelling is toegankelijk voor kinderen en jongeren;
- de instelling beheert een rijkscollectie van (inter)nationale betekenis of biedt aanbod van (inter)nationale betekenis aan;
- focus op hoogwaardige geografische kernpunten in het land.

Zoals in onze vorige jaarrekening aangegeven heeft het Ministerie van OCW ons in 2008 nog aangemerkt als een instelling die behoort tot de culturele basisinfrastructuur van Nederland. Voor deze instellingen gold een langdurig subsidieperspectief. In de huidige plannen wordt een nieuwe culturele basisinfrastructuur bepaald, die duidelijk kleiner zal zijn. Deze basisinfrastructuur zal minder afhankelijk zijn van de overheid en meer gericht op publiek en private partners. Inmiddels hebben ook wij van het Ministerie OCW de formele intrekking ontvangen van onze status als 'aangewezen instelling met een langdurig subsidieperspectief'.

Onze huidige subsidieperiode loopt van 2009-2012. Aanvankelijk wilde de Staatssecretaris 2013 als overgangsjaar laten fungeren, waarin een tijdelijk subsidieregime zou gelden voor alle instellingen die nu deel uitmaken van de basisinfrastructuur. In maart 2011 is de Staatssecretaris hierop teruggekomen, omdat een dergelijk overgangsjaar op grote bezwaren stuit.

Hierdoor zou een jaar langer onzekerheid bestaan over langlopende verplichtingen. Ook andere overheden zouden hebben aangegeven het onwenselijk te vinden dat de financiering van instellingen door het Rijk niet meer aansluit op de gezamenlijke vierjarige subsidiecycle.

Om aan deze bezwaren tegemoet te komen, kondigt de Staatssecretaris aan om – vooruitlopend op een wetswijziging – een ministeriële regeling te ontwikkelen waarin de uitgangspunten en criteria voor de nieuwe basisinfrastructuur zijn uitgewerkt. De Staatssecretaris stelt voor om de conceptministeriële regeling samen met zijn hoofdlijnen-brief vóór begin juni 2011 aan de Kamer te sturen, zodat men nog voor het zomerreces van gedachten kan wisselen over de opzet van de nieuwe basisinfrastructuur.

Wat voor ons de consequenties per 2013 zullen zijn, is nog onduidelijk. In ieder geval staat vast dat we voor het einde van het jaar 2011 een aanvraag voor de komende subsidieperiode moeten indienen en rekening moeten houden met een bezuiniging op het huidige subsidiebedrag. We zullen onze inkomstenbronnen moeten differentiëren en op zoek moeten naar andere verdienmodellen. En daarnaast: scherper kijken naar de financiële implicaties van onze activiteiten en mogelijk daaraan te verbinden inkomsten. Het verder uitbreiden van onze fondsenwervende activiteiten zal noodzakelijk zijn.

Huidige en toekomstige huisvesting

Een belangrijk aspect in de bedrijfsvoering van ons museum is de kwaliteit van onze huisvesting. Vooral door de hoge bezoekersaantallen en het gewenste serviceniveau aan onze bezoekers stellen wij hoge eisen aan onze museale huisvesting. Ten tijde van de bouw van zowel het Rietveldgebouw als de Kurokawavleugel, werd uitgegaan van substantieel lagere aantallen bezoekers. De toestroom van de laatste jaren heeft gezorgd voor een hoge slijtage aan onze panden.

Om de serviceverlening aan onze bezoekers op het gewenste en noodzakelijke niveau te kunnen houden, bezinnen wij ons in overleg met de Rijksgebouwendienst – de eigenaar van onze museum panden – op maatregelen die onze huisvestingssituatie op korte, maar ook op middellange termijn structureel zullen verbeteren. Al deze maatregelen gaan gepaard met aanzienlijke infrastructurele investeringen die onze financiële draagkracht te boven gaan. Voor een belangrijk deel van de financiering van deze investeringen zullen wij dan ook een beroep moeten doen op de overheid in het algemeen en het Ministerie van OCW in het bijzonder. Eerder hebben wij gesproken over de verbouwingen als gevolg van brandveiligheidsmaatregelen in zowel het Rietveldgebouw als de Kurokawavleugel. Voor zover mogelijk zijn al tijdens deze werkzaamheden concrete maatregelen getroffen die de

kwaliteit van onze huisvesting op korte termijn verhogen. Verder is in 2010 onderzocht hoe op de middellange termijn een structurele oplossing voor onze museale huisvesting kan worden gerealiseerd. In dat kader zijn modellenstudies uitgevoerd, op basis waarvan de contouren van onze toekomstige huisvesting zijn beschreven. Het jaar 2011 zal in het teken staan van het verder concretiseren van modellen en plannen.

Overige onderwerpen

Personeel en organisatie

Per balansdatum telde de formatie van VGM 170,6 fte's (215 medewerkers), tegen 157,7 fte's (203 medewerkers) in 2009. Bij VGME waren 42,63 fte's (57 medewerkers) in dienst; in 2009 – voor de integratie – waren bij de 'oude' VGME en bij 't Lanthuys respectievelijk 13,44 fte's (21 medewerkers) en 25,9 fte's (40 medewerkers) in dienst.

In het kader van het meerjarige Organisatie Ontwikkeltraject is, zoals eerder aangegeven, met ingang van 1 januari 2011 een nieuwe organisatiestructuur van kracht geworden. Deze structuur is tot stand gekomen op basis van een onderzoek en evaluatie van de bestaande inrichting van de organisatie. De nieuwe structuur wordt gekenmerkt door twee belangrijke aspecten.

Allereerst de introductie van drie sectoren, te weten *Museale Zaken*, *Publieke Zaken* en *Bedrijfsvoering*. Elke sector bestaat uit vier à vijf afdelingen. Hierdoor is een evenwichtiger structuur ontstaan, waarin met name via de sector *Publieke Zaken* beter kan worden voldaan aan de vraag van onze doelgroepen.

Verder kenmerkt deze structuur zich door de introductie van een nieuwe managementlaag, de sectormanagers. Ook hierdoor ontstaat een uitgebalanceerde structuur, waarbinnen een meer optimale hiërarchische verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden wordt gerealiseerd. Binnen de nieuwe managementlaag wordt tevens een betere verbinding gerealiseerd tussen directie en werkvloer. Door de verbeterde aansturingsmogelijkheden zal dit met name tot een hogere efficiëntie en effectiviteit van de werkzaamheden leiden. Ook ontstaan hierdoor meer mogelijkheden voor de externe gerichtheid van de directie.

Het Organisatie Ontwikkeltraject zal ook in 2011 worden voortgezet, waar mogelijk binnen de lijnverantwoordelijkheden van de nieuwe organisatiestructuur. In het kader van het Organisatie Ontwikkeltraject, dat is gebaseerd op het INK-managementmodel, zal dan meer

en meer het accent komen te liggen op aspecten als *Samenwerking* en *Kwaliteit*. Iets wat moet resulteren in kwaliteitsmanagement in onze organisatie en een verbeterde kwaliteit van onze bedrijfsvoering. Binnen de nieuwe organisatiestructuur wordt met het opzetten van een *Projectbureau* (hoog) ook een nieuwe impuls gegeven aan het projectmatige werken. Het Handboek Projectmatige Werken zal worden geëvalueerd en de samenwerking in projectverband verder worden verbeterd door het aanscherpen van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van (project)opdrachtgevers en (project)leiders.

Ten slotte moet in deze paragraaf worden gemeld dat in de loop van 2011 de langverwachte overgang naar een nieuwe pensioen-uitvoerder zal worden gerealiseerd. Op basis van een in 2009 uitgevoerd onderzoek is geconcludeerd dat de liquidatie van het huidige pensioenfonds SFP en het zoeken naar aansluiting bij een groter fonds de beste oplossing voor de toekomst zou zijn.

Op basis van deze uitkomst heeft het SFP onderhandeld met een tweetal pensioenfonds. Gezien het betere aanbod is (in VRM-verband) besloten om over te gaan naar PZFW. Het belangrijkste argument hiervoor was de lagere premielast, voor zowel de werkgever als de medewerker. Daarbij is de regeling voor de medewerkers gunstiger dan de oude SFP/VRM-regeling en biedt het grote fonds een goede continuïteit en dus meer zekerheid voor alle partijen. Het overgangsrecht inzake VUT en vroegpensioen blijft bestaan en kan worden ondergebracht bij het PZFW.

Het langdurige besluitvormingsproces in combinatie met de ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten vanaf het laatste kwartaal van 2010, hebben er toe geleid dat het vermogen van het SFP op dit moment onvoldoende is voor de waarde-overdracht van de rechten van de deelnemers. Een korting van de pensioenafspraken door SFP wordt niet uitgesloten. Een eventuele reparatiemaatregel zal in VRM-verband worden meegenomen bij de onderhandelingen over een nieuwe CAO.

Beleggingsbeleid

Wij hanteren een risicomijdend beleggingsbeleid, waarbij de Regeling Belenen en Beleggen door Instellingen voor Onderwijs en Onderzoek van het Ministerie van OCW als belangrijk referentiekader geldt. Dit betekent dat wij uitsluitend beleggen in staatsobligaties, obligaties uitgegeven door Europese financiële instellingen met minimaal een A-rating, of aandelenbeleggingen waarvan de hoofdsom 100% gegarandeerd is door financiële instellingen met een A-rating.

Onze risicomijdende en prudente manier van beleggen heeft ook in 2010 gezorgd voor een positief rendement. Helaas niet van eenzelfde

omvang als in 2009, met name veroorzaakt door de ontwikkeling op de financiële markten in het algemeen en de lagere rendementen in onze beleggingscategorieën in het bijzonder. De interest-opbrengsten over 2010 van ruim € 126.000,- zijn aangevuld met een positief koersresultaat van ruim € 70.000,-. Rekening houdend met beheerskosten bedroeg het rendement op onze portefeuille in 2010 uiteindelijk 2,87%.

Code Cultural Governance

VGM past integraal de regels voor Good Governance toe zoals deze zijn vastgelegd in de principes en best practice-bepalingen van de Code Cultural Governance. Binnen VGM wordt het Raad van Toezicht-model toegepast, waarbij het bestuurlijke proces in handen is van een tweehoofdige directie, beiden met de positie van statutair bestuurder. Het toezichthoudende proces is in handen van de Raad van Toezicht, waarvan de leden worden benoemd door de Minister van OCW.

Verantwoordingsverklaring CBF-keur

Houders van het CBF-keurmerk moeten een 'verantwoordingsverklaring' aan het CBF verstrekken. In deze verklaring rapporteert de keurmerkhouders over drie belangrijke principes in het kader van 'goed bestuur':

- de scheiding tussen de functie 'toezicht houden' – het vaststellen of goedkeuren van plannen en het kritisch volgen van de organisatie en haar resultaten – en de functies 'besturen' en 'uitvoeren';
- het continu werken aan de optimale besteding van middelen, zodat effectief en doelmatig wordt gewerkt aan het realiseren van de doelstellingen;
- het optimaliseren van de relaties met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor de informatieversteviging en de inname en verwerking van wensen, vragen en klachten.

Uiteraard hecht VGM veel belang aan deze principes. De adequate positionering tussen de toezichthoudende, de besturende en de uitvoerende functie is geborgd in de statuten. Voor het overige wordt een optimale (interne) functiescheiding nagestreefd, om een effectieve en doelmatige besteding van middelen te realiseren. Tevens draagt deze (interne) functiescheiding bij aan de betrouwbaarheid van zowel de interne als de externe informatievoorziening.

Met het oog op het realiseren van de prestatieafspraken die zijn gemaakt met het Ministerie van OCW, communiceert VGM stelselmatig met zijn belanghebbenden. Op deze wijze werken we onafgebroken aan een optimale aansluiting van ons aanbod bij de eisen en wensen van onze doelgroepen.

Geconsolideerde balans per 31 december 2010, na verwerking resultaat (in euro's)

Activa	31.12.2010	31.12.2009
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Merkenrecht Van Gogh	99.841	114.231
Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	11.381.662	11.962.013
Inventaris en inrichting	1.927.230	1.658.896
Museale inventaris	38.437	50.935
Andere bedrijfsmiddelen	593.139	500.899
	13.940.468	14.172.743
Vlottende activa		
Voorraden		
Onderhanden activiteiten	215.908	276.900
Voorraden	1.707.707	1.724.600
	1.923.615	2.001.500
Vorderingen		
Debiteuren	1.446.782	938.441
Belastingen en premies soc. verzekeringen	1.305.696	1.485.442
Overige vorderingen	2.173.165	1.760.322
	4.925.644	4.184.205
Effecten		
Beleggingsrekening	5.985.170	5.847.370
	5.985.170	5.847.370
Liquide middelen		
Totaal liquide middelen	10.498.806	9.635.529
Totaal activa	37.373.544	35.955.470

Passiva	31.12.2010	31.12.2009
Eigen vermogen		
Algemene reserve	10.202.430	10.199.013
Overige (bestemmings-) reserves	3.461.667	2.714.317
Bestemmingsfondsen OCW	825.238	825.238
OCW 'Veiligheid Musea'	220.200	220.200
OCW 'Verbouwing Mesdag'	1.516.000	1.464.000
	16.225.536	15.422.768
Aankoopfonds		
Aankoopfonds	5.572.719	6.500.000
	5.572.719	6.500.000
Langlopende schulden		
Overige voorzieningen	2.585.536	2.378.633
	2.585.536	2.378.633
Langlopende schulden		
Aflossingsverplichting aankoop B.V. 't Lanthuys	1.227.310	2.456.000
Investeringssubsidie	2.216.745	2.557.782
	3.444.055	5.013.782
kortlopende schulden		
Schulden aan leveranciers	5.608.835	3.663.193
Belastingen en premies soc. verzekeringen	502.384	492.867
Overige schulden	943.702	779.368
Overlopende passiva	2.490.777	1.704.860
	9.545.698	6.640.287
Totaal passiva	37.373.544	35.955.470

Geconsolideerde staat van baten en lasten (in euro's; categoriale indeling)

Baten	2010	2010 (begroting)	2009
Directe opbrengsten			
Publieksinkomsten	15.483.036	13.914.152	15.412.908
Sponsorinkomsten	399.024	997.650	850.471
Overige inkomsten	1.121.885	1.459.545	486.733
Indirecte opbrengsten	6.981.887	6.995.200	7.063.822
Totaal opbrengsten	23.985.832	23.366.547	23.813.934
Subsidie OCW			
Onderdeel huren	3.375.992	3.451.057	4.144.359
Onderdeel exploitatiebijdragen	3.475.896	3.325.372	3.284.545
Onderdeel projectsubsidie	2.594.000	-	128.000
Subsidie gemeente	84.158	-	130.005
Overige subsidies/bijdragen			
Subsidies uit publieke middelen	448.688	472.654	676.710
Bijdragen uit private middelen	2.851.378	2.220.542	3.446.046
Bijdragen uit VSBfonds	188.564	-	-
Totale bijdragen	13.018.676	9.469.625	11.809.665
Totale baten	37.004.508	32.836.172	35.623.599

Lasten	2010	2010 (begroting)	2009
Salarislasten en inhuur	14.942.429	13.886.726	13.160.726
Afschrijvingen	2.187.705	1.982.223	2.373.502
Huisvestingskosten	8.087.077	5.962.268	5.992.898
Aankopen	3.499.572	2.000.000	210.810
Overige lasten			
Vaste collectie	1.375.385	1.383.014	1.170.458
Tijdelijke presentaties	1.877.787	1.876.900	2.514.270
Collectiefunctie	172.892	206.777	166.460
Wetenschappelijke functie	105.838	130.625	1.007.811
Algemeen beheer	4.963.006	5.100.045	4.939.594
Totale lasten	37.211.692	32.528.578	31.536.528
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	- 207.184	307.594	4.087.071
Saldo rentebaten/-lasten	190.321	267.000	348.392
Saldo overige buitengewone baten en lasten	-	- 574.594	-
Mutatie aankoopfonds	927.281	-	- 3.235.181
Exploitatieresultaat	910.418	-	1.200.282
Resultaatbestemming:			
Toegevoegd aan Bestemmingsfonds OCW project 'Verbouwing Mesdag'	52.000	-	745.000
Toegevoegd aan Bestemmingsreserve 'Museum Mesdag'	205.000	-	251.000
Toegevoegd resp. onttrokken aan bestemmingsfonds 'Bijzondere Projecten'	250.000	-	- 90.000
Toegevoegd aan Bestemmingsreserve 'Organisatie Ontwikkeltraject'	400.000	-	-
Onttrokken resp. toegevoegd aan algemene reserve	3.418	-	294.282
	910.418	-	1.200.282

Geconsolideerde staat van baten en lasten (in euro's; functionele indeling)

Categoriaal

Functioneel →

Baten

	Totaal	Publieksfunctie Vaste presentatie	Publieksfunctie Tijdelijke presentatie
Directe opbrengsten			
Publieksinkomsten	15.483.036	12.341.792	3.103.259
Sponsorinkomsten	399.024	329.024	20.000
Overige inkomsten	1.121.885	777.508	344.377
Indirecte opbrengsten	6.981.887	5.563.228	1.418.659
Totale opbrengsten	23.985.832	19.011.552	4.886.294
Subsidie OCW			
Onderdeel huren	3.375.992	2.813.348	264.367
Onderdeel exploitatiebijdragen	3.475.896	1.683.035	420.759
Onderdeel projectsubsidies	2.594.000	1.168.374	886.094
Subsidie gemeente	84.158	-	84.158
Overige subsidies/bijdragen			
Subsidies uit publieke middelen	448.688	320.417	80.104
Bijdragen uit private middelen	2.851.378	135.050	173.367
Bijdragen uit VSBfonds	188.564	-	108.564
Totaal bijdragen	13.018.676	6.120.224	2.017.413
Totale baten	37.004.508	25.131.776	6.903.708
Lasten			
Salarislasten en inhuur	14.942.429	7.538.018	1.884.505
Afschrijvingen	2.187.705	1.699.073	422.463
Huisvestingskosten	8.087.077	6.031.414	810.681
Aankopen	3.499.572	-	-
Overige lasten			
Vaste collectie	1.375.385	1.375.385	-
Tijdelijke presentaties	1.877.787	-	1.877.787
Collectiefunctie	172.892	-	-
Wetenschappelijke functie	105.838	-	-
Algemeen beheer	4.963.006	2.071.882	517.970
Totale lasten	37.211.692	18.715.772	5.513.406
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	- 207.184	6.416.004	1.390.302
Saldo rentebaten/-lasten	190.321	-	-
Mutatie aankoopfonds	927.281	-	-
Subtotaal	1.117.602	-	-
Saldo uit bedrijfsvoering	910.418	6.416.004	1.390.302
Toerekening algemeen beheer	-	- 5.424.225	- 1.175.391
Exploitatieresultaat	910.418	991.779	214.911

Collectiefunctie Onderzoek & Registratie	Collectiefunctie Conserveren & Restaureren	Collectiefunctie Verwerving & Afstoten	Wetenschappelijke functie Onderzoek & Documentatie	Algemeen Beheer
-	-	-	37.985	-
-	-	-	50.000	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	87.985	-
-	26.227	-	-	272.049
25.931	293.882	25.931	234.911	791.448
-	92.085	-	-	447.447
-	-	-	-	-
1.959	22.202	1.959	17.747	4.301
-	-	2.542.961	-	-
-	-	80.000	-	-
27.890	434.396	2.650.851	252.657	1.515.245
27.890	434.396	2.650.851	340.642	1.515.245
123.081	1.059.544	123.081	827.156	3.387.044
1.755	21.260	1.755	22.372	19.028
-	43.846	-	-	1.201.137
-	-	3.499.572	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
114.094	51.036	7.763	-	-
-	-	-	105.838	-
-	-	-	-	2.373.154
238.929	1.175.686	3.632.170	955.366	6.980.363
- 211.040	- 741.290	- 981.319	- 614.723	- 5.465.118
-	-	-	-	190.321
-	-	927.281	-	-
-	-	927.281	-	190.321
- 211.040	- 741.290	- 54.039	- 614.723	- 5.274.797
178.417	626.702	-	519.700	5.274.797
- 32.622	- 114.588	- 54.039	- 95.023	-

Accountantsverklaring

Samenstelling Raad van Toezicht en directie

Aldus goedgekeurd d.d. 27 april 2011

Mevrouw T.A. Maas-de Brouwer
(benoemd per 25 september 2008)

J. Cuno
(benoemd per 22 maart 2006)

P. Tieleman
(benoemd per 24 augustus 2009)

A.J. Kellermann
(benoemd per 31 mei 2010)

R.H. Dijkgraaf
(benoemd per 31 mei 2010)

Aldus vastgesteld d.d. 27 april 2011

A.C. Rüger, algemeen directeur
(benoemd per 1 april 2006)

F. van Koetsveld, zakelijk directeur
(benoemd per 1 juni 2006)

Aan het bestuur van de Stichting Van Gogh Museum Amsterdam

De in dit verslag opgenomen balans per 31 december 2010 en de staat van baten en lasten over 2010, zijn ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2010 van Stichting Van Gogh Museum. Wij hebben een goedkeurende verklaring verstrekt bij die jaarrekening in onze controleverklaring van 27 april 2011.

De balans en de staat van baten en lasten bevat niet alle toelichtingen die vereist zijn op basis van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 640 'Organisaties zonder winststreven', en het Handboek Verantwoordingen Cultuursubsidies 2009-2012. Het kennismaken van de balans en de staat van baten en lasten kan derhalve niet in de plaats treden van het kennismaken van de gecontroleerde jaarrekening¹ van Stichting Van Gogh Museum.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de balans en de staat van baten en lasten, ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening, die is opgesteld in overeenstemming met de grondslagen zoals beschreven in de door ons gecontroleerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de balans en de staat van baten en lasten op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten op te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Oordeel

Naar ons oordeel is de balans en de staat van baten en lasten in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening van Stichting Van Gogh Museum per 31 december 2010.

Amsterdam, 27 april 2011
Dubois & Co. Registeraccountants

Was getekend:
M. Karman/P.A.J.M. Bonants

¹ De volledige jaarrekening kan op verzoek aan geïnteresseerden beschikbaar worden gesteld.

Bezoeker bestudeert de nieuwste
aanwinst op zaal

Louis Anquetin, *Vrouw op de Champs-Élysées
bij nacht*, 1890-1891
Van Gogh Museum, Amsterdam

Bijlagen

Highlights uit programma 2011

Tentoonstellingen

- *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918*
8 oktober 2010 t/m 16 januari 2011
- *Vincent van Gogh en het naturalisme*
8 oktober 2010 t/m 16 januari 2011
- *Picasso in Parijs, 1900-1907*
18 februari 2011 t/m 29 mei 2011
- *Uitgaan in Montmartre: café en theater in prenten*
11 februari 2011 t/m 11 september 2011
- *Van Goghs atelierpraktijk: hergebruik van doeken*
10 juni 2011 t/m 10 juni 2012
- *Van Gogh in Antwerpen en Parijs: nieuwe inzichten*
21 juni 2011 t/m 18 september 2011
- *Snapshot. Schilders en fotografie, 1888-1915*
14 oktober 2011 t/m 8 januari 2012

Publicaties

Tentoonstellingen

- *Picasso in Parijs, 1900-1907*
Marilyn McCully e.a. Van Gogh Museum / Museu Picasso / Mercatorfonds, februari 2011
Co-edities: Thames and Hudson (Groot-Brittanië) / Vendôme Press (Verenigde Staten) / Actes Sud (Frankrijk), februari 2011
Talen: Nederlands, Engels, Frans, Spaans, Catalaans
- *Snapshot. Schilders en fotografie, 1888-1915*
Elizabeth Easton, Eliza Rathbone, Ellen Lee e.a.
Van Gogh Museum / The Philips Collection / Indianapolis Museum of Art / Yale University Press, oktober 2011
Taal: Engels

Collectie en onderzoek

- *De Mesdag Collectie*
Maite van Dijk, Renske Suijver e.a.
Van Gogh Museum, mei 2011
Talen: Nederlands, Engels
- *Van Gogh en Montmartre*
Deel 6 in de serie *Van Gogh in focus*
Nienke Bakker
Van Gogh Museum, juni 2011
Talen: Nederlands, Engels, Frans,

- *Vincent van Gogh, Paintings 2. Antwerp and Paris, 1885-1888*
Louis van Tilborgh, Ella Hendriks
Van Gogh Museum / Waanders Uitgevers, juni 2011
Co-editie: Lund Humphries (Groot-Brittanië, Verenigde Staten)
Taal: Engels
- *Vincent van Gogh. Leven, werk en tijdgenoten*
Van Gogh Museum Enterprises, herziene druk, juni 2011
Talen: Nederlands, Engels, Frans, Duits, Spaans, Italiaans, Japans, Chinees, Russisch
- *Meesterwerken in het Van Gogh Museum*
Van Gogh Museum Enterprises, herziene druk, juni 2011
Talen: Nederlands, Engels, Frans, Duits, Spaans, Portugees, Italiaans, Japans, Chinees, Russisch

Stripboek

- *Vincent van Gogh. De worsteling van een kunstenaar*
Marc Verhaegen (tekenaar) en Jan Kragt (scenarist)
Stichting Eureducation i.s.m. Van Gogh Museum, maart 2011
Met lespakket voor het onderwijs
Talen: Nederlands, Engels

Jaaroverzicht 2010

Raad van Toezicht

De heer mr. Ewald Kist
voorzitter (tot september 2010)

oud-bestuursvoorzitter ING Groep

Mevrouw drs. Trude Maas - de Brouwer
onafhankelijk bestuurder en toezichthouder (benoemd tot september 2012); voorzitter (met ingang van september 2010)

De heer prof. James Cuno,
lid (herbenoemd tot maart 2013)

directeur Art Institute of Chicago

De heer drs. Peter Tieleman
penningmeester (benoemd tot augustus 2013)

bestuurslid internationale raad van bestuur en partner van PricewaterhouseCoopers

Mevrouw mr. A.J. Kellerman
lid (benoemd tot mei 2014)

directeur De Nederlandsche Bank NV

De heer prof. dr. Robbert Dijkgraaf
lid (benoemd tot mei 2014)

president Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen

Vincent van Gogh Stichting

Tot en met 26 mei 2010

Mevrouw J.M. Van Gogh
voorzitter

De heer V.W. van Gogh
bestuurslid

Mevrouw S.E. Cramer
bestuurslid

De heer A.P.M. Bersee
bestuurslid

Met ingang van 26 mei 2010

Mevrouw B.M. Vroom-Cramer
voorzitter

Mevrouw J. van Gogh
bestuurslid

Mevrouw M. de Vries-Van Gogh
bestuurslid

De heer A.P.M. Bersee
bestuurslid

Partners en sponsoren

Vincent van Gogh Stichting
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

BankGiro Loterij
Gemeente Amsterdam

Rabobank

RCE (ICN)

Samsung Electronics Benelux BV

Shell

Sompo Japan

Turing Foundation

Prins Bernhard Cultuurfonds

Vereniging Rembrandt

VSBFonds

Vranken Pommery

The Yellow House

Mw. P. Brenninkmeijer-Ziel

Dhr. W. Cordia†

Dhr. J. Fentener van Vlissingen

Dhr. E.A. Nijkerk

Mw. E. Wessels-van Houdt

Anonymous

Van Gogh Museum Business Circle

AkzoNobel

Canon Europa N.V.

NTV Europe B.V.

Rabobank Nederland

Sakura Finetek Europe B.V.

Sekisui S-Lec B.V.

Shimano Benelux B.V.

Yakult Europe B.V.

Yanmar Europe B.V.

Bezoekcijfers

Totaal	1.451.139
<i>Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit: Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918:</i>	340.847
Onderwijs:	163.912
Voortgezet onderwijs:	38.997
Basisonderwijs:	30.997
MuseumPlusBus:	8.000
Vrijdagavonden:	13.523
Museumnacht:	47.529
	5.714

Medewerkers

Directie	vanaf	tot	Onderzoek	vanaf	tot
A.C. Rüger, <i>algemeen directeur</i>			C.W.M. Stolwijk, <i>hoofd Onderzoek</i>		
F. van Koetsveld, <i>zakelijk directeur</i>			F. Haanen, <i>management assistent</i>		
V.W. van Gogh, <i>advisor to the board</i>			J.L. van Tilborgh, <i>senior onderzoeker</i>		
J. Swachten, <i>controller a.i.</i>			J.C.A. Luijten, <i>senior onderzoeker</i>		
R.L. Manger Cats, <i>directiesecretaris</i>			R.H.D.E. Zwikker, <i>senior onderzoeker</i>		
F.A.J.M. de Haas, <i>beleidsmedewerker</i>	01-01		N.K. Bakker, <i>onderzoeker</i>	01-11	
J.F. Rutten - Jaspers, <i>manager Corporate Sponsoring</i>			F. Roos Rosa De Carvalho, <i>onderzoeker</i>	16-10	
M.J.I. Norbart, <i>manager Private Fundraising</i>			R. Suijver, <i>junior onderzoeker</i>		
C.C. van Veersen, <i>medewerker Fondsenwerving & Events</i>	01-08		H.W. Berger, <i>junior onderzoeker</i>		15-06
M.E. Postmus, <i>directiesecretaresse</i>		01-08	T. Meedendorp, <i>projectmedewerker Atelierpraktijk</i>		
M.J. van de Hel, <i>directiesecretaresse</i>		31-12	J.C. Klarenbeek,		
I. Eijlders, <i>directiesecretaresse</i>	12-10		<i>projectmedewerker Broodschilderessen & penseelprinsessen</i>		
R.L.I. de Koff, <i>directiesecretaresse</i>	01-05				
			Bibliotheek en documentatie		
			A.C.G. Vriend, <i>bibliothecaris</i>		
Collecties			S.J. Pabst, <i>documentalist</i>		
G.P.L. van Heugten, <i>hoofd Collecties</i>		01-06	M.F.T.M. Hageman, <i>documentalist</i>		
N.F. Eltink, <i>hoofd Collecties a.i.</i>	01-06		M. Coucke, <i>documentalist</i>		
M.T. Blok, <i>management assistent</i>			I.G.M. Cael, <i>medewerker Bibliotheek</i>		
			A.D. Homan, <i>medewerker Bibliotheek</i>		
			L.J.A. Timmermans, <i>medewerker Bibliotheek a.i.</i>		
			Tentoonstellingen		
Conservatoren			E.M.T. Becker, <i>hoofd Tentoonstellingen</i>		
L.A.M. Jansen, <i>conservator schilderijen</i>			M.K. de Haan, <i>conservator Tentoonstellingen</i>		01-08
M. Vellekoop, <i>conservator tekeningen</i>			N.K. Bakker, <i>conservator Tentoonstellingen</i>	01-11	
M.E. van Dijk, <i>conservator schilderijen</i>			R. Bruin, <i>projectleider Tentoonstellingen</i>		
F. Roos Rosa De Carvalho, <i>onderzoeker</i>		01-07	A. Vergeest, <i>projectleider Tentoonstellingen a.i.</i>	19-10	31-12
M. Jooren, <i>assistent conservator</i>	01-07		M. Mogendorff, <i>management assistent</i>		
S. Veldink, <i>assistent conservator</i>	01-07		M. Schoen, <i>management assistent</i>		
			Registratie		
Collectiebeheer			F. Kanaan, <i>hoofd Registratie</i>		
M.E. Otte, <i>hoofd Collectiebeheer</i>	15-04		M.M. Kilburn, <i>registrar</i>		
F.C. Stive, <i>technisch documentalist</i>			A.H. Kok, <i>registrar</i>		
E.S. de Jong, <i>depotbeheerder / conserveringsmedewerker</i>			K. Berends, <i>registrar</i>	01-05	
A.P.M. Nikken, <i>coördinator inrichting presentaties</i>					
S. Taal, <i>medewerker conservering en inrichting presentaties</i>					
E. Zwart, <i>medewerker conservering en inrichting presentaties</i>					
M.E.C. Peereboom, <i>manager digitalisering</i>					
M.J.J. Tromp, <i>beeldbewerker</i>					
			Communicatie		
Restauratie			H.G.A. Vandamme, <i>hoofd Communicatie</i>		
E. Hendriks, <i>senior restaurator</i>			M.J. Blankman, <i>coördinator Interne Communicatie</i>		
R.J.M.O. Boitelle, <i>restaurator</i>			M. Merkus, <i>medewerker Interne Communicatie a.i.</i>	29-04	
D. Ormond, <i>restaurator</i>			A. Jellinghaus, <i>management assistent</i>		
K. Pilz, <i>restaurator</i>			J.B. de Baan, <i>huisstijlmanager</i>		01-05
E.M.E. Smeenk - Metz, <i>restaurator</i>	15-08	14-12	A.E. Lagendijk, <i>huisstijlmanager</i>	17-05	
M. Leeuwesteijn, <i>restaurator a.i.</i>					

Voorlichting & PR

J.M.W. Fluyt, *hoofd Voorlichting & PR*
 N. Bos, *persvoorlichter*
 L.K. Bekker - Olijslager, *management assistent*
 D.H.H.M. Hoijsing, *medewerker Voorlichting & PR*
 C.A. Witte, *medewerker Voorlichting & PR*
 C.L. Denekamp, *medewerker Voorlichting & PR*
 A.C. van Dam, *medewerker Voorlichting & PR*
 E.K. Schreurs, *medewerker digitale communicatie*
 H.H. Hueber, *coördinator ontvangsten*
 O. Schepens, *coördinator ontvangsten*

vanaf tot

15-02

16-05

01-02

25-05

Educatie & Publieksservice

M.H.J. de Vet, *hoofd Educatie & Publieksservice*
 C.E. Kasteelen, *hoofd Educatie & Publieksservice a.i.*
 Y.M.S. Hovius, *coördinator informatiebalie*
 Y. Kuijper, *medewerker informatiebalie*
 J.M. van Schaik, *coördinator onderwijs en atelier*
 D.M.E. Holthuizen, *coördinator publieksactiviteiten*
 A.J.V. Quarles Van Ufford, *educator*
 A.C. Blokland, *educator*
 M.J. Uildriks, *educator*
 R. van Blerk, *educator*
 M.C. van Kregten, *educator*
 T.L. Klijnman, *management assistent*
 E.C. van der Linde, *medewerker informatiebalie*
 J.M. Pattiselanno, *medewerker informatiebalie*
 S.M. Speelman, *medewerker informatiebalie*
 C. di Gazar, *medewerker informatiebalie*
 H.W. Hennep, *medewerker informatiebalie*
 M.C. Tabor, *medewerker informatiebalie*
 J.A. Goes, *museumdocent*
 S.M. McCreadie, *programmeur Vrijdagavonden*
 A. Houter, *coördinator Museumbus*
 M. Eikelenboom, *coördinator Museumbus*

12-07

01-06

01-04

25-05

25-05

01-07

Publicaties

S.C.X. Bogman, *hoofd Publicaties*
 A. Wisseborn, *management assistent*
 G. Klazema, *bureauredacteur*

Marketing

L.A.P. Deliance, *hoofd Marketing a.i.*
 M.R. Wolff, *medewerker Trade Marketing & Sales*
 M. Maks, *projectmedewerker Marketing*
 L.A.H. van de Wiel,
medewerker publieksonderzoek & e-Marketing

M. van Dam - van Geem,
medewerker Trade Marketing & Sales

Personeel en Organisatie

M. Meijer, *hoofd Personeel & Organisatie*
 E. Spijkers, *personeelsadviseur*
 S.M. Silberhorn, *personeelsadviseur*
 M.C.L.R. van Kemenade, *personeelsadviseur*
 B. Lapierre Armande, *personeelsadviseur*
 M. Benjamin, *personeelsadviseur a.i.*
 E. Raaff, *personeelsadviseur a.i.*
 A. van Holstein, *personeelsadviseur a.i.*
 J.E.W.M. van Velzen, *medewerker Personeel & Organisatie*
 E.M. van der Schoot, *medewerker Personeel & Organisatie*
 M. Smeenk - Klootwijk, *medewerker Personeel & Organisatie*
 A.C.M. Bouman, *medewerker Personeel & Organisatie*

vanaf tot

01-03

05-10

03-06 01-07

01-01 28-02

31-12

01-07

Financiën

J.B. de Ligt, *hoofd Financiën*
 M.A. Salarbux, *senior medewerker Financiën*
 S.J.W. Staal, *senior medewerker Financiën*
 D. van Wifferen, *salarisadministrateur*
 S. Volkers, *medewerker Financiën*
 R. Strippoli, *medewerker Financiën*
 P. van Everdink, *medewerker Financiën*
 N. Pahladsingh - Rambhadjan, *medewerker Financiën*

ICT

C. Mennink, *hoofd ICT*
 M. Nieuwenhuize, *hoofd ICT a.i.*
 W.W.M. Smit, *management assistent*
 A. Ouberka, *helpdeskmedewerker*
 R.A. Henriquez, *helpdeskmedewerker a.i.*
 L. Aktan, *helpdeskmedewerker a.i.*
 B. Konijn, *ICT Specialist*
 P. Rentenaar, *ICT Specialist*
 D.J. Kuiper, *ICT Specialist a.i.*
 R.E. Heijder, *stysteembeheerder*
 B. Kerkhoven, *stysteembeheerder*
 Z.E. Zwier, *stysteembeheerder a.i.*

16-08

01-08

18-01

06-09

01-06

21-06

01-07

Beveiliging

H. Drent, *hoofd Beveiliging*
 G.F.M. Elshoff, *adjunct hoofd Beveiliging*
 G. Hogendoorn, *capaciteitsadviseur*
 A. Pesare, *stysteembeheerder Beveiliging*

	vanaf	tot		vanaf	tot
S. Wladimiroff, <i>beleidsmedewerker</i>			E.A. Boeren, <i>beveiligingsmedewerker</i>		
I.M. Knol, <i>management assistent</i>	01-05		T. Wallenburg, <i>beveiligingsmedewerker</i>		
M. de Boer †, <i>centralist</i>		09-02	F.E. Lemaire, <i>beveiligingsmedewerker</i>		
W.B. Jaket, <i>teamleider Beveiliging</i>			M.V. Keek, <i>beveiligingsmedewerker</i>		
M.F. Thijm, <i>teamleider Beveiliging</i>			B. Hoebé, <i>beveiligingsmedewerker</i>		
Y. Altun, <i>teamleider Beveiliging</i>			A. van der Kloor, <i>beveiligingsmedewerker</i>		
A. Melgers, <i>teamleider Beveiliging</i>			R.R. Herman, <i>beveiligingsmedewerker</i>		
			K. Daali †, <i>beveiligingsmedewerker</i>		08-03
Receptie			L.I. Jainandunsing, <i>beveiligingsmedewerker</i>	17-05	01-06
M. Domela Nieuwenhuis Nyegaard, <i>receptionist</i>	01-03		R.M. Jansen, <i>beveiligingsmedewerker</i>	17-05	
A.M.A. van Zoeren, <i>receptionist</i>	01-07		A.J.A. de Ridder, <i>beveiligingsmedewerker</i>		01-06
S. Adhin, <i>receptionist</i>			D.L. Leiker, <i>beveiligingsmedewerker</i>	01-08	
M. Janssen, <i>receptionist</i>			N. Houwaard, <i>beveiligingsmedewerker</i>		
M.C.A.T. Beer - van de Pas, <i>receptionist</i>			F.J van den Berg, <i>senior beveiligiger</i>		
T. Reitsma, <i>receptionist</i>	01-12		F.A.J. Sandkuyl, <i>senior beveiligiger</i>		
M.O.J. Dahir, <i>receptionist</i>			M.M. Smart, <i>senior beveiligiger</i>		01-11
J. van Houten, <i>receptionist</i>	01-08		S.E.A. Meijnaar, <i>senior beveiligiger</i>	01-04	01-12
J.Y.S. Grosze Nipper, <i>receptionist</i>	01-09		M.B. Alink, <i>senior beveiligiger</i>	01-07	05-11
S.E.A. Meijnaar, <i>receptionist</i>	01-04		P.A. Zeldenrust, <i>senior beveiligiger</i>		
			R. Adhin, <i>senior beveiligiger</i>		
Zaalbeveiliging			J.J. van Dijke, <i>senior beveiligiger</i>	01-05	
Y. Döbelman, <i>beveiligingsmedewerker</i>			M.I. Rubio Sanchez, <i>senior beveiligiger</i>	01-08	
A. Ben Salah, <i>beveiligingsmedewerker</i>			M. Bouanan, <i>senior beveiligiger</i>		
N. de Boer, <i>beveiligingsmedewerker</i>			S. Brouwer - Engel, <i>senior beveiligiger</i>		
T.G. Doesburg, <i>beveiligingsmedewerker</i>			R. Blom, <i>senior beveiligiger</i>		01-11
R.J. Dingen, <i>beveiligingsmedewerker</i>	01-03		L.A. Schouten, <i>senior beveiligiger</i>	01-04	
A.M. Ebrahim, <i>beveiligingsmedewerker</i>			A. Qaiumi, <i>senior beveiligiger</i>	15-07	
H.B. de Ruijter, <i>beveiligingsmedewerker</i>					
J.M. Bekker, <i>beveiligingsmedewerker</i>			Facilitair bedrijf		
M. Vermeulen, <i>beveiligingsmedewerker</i>			T.A.H.M. van der Sanden, <i>hoofd Facilitair Bedrijf</i>	18-01	
R.J.P. Veen, <i>beveiligingsmedewerker</i>			A.C. Limburg, <i>management assistent</i>		01-07
L.J. Rijnja, <i>beveiligingsmedewerker</i>			N. van den Brand, <i>management assistent</i>	01-09	
W. Beerhuizen - Jansen, <i>beveiligingsmedewerker</i>	01-08		A.C. In 't Velt - de Groot,		
D.C. Rosculet, <i>beveiligingsmedewerker</i>			<i>coördinator huisvesting / beleidsmedewerker Facilitair Bedrijf</i>	14-06	
J.W. de Jong, <i>beveiligingsmedewerker</i>			B.E. Bartels, <i>coördinator huisvesting</i>		
M.P. Aramaké, <i>beveiligingsmedewerker</i>			D. Versluis, <i>coördinator huishoudelijke dienst</i>		
C.W. Blonk, <i>beveiligingsmedewerker</i>			J.D. Veltkamp, <i>medewerker personeelskantine</i>		
F.H. Labeij, <i>beveiligingsmedewerker</i>			S.D. Dachlan, <i>medewerker personeelskantine</i>		01-08
K.L. van Dalen, <i>beveiligingsmedewerker</i>					
I.J. van Berkel, <i>beveiligingsmedewerker</i>			Beheer Gebouwen & Installaties		
W. van der Ende, <i>beveiligingsmedewerker</i>			B.S.A. van der Stoop, <i>hoofd Beheer Gebouwen en Installaties</i>		
C. Gökçe, <i>beveiligingsmedewerker</i>			R.H. Cairo, <i>medewerker technisch beheer</i>		
W.J. van den Bedum, <i>beveiligingsmedewerker</i>			H. Kooij, <i>medewerker technisch beheer a.i.</i>		31-01
A. Missouak, <i>beveiligingsmedewerker</i>			E. van Hoek, <i>medewerker technisch beheer</i>		
S. Tielman, <i>beveiligingsmedewerker</i>			H.P.J. Vijn, <i>medewerker technisch beheer</i>	01-02	
A.J.A. de Ridder, <i>beveiligingsmedewerker</i>	01-05				

Bedrijfsbureau & Ondersteuning

D.C.J. Philippo, *hoofd Bedrijfsbureau*
 H. Vrieling, *medewerker Bedrijfsbureau*
 N.E. Kunikowska, *medewerker Bedrijfsbureau*
 W. ten Brinke, *telefoniste*
 A.M. Rubbens, *telefoniste*

Museale Services

J.W.D. Samuëlsz, *floormanagement*
 E.J.J. Kolster, *algemeen facilitair medewerker*
 C.O.M. D'Haene, *algemeen facilitair medewerker*
 D. Casillo, *algemeen facilitair medewerker*
 F. Zammouri, *algemeen facilitair medewerker*
 N. Kuilman, *algemeen facilitair medewerker*
 A. da Costa Fernandes, *coördinator Kassa*
 G.M. Rouet - Borgers, *kassier*
 M.A. Guina - Vos, *kassier*
 P. Timmer - de Jong, *kassier*
 A. Kammerstetter, *kassier*
 L. Advokaat - van Amstel, *kassier*
 M. Banadji, *kassier*
 J.J.A. Slingerland, *kassier*
 I.M. Kleipool, *kassier*
 S.E. Klinkenberg, *kassier*
 D. Dotulung, *1e garderobemedewerker*
 E. Meinster, *1e garderobemedewerker*
 D.J. Pipito, *1e garderobemedewerker*
 M.J.W. Verweij, *1e garderobemedewerker*
 N.H.T. de Kler, *garderobemedewerker*
 T. Kok, *garderobemedewerker*
 I. Mook, *garderobemedewerker*
 D. Smolders, *garderobemedewerker*
 L.A. Mejino, *garderobemedewerker*

Commerciële zaken

C.J. Krelekamp, *hoofd Commerciële Zaken*
 R.C. Hogerwerf, *management assistent*
 M.L. Gerritsen, *medewerker beeldbank*
 M.C. Wissink, *beheerder beeldbank*
 E.M. Jansen, *medewerker beeldbank*
 F. Gutter, *medewerker beeldbank*
 M. Smit, *medewerker beeldbank*
 S.G. Weterings - Feitsma, *product manager*
 S.P. van der Schoot, *medewerker inkoop*
 C.M. de Bie, *medewerker inkoop*
 R.A.M. Weddepohl, *medewerker logistiek inkoop*
 M.M. Zwetsman, *medewerker inkoop drukwerk*

vanaf tot

I. Reesing, *medewerker productontwikkeling*
 J.N. Vos, *manager Onlineshop*
 D.P. O'Connor, *manager Museumwinkel*
 S.L. Masee - Bokkers, *accountmanager*
 C.M.J. van der Linde, *beheerder Museumshop*
 N. Mansvelt, *beheerder Museumshop*
 A.G.A.M. van Loon, *beheerder Museumshop*
 M.G. Jelsma, *beheerder Museumshop*
 N.P.D. Holsbergen, *beheerder Museumshop*
 R. Hoetmer, *beheerder Museumshop*
 M.W. Benner, *beheerder Museumwinkel*

Magazijn

T.D. Cordus, *medewerker magazijn*
 R.R. Voorhaar, *magazijnbeheerder*
 R.A. Mooij, *magazijnmedewerker*

Museumshop

N.J.N. Chan, *medewerker Museumshop* 01-09
 Y.M. Khouw - Tse, *medewerker Museumshop*
 R.B. Huysmans, *medewerker Museumshop*
 L.H. Yudo, *medewerker Museumshop*
 C.Q.C. Eimers, *medewerker Museumshop*
 J.M. Mulder, *medewerker Museumshop*
 G.A. Vandenbroeck, *medewerker Museumshop* 19-03 01-06
 N.H.C. Duijn, *medewerker Museumshop* 10-05 01-10
 S. Peters, *medewerker Museumshop* 15-07
 P. Pesti, *medewerker Museumshop* 01-07
 L. Stulic, *medewerker Museumshop* 01-07
 B. Thomas, *medewerker Museumshop* 24-05 01-10
 N. Ben Arbia, *medewerker Museumshop*
 C.H. Diebels, *medewerker Museumshop* 01-10
 A. Quijada Delgado, *medewerker Museumshop* 01-05
 B.E. Lunsingh Scheurleer, *medewerker Museumshop* 01-05 01-10
 M. Kroon, *medewerker Museumshop* 01-08
 N.S.S. Schulz, *medewerker Museumshop* 01-10
 S.S. Marinus - Licher, *medewerker Museumshop* 01-10
 P.J. Venema, *medewerker Museumshop* 01-10
 R.M. Wieringa, *medewerker Museumshop* 01-05 01-10
 J. Koops, *medewerker Museumshop* 01-05
 S. Buijs, *medewerker Museumshop* 01-01 01-10
 P Dorenstouter, *medewerker Museumshop*
 El Bakari, *medewerker Museumshop*
 J.I. Filarski, *medewerker Museumshop* 31-12
 T.S. de Haas, *medewerker Museumshop* 01-06
 J.G. Knol, *medewerker Museumshop*

vanaf tot

01-01 01-06

01-06

15-12

01-09

19-03 01-06

10-05 01-10

15-07

01-07

01-07

24-05 01-10

01-10

01-05

01-05 01-10

01-08

01-10

01-10

01-10

01-05 01-10

01-05

01-01 01-10

31-12

01-06

	vanaf	tot	
J.A. de Kock, <i>medewerker Museumshop</i>		01-07	<i>an artist</i> , Tokyo (The National Art Centre)/Fukuoka (Kyushu National Museum)/Nagoya (City Art Museum), 2010-2011, pp. 262-263.
R. van der Kolk, <i>medewerker Museumshop</i>		01-10	
A. Lehmker, <i>medewerker Museumshop</i>		01-10	• (met Louis van Tilborgh), 'Dirk Hannema and the rediscovery of a painting by Vincent van Gogh', <i>The Burlington Magazine</i> , nr 52, pp. 393-405 (eerder verschenen in het Nederlands als tentoonstellingscatalogus: De Ontdekking. Vincent van Goghs De Molen 'Le Blute-fin' in de collectie van Museum de Fundatie, Zwolle.
C.A.I. van der Meer, <i>medewerker Museumshop</i>			• (met D.H. Johnson, C.R. Johnson, Jr.), 'Signal processing and analyzing works of art', <i>Proc. SPIE (Applications of Digital Image Processing XXXIII)</i> , vol. 7798, San Diego, 2-4 augustus.
K.W. Nolet, <i>medewerker Museumshop</i>		01-12	
P.G. Peterson, <i>medewerker Museumshop</i>		01-07	• (met D.H. Johnson, M. Geldof and C. Richard Johnson Jr.), 'Do we weave matches imply canvas roll matches?', 38th Annual Meeting of American Institute for Conservation of Historic and Artistic Works, Milwaukee, mei.
N. Princen, <i>medewerker Museumshop</i>		01-09	
S. Thunissen, <i>medewerker Museumshop</i>			
G.E. Viersema, <i>medewerker Museumshop</i>		01-10	
I.N. Visser, <i>medewerker Museumshop</i>		01-07	
C.A.E Woestenburg, <i>medewerker Museumshop</i>			
L. van Zuijlen, <i>medewerker Museumshop</i>		01-07	
A.M. Filarski, <i>medewerker Museumshop</i>	01-03	01-10	
S.R. Strasters, <i>medewerker Museumshop</i>			
Museumwinkel			
S.M. Breemen, <i>medewerker Museumwinkel</i>		01-11	
K.P. Maculewicz-Zareba, <i>medewerker Museumwinkel</i>		01-11	
S.P. Loedeman, <i>medewerker Museumwinkel</i>		01-11	
O.L.A. Hellewegen, <i>medewerker Museumwinkel</i>			
J. Pelupessy, <i>medewerker Museumwinkel</i>		22-11	
E.A. Douque, <i>medewerker Museumwinkel online</i>			
T.A.A. Ooteman, <i>medewerker winkelvoorraad</i>			
Ticketing			
A. Geerlings, <i>medewerker ticketing</i>		01-01	

Publicaties

Nienke Bakker

- (met Leo Jansen en Hans Luijten), 'Van Gogh's Letters: Windows to a Universe', in *The Real Van Gogh: The Artist and his Letters*, Royal Academy of Arts, Londen, 2010.
- 'Wrestling with the figures', in *The Real Van Gogh: The Artist and his Letters*, Royal Academy of Arts, Londen, 2010.
- 'Colour and Japonisme', in *The Real Van Gogh: The Artist and his Letters*, Royal Academy of Arts, Londen, 2010.
- 'Cycles of Nature', in *The Real Van Gogh: The Artist and his Letters*, Royal Academy of Arts, Londen, 2010.

Ella Hendriks

- 'Weave maps and colour schemes', *Tilburg Research Magazine*, volume 7, no.1, Tilburg University, p. 16.
- 'Van Gogh's Fingerprints', *Van Gogh: The adventure of becoming*

Leo Jansen

- 'Een patiënt op papier : bij wijze van inleiding', in: *Dossier Van Gogh: gek of geniaal?*, Het Dolhuys, Haarlem, pp. 9-17.
- (met Erik Fokke en Hans Luijten), 'Een nog onbekende diagnose: de ziekte van Vincent van Gogh', in: *Dossier Van Gogh: gek of geniaal?*, Het Dolhuys, Haarlem, pp. 41-51.
- (met Ella Hendriks en Johanna Salvant), 'A comparative study of Vincent van Gogh's Bedroom series', in: National Gallery technical bulletin symposium postprints 2010.
- (met Nienke Bakker en Hans Luijten), 'Van Gogh's Letters: Windows to a Universe', in *The Real Van Gogh: The Artist and his Letters*, Royal Academy of Arts, Londen 2010.

Marieke Jooren

- 'Alles behalve een club', *Kunstschrift*, nr. 54 (2010) 1, pp. 44-46.

Hans Luijten

- (met Nienke Bakker en Leo Jansen), 'Van Gogh's Letters: Windows to a Universe', in *The Real Van Gogh: The Artist and his Letters*, Londen 2010.
- (met Erik Fokke en Leo Jansen), 'Een nog onbekende diagnose: de ziekte van Vincent van Gogh', in: *Dossier Van Gogh: gek of geniaal?*, Het Dolhuys, Haarlem, pp. 41-51.

Teio Meedendorp

- (met Devi Ormond, M. Geldof et al), 'Interpreting van Gogh's Plein air Painting Technique: Written word versus Painted Image'. For Art Technical Sources Research Postprints for the ICOM-CC ATSR Interim Meeting, 4th International Symposium: Wenen,

23-24 September 2010 ATSR Technology and Interpretation - *Reflecting the artist's Process*.

Devi Ormond

- (met J. Arslanoglu), 'The changing faces of Eva Callimachi Cartagi' AIC conference Los Angeles, mei.
- (met Teio Meedendorp, M. Geldof et al), 'Interpreting van Gogh's *Plein air* Painting Technique: Written word versus Painted Image'. For Art Technical Sources Research Postprints for the ICOM-CC ATSR Interim Meeting, 4th International Symposium: ATSR Technology and Interpretation - Reflecting the artist's Process, Wenen, 23-24 September.
- (met E. Hermens, M. MacDonald et al), 'James McNeill Whistler, fluidity, finish and accident' Glasgow, maart.
- (met R. Marchant), 'Alleviating stress in the framing of panel paintings'. Poster presentatie bij Panel Symposium, Getty Museum, Los Angeles. Online gepubliceerd in 2009-2010.

Fleur Roos Rosa de Carvalho

- 'A painting by Louis Anquetin acquired by the Van Gogh Museum, Amsterdam', *The Burlington Magazine* (December 2010) nummer 1293 – Volume 152.
- 'Vrouw op de Champs-Élysées bij nacht', *Bulletin voor de Vereniging Rembrandt*, 20 (zomer 2010) 2, pp. 29-31.

Chris Stolwijk

- (met Renske Cohen Tervaert), 'Anton Mauve en de kunstmarkt', in: Michiel Plomp and Saskia de Bodt (eds.), exhib.cat., *Anton Mauve*, Teylers Museum, Haarlem, 2009-2010, pp. 135-45.
- 'Theo van Gogh and Paul Gauguin', in: Heather Lemonedes (ed.), exhib.cat., *Paul Gauguin: Paris, 1889*, Cleveland (Museum of Art) & Amsterdam (Van Gogh Museum), 2009-10, pp. 75-86.
- 'Foreword', in: *Visions: Gauguin and his Time, Van Gogh Studies III* (2010), pp. 9-11.
- 'In search for soil: Van Gogh's concepts of landscape', in: Cornelia Homburg (ed.), *Vincent van Gogh: Timeless Country – Modern City*, Rome (Complesso del Vittoriano) 2010-11, pp.
- Chris Stolwijk (ed.), *The adventure of becoming an artist*, Tokyo (National Art Center) 2010-11.
- Entries voor: Ann Dumas, Leo Jansen, Hans Luijten, Nienke Bakker, 'The Real Van Gogh: The Artist and His Letters', tentoonstellingscatalogus, Royal Academy of Arts, Londen 2010.

Renske Suijver

- 'Inspiration and Interpretation. The Influence of Van Gogh's Print Collection on his Art' en twee entries, in: *Van Gogh: The adventure*

of becoming an artist, Tokyo (The National Art Centre)/Fukuoka (Kyushu National Museum)/Nagoya (City Art Museum) 2011, pp. 254-257.

Louis van Tilborgh

- (met Ella Hendriks) 'Dirk Hannema and the rediscovery of a painting by Vincent van Gogh', *The Burlington Magazine*, nr 52, pp. 393-405 (eerder verschenen in het Nederlands als tentoonstellingscatalogus: *De Ontdekking. Vincent van Goghs De Molen 'Le Blute-fin' in de collectie van Museum de Fundatie*), Zwolle
- 'Van Gogh: een Nederlandse reiziger in Frankrijk', in: Rachel Esner en Margriet Schavemaker (eds.), *Overal Vincent: de (inter)nationale identiteiten van Van Gogh*, Amsterdam 2010, pp. 155-69 (waarvan in hetzelfde jaar ook een vertaling is verschenen: 'A Dutch traveler in France', in idem: *Vincent everywhere: Van Gogh's (inter)national identities*, pp. 147-161).

Suzanne Veldink

- 'Be-Marised or bemused! R T Hamilton Bruce and the International Exhibition of 1886', *Journal of the Scottish Society for Art History*, nr. 14 (2009-2010), pp. 51-58.

Marthe de Vet, Marianne Peerenboom, Edith Schreurs

- 'Van Gogh's Letters: Or How to Make the Results of 15 Years of Research Widely Accessible for Various Audiences and How to Involve Them. In J. Trant and D. Bearman (eds). *Museums and the Web 2010: Proceedings*. Archives & Museum Informatics, Toronto, 31 maart.

Roelie Zwikker

- Redactie *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918* (8 oktober 2010 t/m 16 januari 2011).

René van Blerk

- *Vincent en Camille – een Gouden Boekje*, 2010, Amsterdam.
- *Het kleine Van Gogh Museum*, 2010, Antwerpen.

Lezingen

Nienke Bakker

- 'Les lettres de Vincent van Gogh', Alliance Française, Hengelo, 25 januari.
- (met Leo Jansen en Ann Dumas) 'Van Gogh: A Man of Letters', Royal Academy of Arts, Londen, 19 maart.

- ‘The letters of Vincent van Gogh: book and web edition’ (met Peter Boot), Digital Humanities Seminar, Maison Française d’Oxford, 28 april.
- Diverse rondleidingen, colleges en interviews ter gelegenheid van de uitgave ‘Vincent van Gogh – De brieven’, en de tentoonstellingen Van Goghs brieven: De kunstenaar aan het woord (Van Gogh Museum, tot 3 januari en *The Real Van Gogh: The Artist and his Letters* (Londen, The Royal Academy of Arts, 23 januari – 18 april).
- De Rietlanden, Amsterdam, 27 februari.
- ‘Rembrandt, guide de Meijer de Haan et de Vincent van Gogh’, Musée d’Orsay, Parijs, 11 mei.
- ‘Vincent van Gogh, a passionate art collector’, gevolgd door paneldiscussie ‘Artistic Inspiration and Collecting Art in Holland’ georganiseerd door The Netherlands Board of Tourism and conventions en WSJ. magazine, the magazine from The Wall Street Journal, Core:club, New York, 28 september.

Edwin Becker

- Met Prof. David Jackson, ‘Adventures in the Exhibition Trade’ tijdens conferentie ‘Don’t Ask for the Mona Lisa’, University of Leeds, 18 maart.
- ‘Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit’ Stichting Academische Reizen, Van Gogh Museum, Amsterdam, 25 maart.
- Opening tentoonstelling Betsy Akersloot-Berg in Museum Tromp’s Huys, Vlieland, 23 april
- ‘Art Nouveau rond 1900. Kunst als ontsnapping uit het alledaagse’, Vrije Academie, De Nieuwe Kerk, Amsterdam, 12 mei.
- ‘Exhibitions at the Van Gogh Museum’, Master Recerca & Museus, Universiteit van Barcelona, 18 mei.
- N.a.v. de finissage ‘Bjarne Melgaard / Rod Bianco (Super Normal)’ in De Appel, Amsterdam, 5 september.
- ‘Illusie en werkelijkheid’, Vereniging Nederland – Finland, Van Gogh Museum, Amsterdam, 17 oktober.
- Symposium (discussiepanel) ‘Net Echt: de rauwe werkelijkheid’, n.a.v. *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto’s en film 1875-1918*, Van Gogh Museum, Amsterdam, 26 november.

Ann Blokland

- ‘Het museum binnen handbereik: de applicatie Yours, Vincent’, Museum Future conferentie Connect!, Zeist, 12 november.

Suzanne Bogman

- Kunstenaars en Co, workshop over de museumpublicaties in het Van Gogh Museum, 30 maart.
- Deelname aan het panel Small Publishing Departments tijdens de IAMP conferentie (International Association of Museum Publishers) in Washington met een lezing over de totstandkoming van de Van Gogh Brievenuitgave, 6 juni.

Maite van Dijk

- ‘Meester uit Museum Mesdag. Het verhaal achter de collectie van Hendrik Willem Mesdag’, zondaglezing, Van Gogh Museum, Amsterdam, 7 februari.
- Opening expositie ‘Cor Hund - beeldhouwer / schilder’, Galerie

Dick Drent

- Presentatie NAC Tokyo, Japan, september.
- Lezing op ICMS conferentie in Shanghai, China, november.

Willem van Gogh

- Voordracht *Van Gogh en het landschap* ter gelegenheid van de kunstmanifestatie Giro de Picnic 2010, Schouwen-Duiveland, 20 juni.
- Voordracht *Van Gogh and Japan* voor de Rotterdam-Japan Club, Rotterdam, 22 september.

Ella Hendriks

- ‘From caretaker to restorer: the early practice of J. C. Traas (1898-1984) in context’, Symposium Restauratie Geschiedenis, RKD, Den Haag, 18 februari.
- Invited scholar, Faculty of Art History, University of Glasgow, 16 maart. Guest seminar for M.A. students ‘Reading between the lines: Van Gogh’s letters as a source of information on his working practice’. Public lecture ‘New technologies and discoveries in the study of paintings by Vincent van Gogh’.
- Diverse lezingen, rondleidingen, blog en interviews rondom de restauratie van *De slaapkamer*.

Leo Jansen

- ‘Vincent van Gogh: artist and writer’, Art Pursuits, Londen, 30 januari.
- ‘(The making of...) Vincent van Gogh, De Brieven’, stichting De Vrienden van Vincent Van Gogh & Nuenen, 11 februari.
- (met Nienke Bakker en Ann Dumas), ‘Van Gogh: A man of letters’, Royal Academy, Londen, 19 maart.
- (met Hans Luijten), ‘De brieven van Van Gogh’, Nedwerk (alumnivereniging van Utrechtse neerlandici), Utrecht, 27 maart.
- ‘Het Van Gogh Brievenproject’, Bibliotheek Roelof Hartplein, Amsterdam, 27 september.
- (met Teio Meedendorp), ‘Nieuwe wegen voor Van Gogh-onderzoek’, college Universiteit Utrecht, Amsterdam, 20 oktober.

- ‘Questions about Van Gogh’, Symposium SR2A, Amsterdam, 10 november.
- (paneldiscussie), ‘Overall Vincent’, Spui 25, Amsterdam, 23 november.

Hans Luijten

- Diverse lezingen, rondleidingen, colleges en interviews rondom de uitgave *Vincent van Gogh – De brieven*, en de tentoonstellingen *De kunstenaar aan het woord* (Van Gogh Museum, tot 3 januari) en *The real Van Gogh* (Londen, The Royal Academy of Arts, 23 januari – 18 april).

Teio Meedendorp

- ‘I have a draughtsmen’s fist’: Van Gogh’s early years as a toiling artist’, Royal Academy of Arts, Londen, 22 februari.
- Optreden (samen met Renske Suijver) in ‘Schatten van Brabant’ van Omroep Brabant, aflevering over Vincent van Gogh in Nuenen, 20 juni.
- ‘Met Van Gogh op reis’, Stichtse Zomerschool, Doorn, 12 augustus.
- ‘Interpreting Van Gogh’s *plein air* painting practice: written sources versus painted works’, (i.s.m. Devi Ormond, Kathrin Pilz, Muriel Geldof (RCE) en Luc Megens (RCE)), Symposium ICOM, Art Technical Source Research, Wenen, 24 september.
- (met Leo Jansen), ‘Overzicht Van Gogh’, college Universiteit Utrecht, Van Gogh Museum, Amsterdam 20 oktober.
- ‘Herkomstonderzoek naar Van Gogh tekeningen’, voordracht voor Feilchenfeldt symposium, Van Gogh Museum, Amsterdam, 14 november.
- ‘Van Goghs Atelierpraktijk’, Openbare Bibliotheek, Amsterdam, 22 november.

Devi Ormond

- Plenaire bijeenkomst – *Van Goghs atelierpraktijk*: ‘The Painting Techniques of Emile Bernard.’
- ‘The contemporaries examined in outside collections’, QRM Shell nr. 33, 23 maart.
- Bijdrage aan de lezing ‘Interpreting Van Gogh’s *plein air* painting practice: Written sources versus painted Image’ gegeven door Teio Meedendorp, Interim Meeting of the ICOM-CC working group Art Technological Source Research, Vienna, Academy of Fine Arts, 23-24 september.

Kathrin Pilz

- ICN-lunchlezing samen met Muriel Geldof: ‘Translations into colour – Technical examination of Van Gogh’s copies after Millet’, 7 september.
- Bijdrage aan de lezing ‘Interpreting Van Gogh’s *en plein air* painting practice: Written sources versus painted Image’ gegeven door Teio Meedendorp, Interim Meeting of the ICOM-CC working group Art Technological Source Research, Vienna, Academy of Fine Arts, 23-24 september.
- Technical examination of Van Gogh’s copies after Millet’s ‘Les travaux des champs’, QRM Shell nr. 33, 23 maart.
- Technisch onderzoek naar drie ‘Kreupelhout’-schilderijen van Vincent van Gogh, QRM Shell nr. 34, 14 september.

Fleur Roos Rosa de Carvalho

- Gastcollege ‘Andries Bonger en Odilon Redon. De wisselwerking tussen verzamelaar en kunstenaar’ voor de Master Kunst en Markt Vrije Universiteit Amsterdam, 9 april.
- ‘De aanschaf van *Vrouw op de Champs-Élysées bij nacht* van Louis Anquetin’, lezing Openbare Bibliotheek Amsterdam, 8 november.

Axel Rürger

- ‘Letters, London and Van Gogh’, Royal Academy, Londen, 24 maart.
- ‘Medienkompetenz und “Schlafzimmergeheimnisse”’: Vermittlungskonzepte in den Niederlanden’ KUR Symposium, Kulturstiftung der Länder, Franckesche Stiftungen, Halle, 13 oktober.

Jacqueline Rutten

- Gastcollege voor de VU over sponsoring en de samenwerking tussen verschillende kunstdisciplines.

Edith Schreurs

- Gastcollege Vrije Universiteit over Van Gogh Museum 2.0, over musea en sociale media. Aan tweedejaars Bachelor studenten Algemene Cultuurwetenschappen en Kunstgeschiedenis, 18 maart.
- Cursus ICT Methoden en Technieken bij Kunst en Cultuur.

Chris Stolwijk

- ‘Theo van Gogh and Gauguin’, Van Gogh Museum, Amsterdam, 7 maart.
- ‘Redefining European Symbolism’, bijdrage aan expertmeeting, Edinburgh, University of Edinburgh, 1-2 juli.

Louis van Tilborgh

- (met Prof. Dr. Erik Postma, Universiteit van Tilburg), 'De kunst van echtheid', Science Café Tilburg, 19 januari.
- Hoorcollege 'Vincent van Gogh en zijn reputatie', HOVO Nijmegen, Radboud Universiteit Nijmegen, 1 april
- Organisatie en deelname aan Experts Meeting 'Provenance Research Van Gogh', Van Gogh Museum, Amsterdam, 19 november.

Heidi Vandamme

- Presentatie over Van Gogh Museum tijdens persbijeenkomst n.a.v. *Van Gogh: The adventure of becoming an artist*, Tokyo, 18 mei.
- Presentatie 'I Van Gogh (Museum)' t.b.v. de bijeenkomst Zomertreffen van VSA, Logeion en Communicatieforum, Amsterdam, 10 augustus.

Marije Vellekoop

- 'Van Goghs atelierpraktijk, een interdisciplinair onderzoeksproject', college Universiteit van Amsterdam, 23 april.
- 'Het Van Gogh Museum, geschiedenis van een collectie', lezing voor medewerkers Rabobank, Van Gogh Museum, Amsterdam, 15 oktober.

Marthe de Vet, Edith Schreurs, Marianne Peereboom

- Presentatie 'Van Gogh's Letters: Or How to Make the Results of 15 Years of Research Widely Accessible for Various Audiences and How to Involve Them'. *Museums and the Web*, Denver, 13-17 april.

Nevenactiviteiten

Nienke Bakker

- (met Leo Jansen en Hans Luijten), bijdrage als gastconservator aan tentoonstelling *The Real Van Gogh: The Artist and his Letters*, Royal Academy of Arts, Londen, 23 januari - 18 april.

Suzanne Bogman

- Lid van de Commissie van Beheer van het Witsenfonds.

René Boitelle

- Adviseur Sectie Veiligheidszorg, Projectgroep CHV, NMV.
- Medewerking en deelname aan Collectie Hulp Verlenings Dag, Teylers Museum, Haarlem.

Dick Drent

- Lid editorial board ARCA (Association for research into Crime against Art).
- Bestuurslid ICMS (International Committee for Museum Security).
- Bestuurslid sectie Veiligheidszorg en Facility Management van de Nederlandse Museum Vereniging.
- Bestuurslid van de BOAM, (Beveiligings Overleg Amsterdams Musea).
- Betrokken bij de ontwikkeling van de Nieuwe Post HBO opleiding Mens en Security bij de Haagsche Hogeschool in Den Haag.

Willem van Gogh

- Bestuurslid *Nihon No Hanga Amsterdam*

Leo Jansen

- Redactielid *De Negentiende Eeuw*.
- Voorzitter Stichting Willem Witsen.
- Hoofdredacteur *De correspondentie van Willem Witsen*.
- Redacteur *Van Gogh Studies*.
- (met Nienke Bakker en Hans Luijten), bijdrage als gastconservator aan tentoonstelling *The Real Van Gogh: The Artist and his Letters*, Royal Academy of Arts, Londen, 23 januari - 18 april.

Rik van Koetsveld

- Voorzitter stichting Museumnacht, Amsterdam.
- Penningmeester van ICOM-NL.

Cor Krelekamp

- Overleg hoofd Commerciële zaken Amsterdamse Musea.
- Rondetafelconferentie (4 x per jaar) met grote Nederlandse bedrijven.
- Adviescommissie Museum Store Association, USA.

Hans Luijten

- (met Nienke Bakker en Leo Jansen), bijdrage als gastconservator aan de tentoonstelling *The real Van Gogh: The artist and his letters*, Londen, The Royal Academy of Arts, 23 januari - 18 april.
- (met Louis van Tilborgh), deelname aan werkgroep *Van Gogh in Brabant*, een initiatief van vijf Brabantse gemeenten om aandacht aan Van Gogh te schenken.

Teio Meedendorp

- Gastdocent kunstgeschiedenis - Universiteit van Amsterdam:
 - Begeleiding excursie eerstejaars studenten, Parijs 1-4 juni.
 - Cursus museumpracticum Visuele Analyse, november - december (3 uur per week).

Devi Ormond

- Medewerking en deelname aan Collectie Hulp Verlenings Dag, Teylers Museum, Haarlem.

Fleur Roos Rosa de Carvalho

- Gastcollege ‘Andries Bonger en Odilon Redon. De wisselwerking tussen verzamelaar en kunstenaar’ voor de Master Kunst en Markt Vrije Universiteit Amsterdam, 9 april.
- Lid denktank jongHolland.

Axel Rüger

- Lid Raad van Advies De Nieuwe Kerk, Amsterdam.
- Lid wetenschappelijke adviesraad Anton Herzog Ullrich Museum Braunschweig, Duitsland.
- Bestuurslid Stichting Praemium Erasmianum, Amsterdam.
- Lid Selectiecomité TEFAF Showcase.
- Bestuurslid Kunsten '92, Amsterdam.
- Lid Stuurgroep Apeldoorn Conference, The European Fine Art Fair, Maastricht.

Chris Stolwijk

- Hoofdredacteur *Van Gogh Studies*.
- Lid algemeen bestuur Onderzoekschool Kunstgeschiedenis.
- Lid werkgroep *Van Gogh: The adventure of becoming an artist*, Tokyo (The National Art Center), Fukuoka (Kyushu National Museum) en Nagoya (Nagoya City Art Museum).
- *Vincent van Gogh. Timeless Country – Modern City*, Rome (Compleso Monumentale del Vittoriano) Lid van werkgroep. Inhoudelijk mede-ontwikkelen en adviseren van concept. Schrijven van essay.
- *Anton Mauve: 1838-1888*, Haarlem (Teylers Museum) en Laren (Singer Museum). Lid van werkgroep. Inhoudelijk mede-ontwikkelen en adviseren van concept. Schrijven van essay.
- Organisatie (samen met Dr. Rachel Esner) *The Van Gogh Museum Visiting Fellow in the History of 19th-century Art*, Prof. Dr. Gabriel Weisberg (Professor of Art History, University of Minnesota), mei.
- Organisatie (samen met Prof. Richard Thomson) *Redefining European Symbolism*, Amsterdam, Van Gogh Museum, 26 november.
- Hanna Klaarenbeek, *Dutch female artists in 19th-century*, promotor: Prof.dr. R.E.O. Ekkart, Utrecht University, co-promotor.
- Renske Cohen Tervaert, *The art market 1850-1900*, promotor: Prof.dr. M.R. Prak, Utrecht University, co-promotor.
- Mark van Staaldunin, *Content-based Paper Retrieval. Towards Reconstruction of Art History*, Delft [PhD. Diss. Technical University of Delft], promotor: Prof.dr.ir. J. Biermond, co-promotor: Dr.ir. J.C.A. van der Lubbe, 7 oktober.

Louis van Tilborgh

- Gastconservator voor de tentoonstelling *Becoming Van Gogh*, Denver Art Museum, eind 2012, samen met Timothy J. Standing, Gates Foundation Curator of Painting & Sculpture.
- (met Hans Luijten), deelname aan werkgroep *Van Gogh in Brabant*, een initiatief van vijf Brabantse gemeenten om aandacht aan Van Gogh te schenken.
- Lid van redactie *Simiolus: Netherlands quarterly for the history of art*.
- Incidenteel adviseur aan de Mondriaan Stichting over aanvragen tot steun van museale aankopen.

Heidi Vandamme

- Bestuurslid Museum Plus Bus
- Lid van het ‘Communicating The Museum ‘11’-comité’.

Marthe de Vet

- Programme Committee Museums and the Web, Denver 2010, Philadelphia 2011.

Suzanne Veldink

- Promovenda University of Edinburgh.

Roelie Zwikker

- Bijdrage aan documentaire ‘Dordrecht verzamelt’, verschenen ter gelegenheid van de heropening van het Dordrechts Museum.
- Advies en ondersteuning bij de tentoonstelling *Dossier van Gogh. Gek of geniaal?*, Het Dolhuys, Haarlem, 25 augustus 2010 t/m 27 februari 2011.

Bruiklenen

Langdurige bruiklenen door het Van Gogh Museum

- Gemeentemuseum Den Haag, 's Gravenhage, 15.07.2000-15.07.2011, Carel Adolph Lion Cachet, *Ezel*, V 97M/1994
- National Gallery, London, 15.11.2008-04.01.2010, Vincent van Gogh, *Bos met hakhout*, S 66V/1962
- Joods Historisch Museum, Amsterdam, 01.10.2009-01.10.2012, Meijer de Haan, *Man met ringbaard*, S 315V/1994
- National Gallery, London, 01.06.2010-01.06.2011, Vincent van Gogh, *Portret van Léonie Rose Charbuy-Davy*, S 165V/1962

Langdurige bruiklenen aan het Van Gogh Museum, geëxposeerd in 2010

- Émile Bernard, *Landschap te Pont-Aven*, S 0269B/2006. Particuliere collectie.
- Pierre Bonnard, *Fruitmand met sinaasappelen en kaki's*, S 0285B/2010. Particuliere collectie.
- Pierre Bonnard, *Sardines*, S 86B/2010. Particuliere collectie.
- Johannes Bosboom, *Kalkoven bij de steengroeve van Chaudfontaine*, D 54B/2002. Particuliere collectie.
- Gustave Caillebotte, *Stilleven met oesters*, S 88B/2010. Particuliere collectie.
- Paul Cézanne, *De berg Sainte-Victoire*, S 37B/2001. Stedelijk Museum, Amsterdam.
- Gustave Courbet, *Landschap met rotsen en waterval*, S 9B/1999. Rijksmuseum, Amsterdam.
- Charles-François Daubigny, *Strand bij eb*, S 106B/1991. Rijksmuseum, Amsterdam.
- Charles-François Daubigny, *Oktober*, S 0183B/1999. Rijksmuseum, Amsterdam.
- Edgar Degas, *De tobbe*, V 0148B/1996. Stedelijk Museum, Amsterdam.
- André Derain, *Sneeuwlandschap bij Chatou*, S 0290B/2010. Particuliere collectie.
- James Ensor, *Japonaiserie*, S 0273B/2010. Particuliere collectie.
- Vincent van Gogh, *Vaas met korenbloemen en klaprozen*, S 0518B/2008. Triton Foundation.
- Vincent van Gogh, *Gras en vlinders*, S 0278B/2010. Particuliere collectie.
- Vincent van Gogh, *La berceuse (Portret van Madame Roulin)*, S 0168B/1997. Stedelijk Museum, Amsterdam.
- Anton Mauve, *Houthakkers*, S 0138B/1996. Stedelijk Museum, Amsterdam.
- Hendrik Willem Mesdag, *Schetsboek*, D 0211B/1993. Instituut Collectie Nederland, Amsterdam.
- Hendrik Willem Mesdag, *Schetsboek*, D 0215B/1993. Instituut Collectie Nederland, Amsterdam.
- Jean-François Millet, *De rand van het gehucht Gruchy*, S 015B/2008. Museum of Fine Arts, Boston.
- Jean-François Millet, *De waterdraagster*, S 0093B/1991. Rijksmuseum, Amsterdam.
- Jean-François Millet, *Jonge herderin*, D 0227B/1999. Triton Foundation.
- Edouard Manet, *De wandelaar*, S 0287B/2010. Particuliere collectie.
- Claude Monet, *Palmboom in Bordighera*, S 0276B/2010. Particuliere collectie.
- Claude Monet, *Vissersboten in Honfleur*, S 0274B/2010. Particuliere collectie.
- Claude Monet, *Bollenvelden en windmolens bij Rijnsburg*, S 0040B/1991. Instituut Collectie Nederland, Amsterdam.
- Claude Monet, *Gezicht op Cap Martin*, S 0275B/2010. Particuliere collectie.
- Claude Monet, *La Corniche bij Monaco*, S 0190B/1999. Rijksmuseum, Amsterdam.
- Claude Monet, *De Japane brug*, S 0284B/2010. Particuliere collectie.
- Pablo Picasso, *Portret van Olga*, S 0281B/2010. Particuliere collectie.
- Pablo Picasso, *Kindermeisjes en spelende kinderen in het park*, S 0133B/1995. Particuliere collectie.
- Camille Pissarro, *De Tuilerieën en het Pavillon de Flore*, S 0289B/2010. Particuliere collectie.
- Pierre-Auguste Renoir, *Jonge vrouw zitten in een tuin*, S 0271B/2010. Particuliere collectie.
- Auguste Rodin, *Le bourgeois à la clé (Jean d'Aire)*, V 0150B/1996. Stedelijk Museum, Amsterdam.
- Georges Seurat, *Lente op La Grande Jatte*, S 0277B/2010. Particuliere collectie.
- Alfred Sisley, *Het dorp Les Sablons*, S 0516B/2008. Door bemiddeling van Ten Haaf Projects, Amsterdam.
- Jan Sluijters, *Portret van Salomon Beffie*, S 0068B/1991. Instituut Collectie Nederland, Amsterdam.
- Alfred Stevens, *Een meisje voor de spiegel*, S 0069B/1991. Instituut Collectie Nederland, Amsterdam.
- Henri de Toulouse-Lautrec, *Vrouw zittend in een tuin*, S 0291B/2010. The National Gallery, Londen.
- Hendrik Johannes Weissenbruch, *Landschap met molens: temps de pluie*, D 0007B/1986. Instituut Collectie Nederland, Amsterdam.
- Henri Wezelaar, *Kop van Ir. V.W. van Gogh*, V 0051B/1978. Instituut Collectie Nederland, Amsterdam.
- James McNeill Whistler, *Effie Deans (uit Walter Scotts roman "Heart of Midlothian")*: *Compositie in geel en grijs*, S 1092B/1999. Rijksmuseum, Amsterdam.
- Diverse kunstenaars, *Album Amicorum van Dina Hijmans-Wertheim*, a0102A/2009. Uit het bezit van de familie Wertheim.

Bruiklenen aan tentoonstellingen

Albertina, Wenen

Painting Light: The Hidden Techniques of the Impressionists
10.09.2009 -14.02.2010

- Vincent van Gogh, *Impasse des Deux Frères*, S 14V/1962
- Replica van de rode lakdoos van Vincent van Gogh, VGD 298VGDOC
- Perspectief frame + poten, TI 140TI/2009

Singer Laren, Laren

Anton Mauve (1838-1888) 11.09.2009-18.01.2010

- Anton Mauve, *Bleekveld*, D 779M/1980
- Anton Mauve, *Heide bij Laren*, D 1046S/1996
- Anton Mauve, *Studie van een kudde schapen*, D 673V/1962
- Anton Mauve, *Vrouw die vlas kneust*, HWM 212
- Anton Mauve, *Visverkoping*, HWM 211, Wallraf-Richartz-Museum, Keulen
- Vincent van Gogh, *De schoenen. Een schilderij te gast*
18.09.2009-31.01.2010
- Vincent van Gogh, *Schoenen*, S 11V/1962, Villa Manin, Passariano
The Age of Courbet and Monet. The spread of Realism and of Impressionism in Central and Eastern Europe 26.09.2009-07.03.2010
- Vincent van Gogh, *Oever van de Seine*, S 77V/1962
- Jean Baptiste Camille Corot, *Een pad in het bos van St-Cloud*, HWM 69
- Jacobus Hendricus Maris, *Molen*, HWM 190
- Anton Mauve, *Huiswaarts*, HWM 208
- Jean Desire Gustave Courbet, *Portret van Hippolyte*, HWM 78
- Hendrik Willem Mesdag, *Studie voor het Panorama van Scheveningen*, HWM 227
- Charles-François Daubigny, *Ondergaande zon bij Villerville*, HWM 89
- Paul Joseph Constantin Gabriël, *In Groenendaal (bij Brussel)*, HWM 132
- Claude Monet, *Kustlandschap*, S 461S/1996
- Jean Desire Gustave Courbet, *Gezicht op de Middellandse Zee bij Maguelonne*, S 455V/1996

Cleveland Museum of Art, Cleveland, Ohio

Paul Gauguin: Paris 1889 04.10.2009-18.01.2010

- Émile Bernard, *Laan in Bretagne*, D646V/1962
- Émile Bernard, *De wasvrouwen*, P 1373V/2000
- Émile Bernard, *Terugkeer van het bedevaartsfeest / Bretons in een boot (Bretonneries, 2)*, P 484M/1984
- Paul Gauguin, *Volpini suite: Tragedies van de zee*, P 2438V/2004

- Paul Gauguin, *Studie van dansende Bretonse meisjes: 'Ronde Breton'*, D 663V/1963
- Paul Gauguin, *Spinnend Bretons meisje*, S 513S/2006
- Paul Gauguin, *Kop van vrouw uit Martinique*, D 664V/1962
- Paul Gauguin, *Studie voor 'In de hitte (varkens)'*, D 682V/1962
- Vincent van Gogh, *Sorrow*, P 2V/1962
- Charles Laval, *Landschap op Martinique*, S 378V/1982
- Émile Bernard, *De wandeling*, P 2359S/2003
- Onbekend, Watelet, Catalogue de l'Exposition de Peintures du Groupe Impressionniste et Synthétiste, Faite dans le Locale de M. Volpini, BVG 2968
- Brief van Paul Gauguin aan Vincent van Gogh, B 856V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Willemien van Gogh (met 2 briefschetsen), B 709V/1962
- Utagawa Kuniyoshi, *Het offer van Yojibei*, N 436V/1962
- Utagawa Kuniyoshi, *Het offer van Yojibei*, N 437V/1962
- Utagawa Kuniyoshi, *Het offer van Yojibei*, N 438V/1962
- Utagawa Kuniyoshi, *L'Exposition de Paris, 1889*, vol. I en II, BVG 4878I-II
- Utagawa Kuniyoshi, *L'Exposition chez soi 1889*, Vol. I. Paris (1889), DEP192-IBVG
- Paul Gauguin, Volpini-reeks, P 2437a-kV/2004

Joods Historisch Museum, Amsterdam

Meijer de Haan. De verborgen meester 11.10.2009-24.01.2010

- Meijer de Haan, *Stillevan met profiel van Mimi*, S 510S/2005
- Meijer de Haan, *Portret van Theo van Gogh*, D 666V/1962
- Jozef Jacob Isaäcson, *Portret van Meijer de Haan*, D 768V/1962
- Meijer de Haan, *Man met ringbaard*, S 315V/1994
- Brief van Meijer de Haan, Jozef Jacob Isaäcson aan Theo van Gogh, B1039V/1962
- Brief van Meijer de Haan, Johanna Gezina Bonger aan Jo van Gogh-Bonger, B 1043V/1962
- Brief van Meijer de Haan, Johanna Gezina Bonger aan Jo van Gogh-Bonger, B 1321V/1962
- Brief van Meijer de Haan aan Theo van Gogh, B 1042aV/1962

Von der Heydt-Museum, Wuppertal

Claude Monet 11.10.2009-28.02.2010

- Claude Monet, *Bollenvelden en windmolens bij Rijnsburg*, S 40B/1991

Gemeentemuseum Den Haag, 's Gravenhage

Cézanne - Picasso - Mondriaan. In nieuw perspectief
17.10.2009-24.01.2010

- Paul Cézanne, *De berg Sainte-Victoire*, S 237B/2001

Sieboldhuis, Leiden

Japan Tattoo, de tatoeage in de Japanse prentkunst
18.12.2009-31.01.2010

- Toyohara Kunichika, *De paladijnen van het donjon*, N 379V/2009
- Onbekend, *Portretten van drie getatoeëerde vrouwen*, N 27V/1962

Stichting Grote of Onze Lieve Vrouwe Kerk, Breda

Woord & wapen, in dienst van de Nassaus 15.01.2010-15.04.2010

- Vincent van Gogh, *Portret van Vincent van Gogh, grootvader van de kunstenaar*, D 1040V/1994

Royal Academy of Arts, London

The real Van Gogh: the artist and his letters 23.01.2010-18.04.2010

- Vincent van Gogh, *Het gele huis ('De straat')*, S 32V/1962
- Vincent van Gogh, *Stilleven met bijbel*, S 8V/1962
- Vincent van Gogh, *De zaaier*, S 29V/1962
- Vincent van Gogh, *Korenveld met maaier*, S 49V/1962
- Vincent van Gogh, *De stoel van Gauguin*, S 48V/1962
- Vincent van Gogh, *Zelfportret als schilder*, S 22V/1962
- Vincent van Gogh, *De opwekking van Lazarus* (naar Rembrandt), S 169V/1962
- Vincent van Gogh, *De zouaaf*, S 67V/1962
- Vincent van Gogh, *Korenaren*, S 88V/1962
- Vincent van Gogh, *Veld met bloemen bij Arles*, S 37V/1962
- Vincent van Gogh, *Avond (naar Millet)*, S 174V/1962
- Vincent van Gogh, *Kop van een vrouw*, S 6V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 2 briefschetsen), B 244V/1962
- Vincent van Gogh, *Vijf mannen en een kind in de sneeuw*, D 318V/1970
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 6 briefschetsen), B 353V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 359bV/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Antoine Furnée (met 4 briefschetsen), B 382V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 400V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 408V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 437V/1962
- Vincent van Gogh, *Populierenlaan*, D 314V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 2 briefschetsen), B 517V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 2 briefschetsen), B 527V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 549V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 553V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 604V/1968
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 2 briefschetsen), B 605V/1968
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 641V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 644V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 687V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Paul Gauguin (met 3 briefschetsen), B 691V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 2 briefschetsen), B 699bV/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 2 briefschetsen), B 699cV/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Willemien van Gogh (met 2 briefschetsen), B 722V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 3 briefschetsen), B 245V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 2 briefschetsen), B 435V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh en Jo van Gogh-Bonger (met 3 briefschetsen), B 694V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh, B 700V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 532bV/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Anthon van Rappard, B 8389cV/2006
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 schets), B 242bV/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 242cV/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 681aV/1962
- Vincent van Gogh, *Portret van Dr Gachet*, P 472V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 41V/1962
- Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh, B 699aV/1962
- William Bazett Murray, *Groenteteelt - een winterse reis naar Covent Garden*, T 117V/1962

- Jean-François Millet, Jacques Adrien Lavieille, *Het eind van de dag* (naar J.-F. Millet), T 138aV/1962
 - Celestin-Francois Nanteuil-Leboeuf, Eugène Delacroix, *Pieta* (naar Delacroix), T 622V/1962
 - Brief van Vincent van Gogh aan Anthon van Rappard (met 1 briefschets), B 8369bV/2006
 - Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met briefschetsen), B 170aV/1962
 - Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 243cV/1962
 - Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 2 briefschetsen), B 596aV/1962
 - Brief van Theo van Gogh aan Vincent van Gogh, B 768V/1962
 - Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (met 1 briefschets), B 520aV/1962
 - Brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh, B 520bV/1962
 - Brief van Paul Gauguin aan Vincent van Gogh (met 1 briefschets), B 844V/1962
 - Jean-François Millet, Jacques Adrien Lavieille, *La veillée* (naar J.-F. Millet), T 138bV/1962
 - Vincent van Gogh, *Vaas met korenbloemen en klapprozen*, S 518B/2008
 - Vincent van Gogh, *Korenveld*, S 176B/1999
- Joods Historisch Museum, Amsterdam
- Joods Mecenaat* 14.02.2010-16.05.2010
- Johannes Carolus Bernardus Sluijters, *Portret van Salomon Beffie*, S 68B/1991
 - Charles-François Daubigny, *Zeegezicht*, S 105B/1991
 - Charles-François Daubigny, *Landschap*, S 82B/1991
 - Jean Baptiste Camille Corot, *Landschap met knotwilgen*, S 76B/1991
 - Ignace Henri Jean Theodore Fantin-Latour, *Stilleven met bloemen*, S 89B/1991
- Museum de Fundatie, Heino / Wijhe
- Presentatie n.a.v. het schilderij 'Gezicht op Moulin de la Galette'* 17.02.2010-07.04.2010
- Vincent van Gogh, *Vaas met tuingladiolen en Chinese asters*, S 144V/1962
 - Arnold Hendrik Koning, *Windmolen op Montmartre*, S 240V/1962
- Musée d'Orsay, Paris
- Crime et châtement* 15.03.2010-27.06.2010
- Alexandre Cabanel, *Adam en Eva verdreven uit het Paradijs*, S 443M/1994
- Musée d'Orsay, Paris
- Meijer de Haan* 15.03.2010-20.06.2010
- Meijer de Haan, *Portret van Theo van Gogh*, D 666V/1962
 - Meijer de Haan, *Stilleven met profiel van Mimi*, S 510S/2005
 - Meijer de Haan, *Man met ringbaard*, S 315V/1994
- Museum of Fine Arts Boston, Boston
- Visiting Masterpieces: Vincent van Gogh's The Sower* 01.05.2010-06.08.2010
- Vincent van Gogh, *De zaaier*, S 29V/1962
- Musée des Beaux-Arts de Quimper, Quimper
- Meijer de Haan, le maître caché* 08.07.2010-11.10.2010
- Meijer de Haan, *Man met ringbaard*, S 315V/1994
 - Meijer de Haan, *Stilleven met profiel van Mimi*, S 510S/2005
- Musée Fabre, Montpellier
- Alexandre Cabanel (1823-1889) : la tradition du beau* 10.07.2010-02.01.2011
- Alexandre Cabanel, *Adam en Eva verdreven uit het Paradijs*, S 443M/1994
- National Gallery of Scotland, Edinburgh
- Impressionist gardens* 31.07.2010-17.10.2010
- Vincent van Gogh, *Kreupelhout*, S 51V/1962
- Museum Boijmans van Beuningen, Rotterdam
- Kees van Dongen: Hoe ik er kwam - fauvisme, exotisme, épatisme* 18.09.2010-23.01.2011
- Kees van Dongen, *Portret van Guus Preitinger, de vrouw van de kunstenaar*, S 493S/1999
- Teylers Museum, Haarlem
- Mythen van het atelier* 18.09.2010-09.01.2011
- Vincent van Gogh, *Venustorso*, S 56V/1962
 - Vincent van Gogh, *Venustorso*, S 89V/1962
 - Jan Toorop, *Zelfportret in het atelier*, S 388M/1989
- Tate Modern, London
- Paul Gauguin: Maker of Myth* 30.09.2010-16.01.2011
- Paul Gauguin, *Spinnend Bretons meisje*, S 513S/2006
 - Paul Gauguin, *Studie voor 'In de hitte (varkens)'*, D 682V/1962
 - Visitekaartje van Paul Gauguin aan Georges-Albert Aurier, B 1479V/1972

The National Art Center, Tokyo, Kyushu National Museum, Fukuoka and Nagoya City Art Museum, Nagoya

Van Gogh: The adventure of becoming an artist

01.10.2010-20.12.2010 (Tokyo),

01.01.2011-13.02.2011 (Fukuoka)

22.02.2011-10.04.2011 (Nagoya)

- Vincent van Gogh, *Kweeperen, citroenen, peren en druiven*, S 23V/1962
- Vincent van Gogh, *Irissen*, S 50V/1962
- Vincent van Gogh, *Zelfportret met vilthoed*, S 16V/1962
- Vincent van Gogh, *In het café: Agostina Segatori in Le Tambourin*, S 17V/1962
- Vincent van Gogh, *De zaaier*, S 29V/1962
- Vincent van Gogh, *Geknielde spierman*, S 102V/1962
- Vincent van Gogh, *Een op zijn rug liggende krab*, S 124V/1962
- Vincent van Gogh, *Mand met aardappels*, S 153V/1962
- Vincent van Gogh, *Korenveld met patrijs*, S 197V/1962
- Vincent van Gogh, *Oever van de Seine*, S 77V/1962
- Vincent van Gogh, *Zelfportret*, S 65V/1962
- Vincent van Gogh, *Korenaren*, S 88V/1962
- Vincent van Gogh, *De schovenbinder (naar Millet)*, S 173V/1962
- Vincent van Gogh, *De boerin die vlas kneust (naar Millet)*, S 43V/1962
- Vincent van Gogh, *Populierenlaan in de herfst*, S 141M/1977
- Vincent van Gogh, *De slaapkamer*, S 47V/1962
- Vincent van Gogh, *De stoel van Gauguin*, S 48V/1962
- Jean-François Millet, *Vissersvrouw*, HWM 264
- Pierre Etienne Theodore Rousseau, *Het afdalen van de kudde in het hooggebergte van de Jura (schets)*, HWM 287
- Anton Mauve, *Bij Vries*, HWM 214
- Willem Roelofs, *Plassen bij Kortenhoeft*, HWM 281
- Paul Signac, *Spoorwegknooppunt bij Bois-Colombes*, S 381M/1986
- Henri de Toulouse-Lautrec, *Een jonge vrouw aan tafel, 'Poudre de riz'*, S 274V/1962
- Anthon Gerhard Alexander van Rappard, *Wever*, S 487V/1997
- Gustave Caillebotte, *Uitzicht vanaf een balkon*, S 508S/2003
- Theodule Augustin Ribot, *Stilleven met eieren*, S 463S/1997
- Ernest Quost, *Veld met stokrozen*, S 457V/1996
- Jean Desire Gustave Courbet, *Gezicht op de Middellandse Zee bij Maguelonne*, S 455V/1996
- Jean-François Raffaëlli, *De veteranen*, S 415M/1990
- Charles-François Daubigny, *Aprilmaan. 'La lune rousse'*, HWM 83
- Théophile Emile Achille de Bock, *Riviergezicht*, S 495M/1992
- Vincent van Gogh, *Bierpullen*, S 96V/1962
- Vincent van Gogh, *Het venster bij Bataille*, D 350V/1962
- Vincent van Gogh, *Park met vijver voor het Gele Huis*, D 193V/1962
- Vincent van Gogh, *Veld met huizen*, D 345V/1962
- Vincent van Gogh, *Distels langs een weg*, D 422V/1962
- Vincent van Gogh, *Bomen in de tuin van de inrichting*, D 223V/1962
- Vincent van Gogh, *Landschap met huizen en vrouw met schop*, D 219V/1962
- Vincent van Gogh, *Oude man met stok*, D 437V/1962
- Vincent van Gogh, *Kop van visser met ringbaard en zuidwester*, D 70V/1962
- Vincent van Gogh, *Mastbomen in het ven*, D 105V/1962
- Vincent van Gogh, *Oude man met stok*, P 4V/1962
- Vincent van Gogh, *Portret van Dr Gachet*, P 469V/1962
- Vincent van Gogh, *Spitter*, D 444V/1962
- Onbekend, *Een nieuwe prent met kinderspelletjes*, N 30V/1962
- Utagawa Hiroshige, *Okazaki: De brug over de rivier Yahagi*, N 69V/1962
- Utagawa Hiroshige, *Miya: Het station Atsuta, de opstapgade voor de 'zeven-mijl-oversteek'*, N 70V/1962
- Utagawa Kunisada, N 230V/1962
- Toyohara Kunichika, *Veerboot op de Sumida rivier bij avond*, N 365V/1962
- Utagawa Kuniyoshi, *Een rivier oversteken (onderdeel van het triptiek 'De Ide Kristal rivier in de provincie Yamashiro')*, N 433V/1962
- John Proctor, *Schetsen van boeren en pachters*, T 14V/1962
- Mathew White Ridley, *Mijnwerkers houwen steenkool*, T 122V/1962
- William Small, *Koppen van het volk naar het leven getekend; 'De Britse vandaal'*, T 132V/1962
- Alfred Edward Emslie, Eugene Froment, *Aan het werk in een wolfabriek*, T 150V/1962
- Henry Woods, Horace Harral, *De terugkeer van de vrijwilliger*, T 258V/1962
- Joseph Nash, *Werken in een kolenmijn, 1*, T 261V/1962
- Edwin Edwards, *Facsimile van een ets van Edwin Edwards*, T 634V/1962
- William Heysman Overend, *Het afwerken van de Gotthard tunnel: de ontmoeting van werklui van de kant van Airolo en van Göschenen, in het midden van de tunnel, zondagochtend*, T 666V/1962
- Jean-François Millet, Jacques Adrien Lavieille, *Les travaux des champs*, T 1002V/1962
- Jean-François Millet, Jacques Adrien Lavieille, *Les travaux des champs*, T 1003V/1962
- Onbekend, *Gipsmodel van 'Geknielde spierman'*, V 76M/1992
- Charles Blanc, BVG 4872/2005
- Armand Cassagne, *Traité de l'aquarelle*, BVG 1524/2010
- Jean François Gigoux, *Causeries sur les artistes de mon temps*, BVG 1422/2010
- Jean-François Millet, P2478S/2006
- Charles Bargue, *Cours de dessin: De dochter van Jacob Meyer*, BVG 8348/2010

- Charles Blanc, *Les artistes de mon temps*, BVG 2410/2010
- Charles Blanc, *Grammaire des arts du dessin : architecture, sculpture, peinture*, BVG 1429/2010
- Charles Blanc, *Perspectief frame + poten*, TI 140TI/2009
- Vincent van Gogh, *Vaas met korenbloemen en klaprozen*, S 518B/2008
- Brief van Antonius Cornelis Augustinus Kerssemakers aan Johan Briedé (met 2 briefschetsen), B 1423V/1974
- Arnold Hendrik Koning, *Visser aan de oever van een plas*, D 1105S/2001
- Vincent van Gogh, *De dochter van Jacob Meyer (naar Bargue naar Holbein)*, D 1125S/2005
- Vincent van Gogh, *Studies van een zittend meisje, spierman en Venus*, D 12V/1962r
- Vincent van Gogh, *Zittend meisje en Venus*, D 12V/1962v
- Vincent van Gogh, *Landschap met hut*, D 166V/1962r
- Vincent van Gogh, *Laan in een park*, D 166V/1962v
- Vincent van Gogh, *Ommuring van het korenveld bij de inrichting*, D 434V/1962r
- Vincent van Gogh, *Studies van spitters*, D 434V/1962v

Museum Folkwang, Essen

Bilder einer Metropole. Die Impressionisten in Paris
02.10.2010-30.01.2011

- Paul Gauguin, *Parijs in de winter*, S 223V/1962
- Vincent van Gogh, *Montmartre: molens en moestuinen*, S 15V/1962

Complesso del Vittoriano, Roma

Vincent van Gogh: timeless country - modern city
08.10.2010-06.02.2011

- Vincent van Gogh, *Montmartre: achter de Moulin de la Galette*, S 18V/1962
- Vincent van Gogh, *Boerderij*, S 108V/1962
- Vincent van Gogh, *Garenspoelende man*, D 387V/1977
- Vincent van Gogh, *Aardappelrooiende boerin*, D 111V/1962
- Vincent van Gogh, *Opslagterrein van de spoorwegen*, D 347V/1962
- Vincent van Gogh, *Kop van een oude Arlésienne*, S 145V/1962
- Vincent van Gogh, *Slootje*, d366V/1962
- Vincent van Gogh, *Weg langs de verdedigingswerken*, D 355V/1962
- Vincent van Gogh, *Zelfportret met pijp en strohoed*, S 163V/1962
- Vincent van Gogh, *Turfschuit*, TI 152TI/2010
- Vincent van Gogh, *Maaier*, D 173V/1962r
- Vincent van Gogh, *Korenschelven en een molen*, D 173V/1962v
- Vincent van Gogh, *Doodlopende weg met huizen*, D 220V/1962r
- Vincent van Gogh, *Doodlopende weg met huizen*, D 220V/1962v

Schirn Kunsthalle, Frankfurt am Main

Courbet - A dream of modern art 15.10.2010-30.01.2011

- Jean Desire Gustave Courbet, *Stilleven met appels*, S 79B/1991

Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Brussel, Brussel

Orientalisme in Europa: van Delacroix tot Kandinsky
15.10.2010-09.01.2011

- Jean Leon Gerome, *Golgotha ('Consumatum est')*, S 453S/1995

Castel Sismondo, Rimini

Paris. The Marvellous Years. Impressionism versus Salon
23.10.2010-27.03.2011

- Jean-Baptiste Armand Guillaumin, *Zelfportret met palet*, S 228V/1962
- Camille Pissarro, *Stilleven met pioenrozen en boerenjasmijn*, S 502S/2000

Museo Thyssen-Bornemisza, Madrid

Impressionist gardens 16.11.2010-13.02.2011

- Vincent van Gogh, *Kreupelhout*, S 51V/1962

Gerestaureerde werken

Schilderijen

Van Gogh Museum

- Vincent van Gogh, *De slaapkamer*, S 0047, v/1962 F 0482
- Louis Anquetin, *La Dame au Carrick*, S 519 [nieuwe lijst, verbetering inlijsting]
- William Maris, *The Calves*, HWM 201
- Anthon van Rappard, *Oude vrouw*, S 353
- George Hendrik Breitner, *Sentry*, HWM 55
- Conservering van twee werken in langdurige bruikleen

Mesdag Collectie

- David Adolph Constant Artz, *Slapend meisje*, HWM 10 [afname oppervlaktevuil, vernisafname]
- David Adolph Constant Artz, *Op de uitkijk*, HWM 11 [afname oppervlaktevuil, vernisafname]
- David Adolph Constant Artz, *Bénédicté*, HWM 13 [consolidatie, afname oppervlaktevuil, opnieuw vernissen, retoucheren, door M. Leeuwenstein]
- Hippolyte Boulenger, *In de Ardennen*, HWM 51 [consolidatie, randdoublering, vernisafname, opnieuw vernissen, retoucheren, door M. Leeuwenstein]

- Emile Breton, *De kraaien*, HWM 57 [afname oppervlaktevul, vernisafname, opnieuw vernissen]
- Charles-François Daubigny, *Kéridy*, HWM 92 [afname oppervlaktevul, vernisafname, opnieuw vernissen, retoucheren]
- Marinus van der Maarel, *Zomeravond*, HWM 173 [consolidatie, afname oppervlaktevul, lokaal vernissen, retoucheren, door M. Leeuwestein]
- Willem Maris, *De melkbocht*, HWM 202 [consolidatie, opnieuw vernissen, door M. Leeuwestein]
- Anton Mauve, *Visverkoop*, HWM 211 [vernisafname, opnieuw vernissen, retoucheren, door M. Leeuwestein]
- Anton Mauve, *Koe*, HWM 213 [vernisafname, opnieuw vernissen]
- Anton Mauve, *In Scheveningen*, HWM 216 [vernisafname, opnieuw vernissen]
- Hendrik Willem Mesdag, *Breeuwen*, HWM 222 [vernisafname, opnieuw vernissen]
- Hendrik Willem Mesdag, *De aanleg van de nieuwe haven van Enkhuizen*, HWM 228 [consolidatie, vernisafname, opnieuw vernissen, retoucheren, door M. Leeuwestein]
- Taco Mesdag, *Heide bij Vries*, HWM 252 [consolidatie, vernisafname, opnieuw vernissen, retoucheren, door M. Leeuwestein]
- Jean-François Millet, *Stilleven*, HWM 265 [vernisafname, opnieuw vernissen, retoucheren]
- Willem Roelofs, *Plassen bij Kortenhoeve*, HWM 281 [vernisafname, opnieuw vernissen, retoucheren]
- Willem Roelofs, *Bij de boerderij*, Noorden, HWM 283 [vernisafname, opnieuw vernissen]
- Johannes Anthonie Balthasar Stroebel, *Koor van de Onze Lieve Vrouwe kerk, Breda*, HWM 311 [consolidatie, afname oppervlaktevul, opnieuw vernissen, retoucheren, door M. Leeuwestein]
- Alfred Jacques Verwee, *Op het strand*, HWM 326 [afname oppervlaktevul, vernisafname, opnieuw vernissen]

Lijsten

Uitgevoerd door Renée Velsink

Van Gogh Museum

- Louis Anquetin, S 519
- Théodule Augustin Ribot, S 463

De Mesdag Collectie

- Willem Roelofs, HWM 281
- Charles-François Daubigny, HWM 83
- Anton Mauve, HWM 211
- George Hendrik Breitner, HWM 55

- Camille Corot, HWM 67
- Hippolyte Boulenger, HWM 51

Aanpassen ophangsystemen, achterkantbescherming en inlijsting van de De Mesdag Collectie

- 48 schilderijen

Werken op papier

Uitgevoerd door restauratie-atelier Nico Lingbeek

- 63 tekeningen en prenten [verwijdering oude lijmresten, margeren, monteren, oppervlaktevul verwijderen etc.]

Tentoonstellingen en presentaties

Tentoonstellingsvleugel

- *Alfred Stevens*
18 september 2009 - 24 januari 2010
Concept: Edwin Becker, Michel Draguet
Vormgeving: Paul Gallis
- *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit*
19 februari - 6 juni 2010
Concept: Agnieszka Juszcak
Vormgeving: Marcel Schmalgemeijer en Mariëlle Tolenaar
- *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's en film, 1875-1918*
8 oktober 2010 - 16 januari 2011
Concept: Professor Gabriel P. Weisberg
Vormgeving: Marcel Schmalgemeijer en Mariëlle Tolenaar

Rietveldgebouw

- *Van Goghs brieven. De kunstenaar aan het woord*
Periode: 9 oktober 2009 - 3 januari 2010
Concept: Nienke Bakker, Leo Jansen, Hans Luijten
Vormgeving: Wim Crouwel
- *Buiten schilderen: mythe en realiteit*
22 januari 2010 - 10 april 2011
Concept: Marije Vellekoop
Vormgeving: Berry Slok
- *Meesters uit Museum Mesdag*
22 januari - 4 juli 2010
Concept: Maite van Dijk
Vormgeving: Berry Slok
- *Slaapkamergeheimen. Restauratie van een meesterwerk*
11 maart - 2 september 2010

- Concept: Ella Hendriks, Fleur Roos Rosa de Carvalho
Vormgeving: Berry Slok
- *Slaapkamergeheimen. Herontdek De slaapkamer van Vincent Van Gogh*
3 september - 19 september 2010
Concept: Ella Hendriks, Fleur Roos Rosa de Carvalho
Vormgeving: Berry Slok
 - *Rijksmuseum te gast: Jacques Villon*
9 juli - 26 september 2010
Concept: Jacqueline de Raad
Vormgeving: Berry Slok
 - *Vincent van Gogh en het naturalisme*
8 oktober 2010 - 6 februari 2011
Concept: Renske Suijver
Vormgeving: Marcel Schmalgemeijer en Mariëlle Tolenaar
 - *Daubigny & Monet*
9 juli 2010 - 17 april 2011
Concept: Maite van Dijk, Renske Suijver
Vormgeving: Berry Slok
 - *Presentatie bij de publicatie van het Gouden Boekje Vincent en Camille*
1 oktober 2010 - 10 januari 2011
Concept: René van Blerk, Marieke Jooren
 - *Anton Mauve & Vincent van Gogh. De meester en zijn leerling*
20 januari 2010 - 15 september 2010
Concept: Maite van Dijk
 - *Nieuwe aanwinst: Vrouw op de Champs-Élysées bij nacht*
van Louis Anquetin
27 mei 2010 - 14 september 2010
Concept: Fleur Roos Rosa de Carvalho
Vormgeving: Berry Slok
- (VS) / Actes Sud (Frankrijk)
Talen: Nederlands, Engels, Frans, Duits, Fins en Zweeds
- *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit*
Heather Lemonedes, Belinda Thomson, Agnieszka Juszcak e.a.
Van Gogh Museum / The Cleveland Museum of Art / Hatje Cantz Verlag
Co-edities: Mercatorfonds (Nederland, België) / Actes Sud (Frankrijk)
Talen: Nederlands, Engels, Frans, Duits

Onderzoek

- *Visions: Gauguin and his time (Van Gogh Studies 3)*
Belinda Thomson (red.)
Van Gogh Museum / Waanders Uitgevers
Taal: Engels

Kinderboeken

- *Vincent en Camille (in de serie Gouden Boekjes)*
René van Blerk, Wouter Tulp (illustraties)
Van Gogh Museum / Rubinstein
Talen: Nederlands, Engels, Frans en Duits
- *Het kleine Van Gogh museum*
Van Gogh Museum / Ludion
Talen: Nederlands, Engels, Frans Museumuitgaven (herziene uitgaven)
- *Van Gogh schilder*
Belinda Thomson
Van Gogh Museum / Mercatorfonds (tweede herziene druk)
Co-editie: Thames and Hudson
Talen: Nederlands, Engels, Frans, Duits, Spaans, Italiaans
- *Van Gogh tekenaar*
Sjraar van Heugten
Van Gogh Museum / Mercatorfonds (tweede druk)
Talen: Engels, Frans

Publicaties 2010

Tentoonstellingen

- *Alfred Stevens. Brussel - Parijs, 1823-1906*
Saskia de Bodt, Dominique Marechal e.a.
Van Gogh Museum / Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België / Mercatorfonds
Talen: Nederlands, Engels, Frans
- *Illusie en werkelijkheid. Naturalistische schilderijen, foto's, theater en film, 1875-1918*
Gabriel P. Weisberg, David Jackson, Willa Silverman e.a.
Van Gogh Museum / Ateneum Art Museum / Mercatorfonds
Co-edities: Belser Verlag (Duitsland) / Distributed Art Publishers

Lijst Educatie

Programma kinderworkshops

Bij de onderstaande workshops staat het werk van Vincent van Gogh in de workshops centraal. Geïnspireerd door zijn manier van schilderen, gaan we zelf aan het werk in het atelier. We maken bijvoorbeeld een portret of een landschap en gebruiken technieken die Vincent ook toepaste in zijn werk.

- 3 januari / 6 en 7 november / 18 en 19 december
Zoekgeraakt
Vincent van Gogh schreef honderden brieven aan zijn broer en aan zijn vrienden. In één daarvan beschrijft hij een schilderij, waarvan niemand meer weet waar het gebleven is.
Aan de hand van Vincents beschrijving maak je met acrylverf een schilderij op schildersdoek. Kun jij Vincents zoekgeraakte schilderij weer te voorschijn laten komen?
- 30 en 31 januari
Schilder een landschap
We kijken naar landschappen die Vincent van Gogh geschilderd heeft. We bespreken een aantal technieken waarmee je diepte in een schilderij kunt maken. Dan schildert je zelf een landschap waarbij je de geleerde technieken gebruikt.
- 6 en 7 februari / 19 en 20 juni
Van Gogh en Japan
Vincent van Gogh had grote bewondering voor Japanse prenten. Bepaalde kenmerken van deze prenten gebruikte hij in zijn eigen werk. Daar gaan we naar kijken om vervolgens zelf een kunstwerk te maken, geïnspireerd op de Japanse prent.
- 13 en 14 februari
Van Gogh en een stadsgezicht
Toen Vincent van Gogh in Parijs woonde, schilderde hij verschillende stadsgezichten. We bekijken een aantal van deze werken en schilderen dan zelf een stadsgezicht.
- 12 en 13 juni
Maak een zelfportret
Geïnspireerd door de portretten die Vincent van Gogh van zichzelf maakte, schildert je een portret van jezelf, oftewel een zelfportret.
- 26 en 27 juni
De penseelstreken van Vincent van Gogh
Als je naar de schilderijen van Vincent van Gogh kijkt, zijn heel duidelijk zijn penseelstreken te zien. In verschillende schilderijen kun je daar zelfs een soort ritme in ontdekken! In de tentoonstelling bekijken we dit. Daarna gaan we zelf proberen om een schilderij met ritmes te maken.
- 4 en 5 september / 13 en 14 november
Van Gogh, landschap en streepjes
Vincent van Gogh schilderde vaak met streepjes. Zijn

schilderijen staan er vol mee! Eerst gaan we uitzoeken, hoe die streepjes er nou eigenlijk uitzien. Zijn ze allemaal hetzelfde, of gebruikte hij verschillende soorten? Daarna maak je in Vincents streepjestechniek je eigen landschap: zonder lijnen, maar vol met strepen. In deze workshop werken we met acrylverf op echt schildersdoek.

- 11 en 12 september / 20 en 21 november
Van Gogh, het palet van Vincent
Welke kleuren gebruikte Vincent van Gogh? En hoe mengde hij deze kleuren? Aan de hand van een schilderspalet gaan we daar eerst eens goed naar kijken. Daarna maak je een schilderij dat past bij de kleuren op het palet. In deze workshop werken we met olieverf op waterbasis op echt schildersdoek.
- 18 en 19 september / 27 en 28 november
Van Gogh, snelle stilleven
Vincent van Gogh werkte vaak heel snel. Aan de hand van een stilleven gaan we eerst proberen om korte, snelle schetsen te maken. Door goed te kijken leer je te zoeken naar de belangrijkste lijnen in het stilleven. Aan het einde van de workshop maak je een meer uitgewerkte schets. Voor de snelle schetsen gebruiken we papier, houtskool en inkt. De laatste schets maak je o.a. met pastelkrijt.
- 25 en 26 september / 11 en 12 december
Van Gogh, Japanse lijnen
Vincent van Gogh hield erg van Japanse kunst. Door daar goed naar te kijken kreeg hij inspiratie voor zijn eigen schilderijen. Maar hoe zien Japanse kunstwerken er nou eigenlijk uit? Wat is er zo bijzonder aan, en waar kun je ze aan herkennen? Nadat we dat hebben ontdekt, maak je op papier een Japans bloesemschilderij.
- 2 en 3 / 9 en 10 / 16 en 17 / 23 en 24 / 30 en 31 oktober
In oktober zijn er Familiedagen in het Van Gogh Museum, met speciale activiteiten voor de hele familie. Zo wordt het nieuwste Gouden Boekje Vincent en Camille voorgelezen, zijn er speciale familierondleidingen en kunnen kinderen zelf als kunstenaar aan de slag bij de kinderworkshops in het Atelier. Jong en oud kunnen samen de gratis speurtocht maken langs de beroemde schilderijen van Vincent van Gogh.

De Belgische kunstenaar Alfred Stevens (1823 -1906) was beroemd om zijn schilderijen van chique dames. Hij schilderde ze in hun mooiste jurken in een kamer vol exotische spullen. Stevens schilderde zo mooi, dat zijn schilderijen vaak net echt lijken. Tijdens de workshops gaan we zelf à la Stevens aan het werk.

- 16 en 17 januari
Schilder als Stevens: figuur in de ruimte
Hoe maakte Stevens die portretten van vrouwen? En waarom

schilderde hij die exotische spullen om hen heen? Eerst bekijken we de schilderijen van dichtbij. Daarna schilder je in het atelier zelf een man of vrouw op een groot vel papier. Kijk of het jou ook lukt om een figuur in een kamer neer te zetten, alsof je zo bij hem of haar naar binnen kunt stappen.

- 9 en 10 januari

Schilderen als Stevens: levensechte stoffen en bijzondere voorwerpen

Ken je die schilderijen, waarop het lijkt alsof alles echt is?

Bijna alsof je de vreemde geur van een oosters beeldje ruikt, of voelt hoe een kleedje onder je voeten kriebelt? Stevens was daar erg goed in. Samen gaan we kijken hoe hij dat deed en welke vreemde spullen hij in zijn schilderijen verstopte. Terug in het atelier kies je een mooie stof en wat exotische voorwerpen en schilder je deze na in een stillevens.

Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit.

Op de Wereldtentoonstelling van 1889, in Parijs, liet Paul Gauguin in het Café des Arts elf zinkografieën zien. Een zinkografie is een afdruk van een tekening, gemaakt op een plaatje metaal: zink. Die manier van drukken werd in 1889 nog niet veel gedaan. De elf zinkografieën van Paul Gauguin heten samen de Volpini-serie.

- 20 en 21 februari / 13 en 14 maart / 3 april / 24 en 25 april / 15 en 16 mei / 5 en 6 juni

Paul Gauguin, dieren

We bekijken eerst afbeeldingen van de elf zinkografieën van Paul Gauguin. Daarop zijn ook veel dieren te zien. Daarna ga je zelf aan de slag met het tekenen van een dier. Van je tekening maak je dan een afdruk: een mono print. Mono print betekent, dat je er maar één afdruk van kunt maken. Terwijl de mono print droogt, gaan we in het museum de echte zinkografieën van Paul Gauguin bekijken. Als we terug zijn in het Atelier, kleur je met verschillende technieken de mono print in.

- 27 en 28 februari / 20 en 21 maart / 10 en 11 april / 1 en 2 mei / 22 en 23 mei

Paul Gauguin, landschap

We bekijken eerst afbeeldingen van de elf zinkografieën van Paul Gauguin. Daarna ga je zelf aan de slag en teken je een landschap. Van je tekening maak je dan een afdruk: een mono print. Mono print betekent, dat je er maar één afdruk van kunt maken. Terwijl de mono print droogt, gaan we in het museum de echte zinkografieën van Paul Gauguin bekijken. Als we terug zijn in het Atelier, kleur je met verschillende technieken de mono print in.

- 6 en 7 maart / 27 en 28 maart / 17 en 18 april / 8 en 9 mei / 29 en 30 mei

Paul Gauguin mens

In het museum gaan we eerst de elf zinkografieën van Paul Gauguin bekijken. Daar zijn ook veel mensen op te zien. Daarna ga je in het Atelier zelf afdrukken maken: met een droge naald kras je een tekening van een mens op een plaatje plastic. Als we daar inkt op hebben gedaan, kun je er op de pers een afdruk van maken. En: als je hard doorwerkt, worden dat er misschien nog wel méér dan één!

2 januari 2010 Familiedag

Theatervoorstelling *Vincent van Gogh*. Een leven in schilderijen door Frank Groothof.

Gratis: familierondleidingen, kinderworkshops, kinderaudiotour en speurtocht.

Oktober 2010 Familiemaand

Workshop Gouden Boekje

Onderwijsaanbod

Museumaanbod basisonderwijs

Interactieve rondleiding door de vaste collectie

Theatrale rondleiding *Augusta* door de vaste collectie

Jij als rondleider: leerlingen leiden elkaar rond door de vaste collectie

Outreach-aanbod basisonderwijs

Gratis te downloaden via de website:

Lespakket *Vincent & Theo* (groep 3 t/m 6)

Lespakket *Van Gogh in de klas* (groep 7-8)

Van Gogh Museumbus

Nieuw: Camille (groep 1-2)

Museumaanbod voortgezet onderwijs

Interactieve rondleiding door de vaste collectie

Ontvangst bij de vaste collectie, inclusief gratis opdrachtkaarten

Ontvangst met multimedia-/audiotour bij de vaste collectie

Jij als rondleider: leerlingen leiden elkaar rond door de vaste collectie

Aanbod voor het VMBO: drie interactieve rondleidingen annex workshops over kunst en musea

Outreach-aanbod voortgezet onderwijs

Gratis te downloaden via de website: Lespakket *Van Gogh op school* (VMBO, onder- en bovenbouw HAVO/VWO)

Docentenhandleiding *Van Goghs brieven. De kunstenaar aan het woord*

Museumaanbod publiek < 18

Kinderworkshops
Verjaardagsfeestjes
Kinderaudiotour
Kinderspeurtocht

Outreach-aanbod publiek < 18

Gratis te downloaden via de website: kleurplaten

Programma vrijdagavonden

- 8 januari 2010: (DE)-Constructing me / Het tableau vivant / Conservatorium podium: *Debussy's laatste werk* - Rosanne Philippens (viool) en Yuri van Nieuwkerk (piano) / (Re)-Constructing Stevens / DJ Frodo Willemsen.
- januari 2010: (DE)-Constructing me / Het tableau vivant / (Re)-Constructing Stevens / DJ Frodo Willemsen.
- 22 januari 2010: (DE)-Constructing me / Het tableau vivant / (Re)-Constructing Stevens / DJ Frodo Willemsen.
- 29 januari: *Meesters uit Museum Mesdag* / Rondleiding: Mesdag als verzamelaar / Workshop: Mesdags moodboard / DJ x-0-x
- 5 februari: Instapronddleiding: *Meesters uit Museum Mesdag* / DJ Dirkson
- 12 februari: Conservatoriumpodium: Kipah, Aki Matsugi en Paula Chico / Instapronddleiding: *Meesters uit Museum Mesdag* / DJ DaanModern
- 19 februari: *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit*: Interactieve kunsttechnologische installaties / De Praktijk & Very Disco: innovatief/wetenschappelijk/technologisch programma / Instapronddleiding *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* / DJ Goldfinger
- 26 februari: Reaction Machine / Discussie met de makers van Reaction Machine / Instapronddleiding *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* / DJ x-0-x
- 5 maart: OutRandom / Discussie met de makers van OutRandom / Instapronddleiding *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* / DJ Dirksom
- 12 maart: Life, inspired by Kandinsky / Discussie met de makers van Life, inspired by Kandinsky / Instapronddleiding *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* / Conservatoriumpodium: Eran Har Even, Itai Weissman, Dennis Sekretarev, Philippe Lemm, Kristjan Martinsson en Martin Hiltawsky / DJ Goldfinger
- 19 maart: Blockblazers, multispelerplatformspel / Discussie met de makers van Blockblazers / Instapronddleiding *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* / DJ DaanModern
- 26 maart: Click click whirly bleep bleep / Instapronddleiding *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* / DJ x-0-x
- 2 april: De Praktijk & Very Disco: DNA / Instapronddleiding *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* / DJ DaanModern
- 9 april: De Praktijk & Very Disco: Geluid / Instapronddleiding *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* / Conservatorium podium Ryoko Imai / DJ Dirkson
- 16 april: Kleurkamer van Monobanda / Instapronddleiding *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* / Discussie met de makers van kleurkamer / DJ Goldfinger
- 23 april: Tactile Research Lab van Art Science / Philips Design Research / Instapronddleiding *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* / Discussie met de studenten van KABK / DJ DaanModern
- 7 mei: De Praktijk & Very Disco: Privacy / Instapronddleiding *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* / Giro d'Italia special: Quirine Melssen / Italiaanse Wijnproeverij / DJ Dirkson
- 14 mei: Conservatoriumpodium atonaalzien: Maarten Schumacher en Annemarie Schumacher, Esther Steinkogler en Anna Steinkogler / Instapronddleiding *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* / DJ x-0-x
- 21 mei: Ok2Move & Ins(table) / Ins(able) / Discussie met de makers / Instapronddleiding *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* / DJ DaanModern
- 28 mei: Augmented Reality. In samenwerking met de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten Den Haag presenteren studenten van dit project hun nieuwste uitvindingen en bevindingen van 2010 / Discussie met de makers onder leiding van Tom Roes / Instapronddleiding *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* / DJ Dirkson
- 4 juni: De Praktijk: sneak preview Discovery '10 / Instapronddleiding *Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit* / DJ Goldfinger
- 11 juni 2010: Instapronddleiding *Meesters uit Museum Mesdag* / Conservatoriumpodium afdeling Popmuziek, Tunes from the Yellow and the Blue IV / DJ x-0-x
- 18 juni 2010: Instapronddleiding *Mesdag als verzamelaar* door conservator Maite van Dijk / Rode Rozen speelt: Petites Misères / DJ Goldfinger
- 25 juni: Amsterdams Studenten Festival / DJ's Jackmatic / Instapronddleiding *Meesters uit Museum Mesdag*
- 2 juli: Instapronddleiding *Mesdag als verzamelaar* door conservator Maite van Dijk / Rode Rozen speelt: Petites Misères / Workshop Mesdag's Moodboard / DJ x-0-x
- 9 juli: Instapronddleiding door de vaste collectie / Conservatoriumpodium: Marlies van Gangelen op de hobo / DJ DaanModern
- 16 juli: Instapronddleiding door de vaste collectie / Philippe Lemm Group / DJ Dirkson

- 23 juli: Instapronddleiding door de vaste collectie / The Ghost, The King and I Frans van Geest, Vincent Koning en Rob van Bavel spelen een bewerking van Gershwin, stukken van Debussy; de eerste Arabesk en 2 stukken van de children's corner / DJ Dirkson
- 30 juli: Instapronddleiding door de vaste collectie / Ninca Leece. De elektronische popmuziek. Dit jaar zijn Vincent van Gogh en Shakespeare haar muzes / DJ DaanModern
- 6 augustus: Roze Tour. In het kader van Amsterdam Pride combineert conservator Maite van Dijk alle drie de elementen in één rondleiding / DJ Goldfinger
- 13 augustus: Conservatoriumpodium Chameleons of the blue wall / Presentatie buiten schilderen: mythe of realiteit Educator Jolein van Kregten geeft een presentatie / DJ Goldfinger
- 20 augustus: Instapronddleiding door de vaste collectie / LOS speelt: Van Gogh Expressies
Judy Landman (dwarsfluit) en Marianne Smit (harp) combineren beeld, muziek en brieffragmenten om zo een totaalbeleving Van Gogh te bereiken / DJ x-0-x
- 27 augustus: Instapronddleiding door de vaste collectie / Suzanne Mateysen, Renee van Bavel en Allard van Breemen met: Kapotte Schoenen
- 3 september: Suzanne Mateysen, Renee van Bavel en Allard van Breemen met: Kapotte Schoenen / DJ Goldfinger
- 10 september: Conservatoriumpodium: Sax & Stix Slagwerker Ramon Lormans en Eva van Grinsven. / Dj Dirkson
- 17 september: Roois Kamerkoor: Van Gogh Cantate / DJ x-0-x
- 24 september: Roois Kamerkoor: Van Gogh Cantate / DJ DaanModern
- 1 oktober: Rode Rozen speelt: Petites Misères / DJ Goldfinger
- 8 oktober: Instapronddleiding *Illusie en werkelijkheid* / Conservatoriumpodium: Daniel Mester Quartet / FILM: Nederlandse Film en Televisie Academie. Een selectie van de mooiste afstudeerfilms van de afgelopen jaren. / DJ Dirkson
- 15 oktober: Instapronddleiding *Illusie en werkelijkheid* / FILM: Interfaculteit ArtScience
Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten Den Haag / Koninklijk Conservatorium, Interfaculteit ArtScience geeft een demonstratie van o.a. experimentele film en live cinema / interview met de studenten / DJ DaanModern
- 22 oktober: Thema avond: Beeldvorming van een generatie & het jaar van Rietveld
Instapronddleiding *Illusie en werkelijkheid* / Zeefdrukken met Micamichula / Zeepkist: Tiemen Hiemstra, Maya Mertens speelt op zaal / Beeldspraak: discussie over de weergave van de 'jeugd van tegenwoordig' in de media. Gasten: Frits Spangenberg (oprichter van onderzoeksbureau Motivaction en schrijver van het boek De Grenzeloze Generatie), Frits Gierstberg (Conservator van het Nederlands Fotomuseum), Tim Pen, (popfotograaf) en Edwin Becker (conservator van de tentoonstelling) Gespreksleider: Hassnae Bouazza/ Edwin Becker (hoofd Tentoonstellingen) Van Gogh Museum interviewt Barbara Vroom-Cramer (familie van Vincent van Gogh) en Egbert Rietveld over hun bekende familie en hun erfenis / FILM: Film IsReal / C-mon & Kypski / DJ Duo Pretty Young Trouble
- 29 oktober: Instapronddleiding *Illusie en werkelijkheid* / FILM: Imagine FilmFestival / DJ x-0-x
- 5 november: Instapronddleiding *Illusie en werkelijkheid* / Filmquiz / DJ Goldfinger
- 12 november: Instapronddleiding *Illusie en werkelijkheid* / Conservatoriumpodium / FILM: Latin American Film Festival: Os Famosos e os Duendes da Morte (The Famous and the Dead) / DJ Goldfinger
- 19 november: Thema avond Manipulatie
Instapronddleiding *Illusie en werkelijkheid* / Laat jezelf photoshopen / Op de zeepkist: Martijn Teerlinck / Truth is Created speelt op zaal / Beeldspraak: Discussie over manipulatie in film en fotografie. Met fotograaf Vanya Pieters, Oek Hoogendijk (onder andere maker van de documentaire 'Het nieuwe Rijksmuseum'), Martijn Kleppe (Promovendus Press-Photography and Photographic icons aan de Erasmus Universiteit) & Edwin Becker (conservator van de tentoonstelling). Gespreksleider: Leonieke Daalder / FILM: Upload Cinema / Upload Cinema brengt het beste van internet naar de bioscoop toe. Speciaal voor Foam, Eye en het Van Gogh Museum kozen zij als thema 'Net Echt' en maakten een prachtige selectie van filmpjes op het net die de grenzen tussen realiteit en manipulatie opzoeken. / DJ Vals Plat
- 26 november: Instapronddleiding *Illusie en werkelijkheid* / FILM: Nederlandse Film en Televisie Academie Een selectie van de mooiste afstudeerfilms van de afgelopen jaren. / DJ DaanModern
- 3 december 2010: Instapronddleiding *Illusie en werkelijkheid* / FILM: Interfaculteit ArtScience / Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten Den Haag / Koninklijk Conservatorium
Een demonstratie van o.a. experimentele film en live cinema / DJ x-0-x
- 10 december: Instapronddleiding *Illusie en werkelijkheid* / Conservatoriumpodium / FILM: Klik! Amsterdam Animatie Festival / DJ Goldfinger
- 17 december: Thema Grensverschuivingen
Instapronddleiding *Illusie en werkelijkheid* / Het grote spionage spel / Op de zeepkist: Daan Doesborgh / Case Mayfield speelt op zaal / Beeldspraak: Discussie over hard nieuws, propaganda en actualiteit. Gasten: Joeri Boom (journalist en schrijver van het

boek Als een nacht met duizend sterren. Oorlogsjournalistiek in Uruzgan), Rob Kroes (professor in de Amerikanistiek en schrijver van het boek *Photographic Memories: Private Pictures, Public Images, and American History*) fotograaf Bart Koetsier (afgestudeerd aan de fotoacademie Amsterdam en werkzaam bij het Parool) en Edwin Becker (conservator van de tentoonstelling). Gespreksleider: Sophie Derkzen / FILM: *Movies that Matter* / DJ Baby Blue & VJ Tarantula.

Programma zondaglezingen

Elke eerste zondag van de maand organiseert het Van Gogh Museum Amsterdam lezingen voor wie meer wil weten over de werken van Van Gogh en zijn tijdgenoten. Conservatoren, onderzoekers en restauratoren geven toelichting op een tentoonstelling of recent onderzoek.

- 7 februari: *Het verhaal achter de collectie van Hendrik Willem Mesdag*
Conservator schilderijen Maite van Dijk vertelt over het unieke en eigentijdse verzamelbeleid van de 19de-eeuwse kunstenaar H.W. Mesdag.
- 7 maart: *Theo van Gogh en Paul Gauguin*
Vincent van Goghs broer Theo spoorde Paul Gauguin aan om de Volpini-serie te vervaardigen. Hoofd Onderzoek Chris Stolwijk vertelt over de betekenis van Theo van Gogh voor Paul Gauguin.
- 4 april: *Met Gauguin aan de pers*
Conservator Maartje de Haan en Hans Andringa, hoofddocent grafiek aan de Willem de Kooning Academie Rotterdam, bespreken Gauguins druktechnieken in relatie tot de ontwikkeling van grafiek van 1889-heden.
- 2 mei: *Gauguin at the Exposition Universelle of 1889*
Engelstalig kunsthistorica Belinda Thomson gaat in op de rol van Paul Gauguin op de Wereldtentoonstelling in 1889 in Parijs.
- 6 juni: *Slaapkamergeheimen: verslag van een restauratie*
Het schilderij *De slaapkamer* van Vincent van Gogh heeft een complexe geschiedenis, en dat is letterlijk aan het schilderij 'af te lezen'. Senior restaurator Ella Hendriks en onderzoeker Fleur Roos Rosa de Carvalho vertellen over de restauratie van dit sleutelwerk.
- 5 september: *Het grafische werk van Jacques Villon*
Jacqueline de Raad, conservator, Rijksmuseum Amsterdam. Het Rijksmuseum is te gast met een tentoonstelling over Jacques Villon. Deze schilder experimenteerde met verschillende stijlen en kwam uiteindelijk tot een eigen, bijna abstracte stijl.
- 3 oktober: *Buiten schilderen. Onderzoek naar de schildertechnieken van Charles-François Daubigny*
René Boitelle, restaurator, Van Gogh Museum. Daubigny's schilderij *Rotsen bij Villerville-sur-mer* heeft de reputatie het eerste schilderij te zijn dat buiten is geschilderd. Boitelle ontdekte dat dit

niet kan en legt uit waarom.

- 10 oktober: *Illusion or delusion. Constructing naturalist imagery*
Gabriel P. Weisberg, gastconservator.
Illusie en werkelijkheid. Eind 19de eeuw was het naturalisme een van de dominante stromingen in de schilderkunst. Weisberg legt uit hoe deze kunstenaars werkten.
- 7 november: *Naturalisme in de literatuur*
Maarten van Buuren, hoogleraar Moderne Franse Letterkunde, Universiteit Utrecht. Deze lezing belicht het spanningsveld tussen werkelijkheid en illusie in de romans van de naturalistische Franse schrijver Emile Zola (1840-1902).
- 5 december: *Van Gogh en het naturalisme*
Renske Suijver, onderzoeker, Van Gogh Museum Amsterdam
Vincent van Gogh had een grote verzameling prenten van naturalistische schilderijen. Deze prenten vormden een belangrijke inspiratiebron, zoals blijkt uit zijn werk en zijn brieven.

Annual Report 2010

Supervisory Board foreword

2010 was a successful year for the Van Gogh Museum. Interest in Van Gogh's life and work, and the work of his contemporaries, remains a source of inspiration for many people worldwide. Almost 1.43 million art and culture lovers from the Netherlands and abroad visited the museum. The income generated by ticket sales covered 50% of the operating budget. This income constitutes an important source of finance to support the development of an ambitious and attractive programme, and the organisation of activities commensurate with the stature and renown of a museum such as the Van Gogh Museum. An elaborate summary of the exhibitions, themed presentations, publications, acquisitions and educational programmes can be found further on this 2010 Journal.

Given that the government's present cultural policy is the implementation of the coalition agreement and entails considerable cutbacks, the museum's partners and sponsors are more important than ever. We therefore wish to make use of this opportunity to express our heartfelt thanks for the generous contributions we have been privileged to receive. We begin by thanking the members of *The Yellow House* and the *Van Gogh Museum Business Circle* for their trust, support and financial stimulus.

Particular thanks is owed to the Rabobank for their five-year partnership which ended in 2010. The Van Gogh Museum regarded this collaboration as exceptionally fruitful and constructive. The Rabobank's support made possible a number of prominent projects, whose highlights include the *Van Gogh Museumbus*, the *Van Gogh Museum Friday Night* and various exhibitions, such as *Vincent's choice* (2003), *Fierce friends* (2005) and *Rembrandt-Caravaggio* (2006).

Extremely generous support from the BankGiro Lottery, the Rembrandt Association and its Claude Monet Fund, the Prince Bernard Cultural Fund and the VSBfund enabled the museum to expand its collection with important works by artists such as Louis Anquetin and Camille Pissarro.

Investments by Shell, our *Partner in Science*, and the 'Netherlands Cultural Heritage Agency' allowed further research into Vincent van Gogh's 'practices'. We thank both partners for this support. We also thank the Mondriaan Foundation, the SNS Reaalfonds, the Stichting Harten Fonds, the Stichting De Gijsselaar-Hintzenfonds and the J.E. Juriaanse Foundation for their financial contribution to research into the import of women artists in the 19th-century conducted by the Van Gogh Museum/De Mesdag Collectie in collaboration with Paleis Het Loo and the Netherlands Institute for Art History. This research forms the basis for the exhibition planned for 2012, *Paintbrush princesses* to be held at De Mesdag Collectie in The Hague.

We wish to extend our sincere thanks to the Vincent van Gogh Foundation, our chief lender of the museum's core collection, for their continuous trust, close cooperation and for their contribution to research into the museum's print collection.

The museum also received exceptional support from M&I/Partners who donated valuable consultancy hours which helped us to analyse our information structure and further digitalise the collection. We additionally wish to thank the Turing Foundation for financial support to further develop the 'Museumpleinbus' initiative. The Turing Foundation provides finance to realise innovative, social projects.

The museum generated a third important source of income in 2010 from the successful commercial sale of products via the museum shop, wholesale, the online shop and distributors in many countries.

Finally, the government subsidy provided by the Dutch Ministry of Education, Culture and Science is an important mainstay for the museum. Despite the downward trend in the level of this contribution, it remains of vital importance.

The Supervisory Board met a number of times in 2010, on several occasions to engage in detailed discussion of the management of the museum with the directors. This year Mr Ewald Kist retired as chairperson of the Supervisory Board. On behalf of the directors and members of the museum's Supervisory Board, we thank him for his intensive support over many years. The Supervisory Board was expanded with the appointment of two new members, Mr Robbert Dijkgraaf and Mrs Joanne Kellerman. We hereby give them a hearty welcome.

Finally, we would like to thank the directors of the Van Gogh Museum for a pleasurable collaboration over the past year; we also extend our thanks to all the staff of the museum whose dedication, efforts and skill once again ensured that 2010 was a successful year for the Van Gogh Museum.

On behalf of the members of the Supervisory Board, James Cuno, Robbert Dijkgraaf, Joane Kellerman and Peter Tieleman,

Trude Maas – de Brouwer, Chairperson of the Supervisory Board

Directors' foreword

Proud and pleased, we look back on a dynamic 2010. The year in which we held our breath as we closely monitored visitor numbers from the first week, for the consequences of the economic crisis, and the slimming-down measures we had been obliged to implement in 2009 as a result of this crisis, were still fresh in our memory. To our great relief, from the beginning of the year many culture lovers found their way to our museum from all over the world. We worked hard with our entire team on a range of different activities to give these visitors, and everyone who shares our passion for Vincent van Gogh, a memorable experience. So we take it as a great compliment that by the end of 2010 more than 1.4 million people had visited our museum.

The various activities and programmes we developed – presentations from the permanent collection, displays of new acquisitions, temporary exhibitions, expositions abroad, research, publications, the range of goods in our shops, online activities – are designed to present the story of Vincent van Gogh's life and work, and the art of his contemporaries, to a worldwide public. These programmes and activities are described in detail further on this Journal. Continuous interest in Van Gogh and our museum is a source of constant fascination to us. And the driving force behind our aim to tell the stories associated with the artist, not only through the works inside the museum, but outside as well.

With this goal in mind, we developed a number of innovative activities in 2010. For example, the public was able to follow the restoration of the public's favourite *The bedroom* through the blog *Bedroom secrets*. Parallel to the themed presentation *Painting in the open air: myth and reality*, the public could also track the results of large-scale research into Van Gogh's way of working via the blog *Van Gogh's studio practice*. Research which we conducted together with Shell, our *Partner in Science*, and the 'Netherlands Cultural Heritage Agency'. We also worked with Google on the *Art Project*, an online platform with collections from 17 selected museums, including the Van Gogh Museum, which was presented to the international press in London in February 2011. And finally, there was *Ask a curator day*, when our curators were virtually overwhelmed with questions via Twitter.

In the museum we offered the public a rich and varied programme. This included presentations from the permanent collection, such as *Painting in the open air: myth and reality*, the themed presentation cited above, which formed part of *Van Gogh's studio practice*, our multi-year research project. The Rijksmuseum had the last of their annual presentation on show with the works of *Jacques Villon*. Over the past few years the Rijksmuseum has displayed parts of its collection on paper in our museum. We are glad we have been able to support our

'Museumplein' colleagues in this manner, and we eagerly await the re-opening of the Rijksmuseum in 2013.

In the Kurokawa Wing we organised two exhibitions: in the spring *Paul Gauguin: The breakthrough into modernity*, in the autumn *Illusions of reality: Naturalist painting, photography and cinema, 1875-1918*. Running parallel to the last the Rietveld Building had the presentation *Vincent van Gogh and naturalism* on show. Our presentations and exhibitions were enveloped by a range of educational activities and products to guide our public through the story we wished to convey. Both exhibitions and the contextual presentation were positively evaluated, by the press and our visitors.

We expanded our collection in 2010 with a number of fine works. In May, for example, we presented the newly purchased *Woman on the Champs-Élysées by night* by Louis Anquetin. At the end of 2010 we were also able to acquire two magnificent works by Camille Pissarro: the painting *The haymaking, Éragny* and the gouache *Cowgirl in morning sun*.

Our mission is to make the life and work of Van Gogh as accessible as possible to a worldwide public. An element in this ambition is the organisation of exhibitions abroad. In the autumn of 2010 a number of Van Gogh's works from our permanent collection was on tour in Japan. The exhibition *Van Gogh: The adventure of becoming an artist* opened in Tokyo and travelled on to Fukuoka and Nagoya.

Our museum continues to grow every year, in visitor numbers, in the activities we develop, in the studies we launch. Therefore since its opening in 1973, much has changed. A larger, more complex organisation requires a different approach to structuring, collaboration and administration. So in 2010 internally a great deal of attention was focused on developing a new organisational structure, which became effective on 1 January 2011.

Something that our visitors will have barely noticed, but that has been the focus of intense activity, was the first phase in our programme of major maintenance, implemented in close collaboration with the Government Buildings Agency, to improve the condition of our buildings. This got off to a flying start in January 2010. Over the course of the year, we not only subjected the Rietveld Building and the Kurokawa Wing to meticulous treatment, we also tackled the art storage facilities. By the end of 2010 the museum possessed state-of-the-art depots. A vital resource for the continuing realisation of high-level conservation and collection management. Changes to the fabric of the building are essential to improving the quality of the

museum, with a view to accommodating the pressure of a growing number of visitors in the future and guaranteeing the safety of public, staff and art.

Mindful of the cutbacks to come in future years, we were once again extremely aware in 2010 that a part of the programme and the activities we developed would not be possible without the backing of a large group of supporters. For this reason we welcomed new members to *The Yellow House* and set up the *Van Gogh Museum Business Circle*: both networks for private individuals and companies who wish to contribute in their own way to the running of our activities. During the directors' dinner in October 2010, jointly sponsored by the Hotel Okura Amsterdam and Vranken-Pommery, we were able to thank all the people who support our museum so intensively. Special thanks go to our Supervisory Board, the Vincent van Gogh Foundation and the Dutch Ministry of Education, Culture and Science. We would also like to express our enormous thanks to the BankGiro Lottery; as beneficiaries of this lottery's revenue for some time, we have been privileged to rely on a considerable financial contribution that has enabled us to execute our acquisitions policy. We additionally thank all those people, on behalf of various lenders, research institutions and universities, foundations, funds, sponsors, private individuals and companies, who have stood at our side in 2010, furnishing us with advice, assistance in word and deed, knowledge, expertise and financial resources. How all these organisations and individuals contributed to our museum in 2010 is explained further on this Journal.

Finally, as directors of the museum, we would like to acknowledge the people who ensured that our museum remained as solid as a rock in 2010. Every day we were aware that this was only possible thanks to the ceaseless dedication of our staff. We thank you all very much.

Axel Rüger
Director

Rik van Koetsveld
Managing director

The Van Gogh Museum in 2010

The Van Gogh Museum can look back on 2010 with a sense of satisfaction. Excellent visitor numbers, the purchase of several important works of art (including *Woman on the Champs-Élysées by night* by Louis Anquetin), the realisation of a range of presentations featuring the permanent collection, and several major exhibitions that were met with great interest with the public and the media, among them *Paul Gauguin: The breakthrough into modernity* and *Illusions of reality: Naturalist painting, photography and cinema, 1875-1918*.

One of the most striking activities in 2010 was the conservation of one of Van Gogh's best known and most loved works – *The bedroom*. Between March and the beginning of October it was carefully cleaned and restored prior to a tour of various museums in Japan. The entire conservation process could be followed in detail thanks to a blog on the museum's website. Many fans jumped at the opportunity to use this new online tool.

In our annual report we review this project and many of the Van Gogh Museum's other activities in 2010.

Visitors

It goes without saying that visitors are of invaluable to the Van Gogh Museum. Over 1.4 million people from the Netherlands and beyond came to Amsterdam to visit the museum. This represents an average of 4,000 people a day. Every year, in collaboration with TNS NIPO, the museum conducts visitor research to understand and better be able to respond to their wishes.

The results of this survey of visitor satisfaction give a clear picture of who our visitors are and their opinion of the museum's programmes and services – the exhibitions and presentations, the Friday Night, the museum café, the shop and other amenities.

These results serve as a starting point for the continuous improvement of our processes, services and programming. For example, there has been considerable focus on the routing inside the museum, the management of visitor flows, and the layout of the collection so that the works can be enjoyed, even when there are large numbers of visitors.

In 2010 1,429,854 people visited the museum. While the number was slightly lower than in 2009 (1,451,139), it was significantly higher than the expected figure of 1.3 million. Our visitors come from a wide range of countries. Europe, including the Netherlands is home to 74% of them, while 26% come from outside Europe, half of them from the United States.

Temporary exhibitions and permanent collection in 2010

As usual the Van Gogh Museum developed a varied programme for its visitors focusing on different aspects of art from the 19th and early 20th century with two temporary exhibitions and a number of presentations featuring items from the permanent collection. The spring exhibition *Paul Gauguin: The breakthrough into modernity* and the autumn exhibition *Illusions of reality: Naturalist painting, photography and cinema, 1875-1918* were attended by significant numbers of visitors.

The year started with the exhibition *Paul Gauguin. The breakthrough into modernity*. The exhibition was the first to devote attention to the Volpini Suite, a series of prints that Paul Gauguin exhibited in monsieur Volpini's Café des Arts during the 1889 Paris World's Fair. This series of eleven zincographs on canary yellow paper can be regarded as Gauguin's showpiece and it represents an important overview of the much-loved themes of the artist's work – from the exotic landscapes of Martinique to scenes from Brittany and Arles.

Alongside the works by Gauguin, the exhibition *L'Exposition de Peintures du Groupe Impressioniste et Synthétiste* in the Café des Arts also showed paintings by his friends Émile Bernard and Louis Anquetin, closely linked to the Volpini Series. The Van Gogh Museum exhibition had some 60 works of art, most of them from international collections. Key works were *Be mysterious* (Musée d'Orsay, Paris), *Breton girls dancing* (National Gallery, Washington), *Self-portrait* (Pushkin Museum, Moscow), *Is there news* (Gemälde galerie Neue Meister, Dresden) and the *Breton girl spinning*, which was purchased by the Van Gogh Museum in 2006. The exhibition was organized in collaboration with The Cleveland Museum of Art. The beautiful exhibition catalogue was written by Heather Lemonedes, Belinda Thomson, Agnieszka Juszcak and others, including – for the first time – a complete reconstruction of the Volpini exhibition in Paris.

Also from the beginning of 2010 the presentation *Painting in the open air: myth and reality* was on view in the Rietveld Building. The focus of this presentation in our annual series of subjects drawn from our large-scale ongoing Van Gogh's Studio Practice research project – was the painting *Cliffs at Villerville-sur-Mer* by Charles-François Daubigny (1817-1878) from The Mesdag Collection, The Hague. According to his biographer, Daubigny is said to have painted this work completely in the open air, which in a sense made him a forerunner of the Impressionists. After painstaking technical research this contention could definitively be identified to be a myth. The painter made the painting in his studio and subsequently reworked it twice.

Since the start of its renovation in 2005, the Rijksmuseum has been a guest at the Van Gogh Museum with annual presentations from its print room. The last of these,

Welcoming the Rijksmuseum: Jacques Villon, opened in July. On display was a selection of works by Marcel Duchamp's 'unknown' brother, Gaston Duchamp, who used the pseudonym Jacques Villon. Villon worked as a painter and printmaker, and initially was greatly influenced by such artists as Henri de Toulouse-Lautrec, Kees van Dongen and Vincent van Gogh. Ultimately he developed a style entirely of his own. Most of the exhibited works had been in the private collection of Mr and Mrs Vossen-Delbrück who eventually donated it to the Rijksprentenkabinet – the Print Room of the Rijksmuseum.

The exhibition *Illusions of reality: Naturalist painting, photography and cinema, 1875-1918* opened at the beginning of October. The exhibition was curated by guest curator Gabriel P. Weisberg and gave an overview of naturalist painting in relation to photography and film. Among the over 50 giant-format canvases were works by Albert Edelfelt, Léon Lhermitte, Károly Ferenczy, Jules Bastien-Lepage, Fernand Pelez and Thomas Anshutz. Naturalism was one of the dominant movements in painting during the last quarter of the 19th century. This photographic style transcended national borders and fanned out all over Europe and the United States. Artists took themes from daily life, such as work, young people and religion, and tried to approach reality as closely as possible.

After the exhibition in Amsterdam, the works were to travel on to 2011 at the Ateneum Art Museum, National Gallery of Finland, Helsinki, the partner with whom the exhibition was mounted. A catalogue was published on the occasion of the exhibition. It was written by the guest curator, Professor Gabriel P. Weisberg, with contributions from David Jackson, Willa Silverman and Maartje de Haan. This catalogue, designed by Janpieter Chielens of Tijdsbeeld/Piece Montée, was

awarded the prize for the Best Designed Book in Flanders in 2010.

Foam_Fotografiemuseum, EYE Film Instituut Nederland and the Van Gogh Museum joined forces in the online platform *Life Like* in order to highlight expressions of naturalism in different media. The exhibition mentioned above in the Van Gogh Museum, with the emphasis on the relationship between naturalist painting, film and photography, was thus linked to two exhibitions in the Foam_Fotografiemuseum, with works by Joan Fontcuberta and Johan van der Keuken, both with their vision of reality, and to a programme of films, lectures and installations about naturalism in over 100 years of film history presented by EYE Film Instituut Nederland. The website www.life-like.info enabled visitors to find information about the three organizations' programming, to follow the blog about subjects related to naturalism – 'opened' by Eberhard van der Laan, Mayor of Amsterdam – and to participate in lively online discussions.

The presentation *Vincent van Gogh and Naturalism*, which took place in the Rietveld Building during this same period, gave the exhibition *Illusions of reality: Naturalist painting, photography and cinema, 1875-1918* additional depth. Van Gogh was a great admirer of the Naturalist artists, and collected prints by them. He studied them meticulously and they also served as sources of inspiration for him. A selection of these prints was displayed in this presentation, together with works by Van Gogh himself in which he reproduced everyday life.

De Mesdag Collectie in The Hague – the new name of the Museum Mesdag – had been under renovations since 2009 and was therefore closed to the public. In the run-up to the reopening in May 2011, the finest pieces from the impressive collection of artist and

connoisseur Hendrik Willem Mesdag were exhibited in the Van Gogh Museum's Rietveld Building. They included works by Gustave Courbet, Théodore Rousseau, Jacob Maris and Jozef Israëls, artists whom Vincent van Gogh also greatly admired.

Museum Collection

The Van Gogh Museum's permanent collection consists of the work of Vincent van Gogh and contemporaries (the period from 1830 to 1914). The majority of these subjects is on permanent loan from the Vincent van Gogh Foundation. The museum considers the management, conservation and presentation of these works to be its core task, thereby seeking to show a representative overview of French and other European fine art from the 19th and early 20th century. The collection is continuously enriched through acquisitions.

In May the museum proudly presented the purchase of *Woman on the Champs-Élysées by night* by Louis Anquetin (1861-1932), a valuable addition to the collection. Through this exciting work, the museum is able to introduce the visitor the characteristic nocturnal and sinful side of Parisian culture, and in doing so providing more insight into Van Gogh's social milieu and the artistic context. The purchase was made possible with the support of the BankGiro Lottery, the Rembrandt Association (also thanks to the Prince Bernhard Cultural Fund) and the VSBfund.

At the end of 2010 the museum bought two unusual pointillist works by Camille Pissarro (1831-1903): the painting *The haymaking, Éragny* (1887) and the gouache *Cowgirl in morning sun* (1887). Van Gogh admired Pissarro, who was very important to the modernization of his use of colour and urge to experiment with the pointillist painting technique during his stay in Paris.

The purchase of these two works by Pissarro was once again supported by the BankGiro Lottery, the Rembrandt Association and its Claude Monet Fund, and the VSBfund. These and other important acquisitions that were added to the collection in 2010 are illustrated on page 34, where they are described in detail.

Aside from purchases, long-term loans are a significant source that museums use temporarily to enhance their collections. In 2010 the Van Gogh Museum itself made several loans to exhibitions throughout the world. The most important in 2010 was *Van Gogh: The adventure of becoming an artist*, the exhibition in Japan with masterpieces by Vincent van Gogh from the Van Gogh Museum and Kröller-Müller Museum collections.

Managing and preserving the Collection

It goes without saying that the Van Gogh Museum devotes a great deal of attention, time and energy to preserving the collection. Beautiful things should remain beautiful and in such a condition that they can go on being displayed into the future. Collection management is a process in which restorers, curators, conservation experts and scientists pool their expertise in order to achieve the best possible results.

The updated plan for collection management, which was presented in 2010, includes a restoration schedule and a review of works that need to be treated in the short, medium and long terms. The focus in this review is on preventive conservation on the basis of a risk analysis – how problems can be prevented – and on scheduling the treatments depending on the results of investigations into the current condition of the collection.

One of the major activities in 2010 was restoring the canvas *The bedroom*. Prior to the exhibitions in Japan, the painting

was thoroughly cleaned and restored by our senior conservator Ella Hendriks. The accompanying research yielded important insights into the colour changes that have occurred over the years. In cooperation with Professor Roy Berns of the Munsell Laboratory in Rochester, New York, a digital reconstruction of the original colours was made in order to get a clearer sense of what the painting originally may have looked like.

Aside from *The bedroom*, a large number of works from the Mesdag Collection were treated in the run-up to the reopening of De Mesdag Collectie in The Hague. The Mesdag Collection has been managed by the Van Gogh Museum since 1999.

Research

The Van Gogh Museum is very active in the field of scientific research. The purpose is to acquire and publish knowledge about 19th-century art in general, and the life and work of Vincent van Gogh in particular. The results of the varied portfolio of research activities are used in the museum's exhibitions, publications and educational programmes.

The investigations are usually carried out in collaboration with nationally and internationally recognized research institutes and partners.

Van Gogh's Studio Practice

In the *Van Gogh's Studio Practice* research project, which started in 2003, the Van Gogh Museum, in close collaboration with its *Partner in Science* Shell and the Netherlands Cultural Heritage Agency (formerly the Netherlands Institute for Cultural Heritage), is carrying out meticulous investigations into the working methods and sources of inspiration of Van Gogh and his contemporaries. Research is also being done into where the artist acquired his knowledge and ideas about painting practice.

This extensive research project, that involves a total of over 30 investigators inside and outside the museum, is scheduled for completion in 2013. The results will then be presented to the general public. Until then the project can be followed on the weblog www.vangoghstudiopractice.com, which was specially developed in 2010. Using blog posts, photographs and videos, art historians, conservators and scientists from the three partners explain the questions they are asking, the sophisticated techniques that are being employed and the answers they are producing. By combining their results they are gaining surprising insights into Van Gogh's working methods and the influences upon them.

An overview of all research publications and the contributions that have been made by the Van Gogh Museum to external projects is on page 72 of this annual report.

A discovery

The discovery of a 'new' work by Vincent van Gogh – *The Windmill Le Blute-fin* – was a remarkable moment. For a long time the picture has been dismissed as a work by an unknown follower. After an extensive investigation, the museum was able to declare that the work was 'indisputably' by the master himself. In 1975 the painting was bought by Dirk Hannema (1895-1984) for a couple of thousand guilders. As well as an art collector, Hannema was also the founder of the 'Museum de Fundatie' in Zwolle, where the work can now be seen. This discovery prompted a special publication by senior conservator Ella Hendriks and senior researcher Louis van Tilborgh.

More generally in 2010 the Van Gogh Museum received 158 requests about the authenticity of works. eight paintings and six drawings were subjected to a more detailed investigation.

Prize Winner

On 10 June 2010 the Van Gogh Museum and the Huygens Institute-KNAW received the European Heritage Award and the Grand Prix for the *Van Gogh Letters Project*. Every year the European Commission and Europa Nostra give European Heritage Awards to projects that maintain and preserve Europe's collective heritage. The 2010 winners were selected from among almost 140 projects from 26 countries. *The Van Gogh Letters Project* was one of the four winners in the research category. Furthermore the *Van Gogh Letters Project* also received one of the six Grand Prix. The worldwide reputation of Van Gogh's correspondence is founded on its great value as a 'document humain' and on the enormous wealth of biographical and art historical information. The 902 letters, some 820 from and 80 to Van Gogh, give the story of Van Gogh's quest for his destiny.

Library and Documentation

The library registered a total of 491 acquisitions. The most important ones were *La Lithographie Originale en Couleurs*, 1898, by André Mellerio, (one of the most significant critical studies of lithography in the 19th century) and *Traité de Lithographie Artistique*, 1893, by F. Duchatel, the first technical manual about artistic lithography. These 19th-century publications about the use of colour lithography as an artistic medium are described on page 44 and 45. A total of 42 books were included in the displays of the exhibitions *Painting in the open air: myth and reality*, *Illusions of reality: Naturalist painting, photography and cinema, 1875-1918* and *Vincent van Gogh and Naturalism*.

Publications

Every year the Van Gogh Museum issues a series of publications that make knowledge about Van Gogh, his work and the art of his contemporaries accessible to a broad and very diverse public. The range of books is varied

and includes exhibition catalogues, scientific publications, programmes for schools and museum books, which are sold all over the world in various languages in collaboration with prestigious publishers.

In 2010 the museum published *Vincent and Camille*, part of the well-known Little Golden Books series, especially for younger art lovers. The book is about the son of the postman Roulin who visited Vincent in his studio in Arles. It was produced in association with Rubinstein Publishing. René van Blerk – educator at the Van Gogh Museum – wrote the text and the quirky drawings are the work of illustrator Wouter Tulp.

In collaboration with Ludion Publishers the museum published *The Little Van Gogh Museum*, an ABC for readers of all ages who want to start learning about the work of Van Gogh.

The museum produced two catalogues in conjunction with the exhibitions *Paul Gauguin: The breakthrough into modernity* and *Illusions of reality: Naturalist painting, photography and cinema, 1875-1918*.

Vincent van Gogh - The Letters (2009) was one of the ten non-fiction books that were awarded the Dutch booksellers' medal at World Book Day 2010. This annual prize for top quality substantive non-fiction was awarded by a panel of professional Dutch booksellers.

Education

It is the Van Gogh Museum's mission to make its collection, exhibitions and research accessible to as many people as possible. People have very different expectations, so the museum is working constantly on developing the ideal mix of educational activities and products in order to inform and inspire visitors and to stimulate interaction with them. Our educational programme plays an

important role both within the walls of the museum as well as beyond.

Love of art and culture cannot be instilled early enough, so the Van Gogh Museum is developing programmes and activities specifically for young people. In 2010, in response to widespread demand for reading material for pre-school children, the museum launched the teaching package *Camille and the Yellow House* for children in the first two years of Dutch primary schools (age 4 and 5). The youngest pupils can start to learn about Vincent van Gogh's life and work thanks to a picture book, a CD and a manual for teachers.

Over 2,000 children came to the museum during their free time to take part in a children's workshop, where they could get down to work in the studio. The children's audio tour and the treasure hunts through the museum continued to be very popular. October was Family Month. Throughout the month weekend activities were organized for the whole family, such as guided tours, treasure hunts and painting and other workshops. The publication of the Little Golden Book *Vincent and Camille* received plenty of attention during Family Month on storytelling afternoons.

After many years of faithful service, the Van Gogh Museum Bus made its last journey at the end of 2010. Since it started in 2004 it brought over 15,000 primary school pupils to the Van Gogh Museum for a visit. The project, which was made possible through the contribution from main sponsor Rabobank, was unique. During this last year the bus also brought children with special needs. In December 2010 the Turing Foundation announced that it was willing to support the 'Museumpleinbus' initiative of the Stedelijk Museum, Rijksmuseum Amsterdam and Van Gogh Museum.

The bus brings primary school pupils from the Randstad conurbation to the Museumplein to visit one of the three museums. The visits will be accompanied by an appropriate and colourful educational programme at the location concerned. The Museumpleinbus is expected to start with a pilot phase at the end of 2011.

Not all schools are able to send children to the museum. Considerable attention is therefore devoted to activities that make it possible to learn about the Van Gogh Museum's collection and its many projects in the classroom. Among the novelties in 2010, for example, was the development of teaching material about the many hundreds of letters written by Vincent van Gogh. This teaching material is available online from the museum's website.

In 2010 over 13,500 senior citizens were able to enjoy a complete cultural experience package thanks to the 'MuseumPlusBus'. The 'MuseumPlusBus' which started in 2008 is an initiative of seven museums: the Hermitage Amsterdam, the Kröller-Müller Museum, the Cobra Museum for Modern Art, the Jewish Historical Museum, the Mauritshuis, the Rijksmuseum and the Van Gogh Museum. The service is free thanks to the financial support of the BankGiro Lottery. Over 2,300 of the 13,500 passengers went to the Van Gogh Museum. There were sixty bus trips altogether.

There was great interest on *Friday Nights*, when the museum is open to 10 pm and visitors can enjoy a varied programme, part of which is linked to the museum's exhibitions or the permanent collection, and part of which stands on its own. For example, in conjunction with the exhibition *Paul Gauguin. The breakthrough into modernity*, interactive technological art installations were demonstrated by the Media Technology course of

Leiden University, the Augmented Reality Laboratory of the Royal Netherlands Fine Arts Academy in The Hague and the Faculty of Art, Media & Technology of the Utrecht School of the Arts. The exhibition *Illusions of reality: Naturalist painting, photography and cinema, 1875-1918* also provided an outstanding platform for captivating events on *Friday Nights*. The subjects covered included image manipulation and contemporary visual culture. *Friday Night* programmes have been possible since 2004 thanks to the support of Rabobank. This sponsorship ended in 2010, but because of the success of the *Friday Night* the museum is continuing with the concept in 2011.

Illusion and reality in film and photography was the central theme during Museumn8 (Museum Night) on 6 November, in which the Van Gogh Museum participated true to tradition. And according to the same tradition this special event received enormous interest. The fact that illusion and reality can merge with each other virtually seamlessly was demonstrated by, among others, Planet Streetpainting, who drew a three-dimensional illusion in chalk on the museum floor. The Amsterdam group Fata 'el moustache' Morgana, DJ Mickster and the animation and stunt fighting workshops also attracted many people throughout the night.

Communications

In order to bring its collection, exhibitions and other activities to the attention of the general public the museum aims to generate publicity on many different levels, including free publicity. The museum employs a richly varied range of online and offline communication channels in order to reach people in the Netherlands and around the world.

Communication about the exhibition *Paul Gauguin. The breakthrough into modernity* produced some 1,000 Dutch and 700 foreign

media contacts, and in so doing made a substantial contribution to its success. This was certainly also the case with *Illusions of reality: Naturalist painting, photography and cinema, 1875-1918*. Aside from many media contacts, a press trip to Helsinki was organized in conjunction with this exhibition.

In 2010 some 1.1 million people visited the Van Gogh Museum website, and the number of fans on Facebook grew spectacularly – by 330% (December 2010: 11,500 fans). Website visits via mobiles also increased sharply, up by nearly 220% on 2009. Clearly the social media are playing an increasingly large role in the museum's communication, which can also be seen from the tens of thousands who read the blog *Bedroom Secrets* and the fact that there were in excess of 100,000 downloads of the iPhone application *Yours, Vincent*, about Vincent van Gogh's letters.

The conservation of *The bedroom* was a splendid opportunity to develop different communication initiatives. The painting was the central theme at the Uitmarkt and at the Uitmarkt junior, where children could each copy a small piece of *The bedroom*. The progress of the entire restoration process could be followed day and night thanks to the specially developed blog *Bedroom Secrets*.

In 2010 there was also a great deal of interest in the new blog www.vangoghsstudiopractice.com, a joint venture of the Van Gogh Museum, *Partner in Science* Shell and the Netherlands Cultural Heritage Agency. Over 3,500 unique visitors visited the blog and viewed a total of over 11,500 pages between its launch in May and the end of the year.

Communication via Twitter is growing fast. In September the Van Gogh Museum took part in *Ask a Curator day*. During these international question and answer sessions,

interested members of the public could use this medium to ask questions of conservators at many museums around the world. A selection of the often surprising questions that the Van Gogh Museum came across – for example is anything known about the family portrayed in *The potato eaters?* – can be found on the museum’s website under The Museum/ Social media.

As part of the presentation of the Little Golden Book *Vincent and Camille*, there was a well-attended meeting for the media, business contacts and a third-year class from an Amsterdam primary school. Dieuwertje Blok read from a gigantic version of the book, after which the winners of a drawing competition organized by the NRC Handelsblad, Rubinstein Publishers and the Van Gogh Museum were given the first copies of *Vincent and Camille*. They also had the honour of having their own works of art exhibited in the museum.

Marketing

The museum’s Marketing department is tasked with reaching as many people as possible in the Netherlands and other countries through supporting our exhibitions, presentations of the permanent collection and museum activities. Striking results were achieved, particularly by the operational marketing activities for the exhibitions *Paul Gauguin: The breakthrough into modernity* and *Illusions of reality: Naturalist painting, photography and cinema, 1875-1918*.

The upshot of the successful collaboration with partners Het Parool, NS Netherlands Railways, KLM/Airfrance, VSBfonds, Thalys, Vrije Academie, Stadsschouwburg Amsterdam, Foam_Fotografiemuseum, EYE Film Instituut Nederland and the Uitmarkt was a combined media reach of some twenty-five million art and culture lovers in the Netherlands and beyond. Foreign promotion was primarily focused

on Japan because of the exhibition *Van Gogh: The adventure of becoming an artist* in Japan. A promotion campaign was executed through the Netherlands Board of Tourism and Conventions (NBTC) Japan and in cooperation with KLM/Air France, Thalys and others. It attracted the attention of no fewer than 7.5 million people.

The exhibition was also a good reason to organize a sales mission and a trade event in the Tokyo Art Center, hosted by the Kröller-Müller Museum and the Van Gogh Museum – the organizers of the exhibition. In 2010 the Van Gogh Museum was promoted as a ‘product’ on the Russian market for the first time. During a joint sales mission conducted with the NBTC, valuable contacts were established in Moscow and St Petersburg with over forty travel organizations and agencies.

Partners and sponsors

The Van Gogh Museum is actively looking for corporate and private sponsors who support the museum structurally or on a project basis so that it can realize exhibitions, presentations and a wide variety of other activities. Among the things the museum offers in return for their support sponsors receive for example greater recognition via different communication channels and the possibility of organizing exclusive receptions in the museum for business contacts. Despite the fact that the effects of the economic crisis were noticeable in 2010 too, the Van Gogh Museum received generous support from many permanent partners and sponsors.

The contributions of the BankGiro Lottery, the Rembrandt Association (also thanks to the Prince Bernhard Cultural Fund) and the VSBfund were indispensable in the purchase of the painting *Woman on the Champs-Élysées by night* by Louis Anquetin. The two works by Camille Pissarro – the painting *The haymaking*, *Éragny* and the gouache

Cowgirl in morning sun – were purchased also using contributions from the BankGiro Lottery, the Rembrandt Association and its Claude Monet Fund, and the VSBfund.

We are very grateful to the Vincent van Gogh Foundation, *Partner in Science* Shell and the Netherlands Cultural Heritage Agency (RCE), partners of the Van Gogh Museum. Aside from being the biggest lender of works of art to the museum the Vincent van Gogh Foundation also generously supports research into our print collection. Shell, like the Netherlands Cultural Heritage Agency, is closely involved in *Van Gogh’s Studio Practice* – our current large art historical and scientific research project.

Support from different funds was crucial to the realisation of the exhibition *Illusions of reality: Naturalist painting, photography and cinema, 1875-1918*. The Prince Bernhard Cultural Fund and the BankGiro Lottery provided a substantial contribution to the high transport and insurance costs of this exhibition, and also the Turing Foundation and Amsterdam City Council provided generous support. The VSBfund supplied financial support to the online platform *Life Like*, an alliance of the Van Gogh Museum, Foam_Fotografiemuseum and EYE Film Instituut Nederland, and in so doing made a substantial contribution to the promotional campaign relating to this exhibition.

In September 2010 the museum started to set up a corporate network. By the end of the year twelve Corporate Patrons had joined the *Van Gogh Museum Business Circle*. *The Yellow House* – the network for private individuals – also enjoyed increased interest. The Van Gogh Museum would like to take this opportunity to thank the members of the *Van Gogh Museum Business Circle* and *The Yellow House* for their involvement and support.

To our regret the innovative and highly appreciated collaboration with Rabobank finished at the end of December 2010. The bank had been a partner of the Van Gogh Museum since 2004 and in the past years was associated with such important exhibitions as *Barcelona 1900*, *Rembrandt - Caravaggio* and – in 2009 – *The Van Gogh Letters Project*. It was also thanks in part to Rabobank that the painting *The Jetty of Boulogne-sur-Mer* by Edouard Manet could be purchased in 2002. In 2010 Rabobank was also the sponsor of the *Friday Night* programme and the *Museumbus*, which in recent years brought thousands of children to the Van Gogh Museum.

On the initiative of the Turing Foundation and others, starting in 2012 the Turing Museumpleinbus will be bringing children from primary schools in Amsterdam and environs to the Van Gogh Museum, Rijksmuseum Amsterdam and the Stedelijk Museum, where the three museums will be offering a joint educational programme.

The Van Gogh Museum/De Mesdag Collectie, together with Paleis Het Loo and the Netherlands Institute for Art History, is researching the significance of female artists in the 19th century. This investigation, which started in 2008 and will be completed in 2012 with two exhibitions, is possible thanks to the Mondrian Foundation, the SNS Realfonds, Stichting Harten Fonds, Stichting De Gijselaar- Hintzenfonds and the J.E. Juriaanse Stichting.

M&I/Partners, management and information consultants, gave the museum special support by providing expertise and consulting time free of charge. This helped the museum in preparing an urgently needed information management plan. Vranken-Pommery added lustre to a number of important receptions in the museum with their delightful champagne Vranken Cuvée Demoiselle. Among these

events the annual gala dinner was also extremely generously supported by the Hotel Okura Amsterdam and its two-Michelin-star restaurant Ciel Bleu.

Much of what we have been able to realise over the course of the year 2010 would not have been possible without the help of these many friends and partners. We want to thank all our partners, sponsors and donors most sincerely for their generosity, enthusiasm and support, which is so important to us in achieving our objectives and carrying out our activities.

The museum organization

The main focus of 2010 for the museum's internal organisational was the organization development project (Organisatie Ontwikkeltraject). The Van Gogh Museum has grown significantly since it was founded in 1973. The museum has developed new activities and other products in order to continue meeting its quantitative and qualitative objectives. A changing portfolio of products and services and changes in the activities call for a different organizational structure. The Van Gogh Museum seeks to emanate quality and professionalism at all levels in the organization.

This is also set out in the *2009-2014 Strategic Plan* (see also the inside of the cover of this annual report). Important prerequisites for this are a transparent and efficient organization that works on the basis of unambiguously formulated results, transparent processes, and clearly specified responsibilities and structures.

The development project was set up in order to translate these prerequisites into specific actions. A major cornerstone of the project is the restructuring of the organization in order to attain our objectives more efficiently and effectively. The new organizational structure became operational on 1 January 2011.

Accommodation

Major maintenance work was done in the Kurokawa Wing in the year under review, thus improving the safety and security of visitors and works of art. A number of collection-related functionalities have now also been housed in the Kurokawa Wing with the result that the number of 'art movements' inside the museum has been reduced substantially, and therefore the work can be done more efficiently. During the renovation work the museum's depots were modified and refurbished as well, so that since the end of 2010 the museum boasts greatly improved state-of-the-art storage facilities for the collection. Additional safety and security provisions were also implemented in the Rietveld Building, and its façade was renovated.

The Green Think-Tank

The Green Think-Tank was set up in 2010 in order to develop a practical plan to give on the subject of sustainability. The first steps have already been taken with regard to energy management. By modifying the climate/cooling system, the annual savings that will be made are estimated at 350,000 kWh, which corresponds to the electricity consumption of more than 100 households.

Photographic studio

In the autumn the photographic studio relocated to a room in the Kurokawa Wing that meets the latest requirements for photography and photographic processing. A total of over 600 works were photographed in 2010. Some twenty photographs were made of each work so that the brush strokes that are so characteristic of Van Gogh can be well documented. About 60% of the museum's collection has meanwhile been digitally recorded.

Security

An increase in the number of visitors means that tougher requirements are being set

for security. The Security Implementation Project started in 2007 was completed in 2010. The structure and management of the department have been optimised in terms of quality and effectiveness, of course the subject of security will always remain high on the strategic agenda. The Head of Security Dick Drent was honoured with the prestigious Award for Security and Protection by ARCA, the Association for Research into Crimes against Art. Drent developed a model for museum security with new security and surveillance methods that can be employed worldwide and adapted to the specific needs of different museums.

Technological developments

Rapid technological developments are also offering the Van Gogh Museum new ways of providing products and services better, faster and more simply to an even broader group of interested people. In 2010 much work was done to make information about the collection from the many existing sources accessible through a single new collection information system (CIS). The new Adlib Library application was also used for the first time. It establishes connections between library items and collection items and provides better functionality for the scholarly user. Once the implementation of a Data Asset Management (DAM) system has been completed, the museum will have a state-of-the-art management system available for digital images and files about the objects in the collection. The CIS/DAM digitization project was supervised by the

On 22 March 2010 news reached us of the death of Bert Heemskerk (67), former Chairman of the Board of Management of Rabobank and other organizations. The Van Gogh Museum recalls with warm feelings a special man, with whom we had a special bond.

consultants M&I/Partners. On the occasion of their twenty-fifth anniversary, M&I/Partners donated some hundreds of hours of consultancy to the museum, which have been employed in the formulation of a vision about online collection management, knowledge dissemination and interaction with the different target groups.

Corporate identity

The design of this annual report reflects the new Van Gogh Museum corporate identity, which was officially presented on 1 June 2011. A corporate identity has to fit seamlessly into the identity of an organization, and it was therefore time to update that of the Van Gogh Museum. The museum's new visual style brings together all the unique characteristics of the Van Gogh Museum - the collections, the masterpieces that are so loved by the general public, the trend-setting exhibitions, the scientific research, the investigations, the passion for Vincent van Gogh and everything that the museum knows about him and his times.

Van Gogh Museum Enterprises BV

On 1 January 2010 the actual integration took place between the parent company *Van Gogh Museum Enterprises BV* (VGME) and former subsidiary *BV 't Lanthuys*, whose shares had been acquired in 2008. VGME achieved excellent results in this year of integration. VGME is responsible for the maintenance and operation of the Van Gogh Museum brands, entering into contracts with travel organizations, hotels and national and international tourist bureaus, and the development, production and sales of products related to the museum's collection and exhibitions.

Advance sales of almost 124,000 tickets were realised by VGME and over 40,000 via the website. Product sales by the museum shop, the wholesale trade, the online shop and distributors in many countries were excellent. There was a great deal of interest in the

special range connected with the exhibitions *Paul Gauguin: The breakthrough into modernity* and *Illusions of reality: Naturalist painting, photography and cinema, 1875-1918*.

The museum's product range was extended further in 2010, for example with Van Gogh Artbikes and almond blossom lunchboxes. The popularity of existing articles like mugs, posters and bags continued unabated.

De Mesdag Collectie Den Haag

The finishing touches were put to the renovation of the Museum Mesdag in The Hague – a part of the Van Gogh Museum. This 19th-century museum holds the art collection of The Hague seascape painter Hendrik Willem Mesdag (1831-1915) and his wife, the artist Sientje van Houten. The museum opened its doors to the general public again in May 2011 under a new name - De Mesdag Collectie Den Haag.

De Mesdag Collectie contains mainly Dutch and French paintings and drawings of the Hague School and the Barbizon School, which were sources of inspiration for Vincent van Gogh. After completion of the renovation, a start was made on the Museum Mesdag refurbishment and redesign project, in which the future of the museum is key. A new business model was introduced after the decision to change the name to De Mesdag Collectie Den Haag. This model can be used as a basis for fully utilizing the museum's commercial opportunities. De Mesdag Collectie has meanwhile been enhanced with a museum shop and the handsome period rooms are being hired out as attractive locations for events. The museum has been managed by the Van Gogh Museum since 1999.

Colofon

Van Gogh Museum
Postbus 75366
1070 AJ Amsterdam

Bezoekadres museum:
Paulus Potterstraat 7
1071 CX Amsterdam

Bezoekadres hoofdkantoor:
Stadhouderskade 55
1072 AB Amsterdam

T +31 (0)20 570 52 00
F +31 (0)20 570 52 22
info@vangoghmuseum.nl
www.vangoghmuseum.nl

De Mesdag Collectie
Laan van Meerdervoort 7f
2517 AB Den Haag

T +31 (0)70 362 14 34
F +31 (0)70 361 14 26
info@museummessdag.nl
info@demesdagcollectie.nl
www.demesdagcollectie.nl

Het jaarverslag 2010 van het Van Gogh Museum werd geschreven door de directie en de medewerkers van het museum. Een digitale versie van dit verslag (pdf-formaat) is te raadplegen op www.vangoghmuseum.nl

Hoofd Communicatie: Janine Fluyt
Coördinatie: Aida Jellinghaus

Tekstredactie: Tonnie Marree
Vertaling Annual Report: Lynn Richards
Vormgeving: Bourne Design, Amsterdam
Drukwerk: Drukkerij Tesink, Zutphen

© Van Gogh Museum 2011

Beeldverantwoording
Omslag voorzijde: fotografie Luuk Kramer

Fotoverantwoording:
Luuk Kramer (pag. 2, 9, 11, 13, 15, 17, 20, 25, 26, 64)
René Gerritsen (pag. 12, 17, 21, 24, 32 (nr. 12), 33)
Erik en Petra Hesmerg (pag. 6, 47)
Michiel van Nieuwkerk (pag. 4, 14)
Katrien Mulder (pag. 19, 46)
David Finato (pag. 18)
Thomas Fasting (pag. 2, 16, 31 (nr. 5))
Cathelijne Denekamp (pag. 22)
Jolein van Kregten (pag. 31 (nrs. 8 en 9))
Marleen Sleuwits (pag. 27)
Beeldarchief MuseumPlusBus (pag. 19)

Dit jaarverslag is gedrukt op papier dat voldoet aan de fsc-norm voor ecologisch verantwoorde papierproductie

Van Gogh Museum
Paulus Potterstraat 7
1071 CX Amsterdam
T +31 (0)20 570 52 00

info@vangoghmuseum.nl
www.vangoghmuseum.nl